

The Shadow

Of Heavenly Things

EKISIBIRIZO KY'EBINTU EBY'EGGULU, .

Bya Randolph Dunn

EKITABO EKISOOKA NE EKYOKUBIRI.

Bya Joseph Pittman, omuwandiisi w'ebitabo

Ekisiikirize ky'Ebintu eby'omu Ggulu

Okwanjula

'Aadaam (ekigambo ky'Olwebbulaniya ekitegeeza omuntu) yatondebwa mu kifaananyi oba obutonde bwa Katonda era n'abeera mu butuukirivu okumala ekiseera ekitannaba kutegeerekeka. Mu kiseera ekyo okufa kw'omuntu mu mubiri ne mu mwoyo tekwaaliwo. Oluvannyuma lw'okutondebwa kwa Adam Katonda yamuteeka mu Adeni ng'amuwa ebiragiro ebitakka wansi wa 3.

1. Muzaale era mweyongere [muzaale].
2. Labirira era okuuma olusuku [omulimu].
3. Tolya ku bibala by'omuti ogw'okumanya ekirungi n'ekibi [gondera].

Tewali kiraga nti Adamu ne Kaawa baagaana okuzaala oba okulabirira olusuku. Kyokka bwe baakemebwa Sitaani baasalawo okukkiriza okwagala kwabwe okuba ab'amagezi nga Katonda ne bajeemera nga balya ku muti ogwaziyizibwa. Baali tebakyali mu nkolagana ya butuukirivu ne Katonda. N'ekyavaamu, okufa kw'omubiri n'okw'omwoyo kwayingira mu bulamu bwabwe ne mu nsi eyatondebwa. Katonda teyabasuula wabula yatandikawo enteekateeka ye ey'okununula n'okutabaganya abantu. Ssaddaaka zaabwe ez'oku nsi, emikolo n'obulombolombo byali bifaananyi na bisiikirize ebiraga ssaddaaka oba ekiweebwayo ekibi ekituukiridde era eky'olubeerera okubikkulirwa mu Yesu ow'e Nazaaleesi, Katonda mu kifaananyi ky'Omuntu.

"N'olwekyo, tewali muntu yenna abasalira omusango ku by'okulya n'okunywa wadde ku mbaga, Omwezi omuggya, oba ennaku za Ssabbiiti. Bino kisiikirize ky'ebintu ebigenda okujja, naye amazima ga Masiya" (Abakkolosaayi 2:16).

Obunnabbi

Obunnabbi nkola nga obubaka bumu oba obusingawo obutuusibwa eri nnabbi oluvannyuma ne butuusibwa eri abalala. Obubaka obwo butera okuzingiramu okulungamizibwa okw'obwakatonda, okutaputa, oba okubikkulirwa kw'ebintu ebirina obukwakkulizo ebigenda okujja (geraageranya okumanya okw'obwakatonda). Enkola y'obunnabbi naddala erimu empuliziganya ya nnabbi ey'okuddingana n'ensibuko (ey'obwakatonda) ey'obubaka. Olukalala lw'obunnabbi mu mulembe gwa Patriarchal ne Musa ebikwata ku Kristo n'okutuukirizibwa kwabwo luweereddwa ku nkomerero y'essomo.

Ebika

omu. Ekifaananyi kye kyokulabirako ekigendereddwamu Katonda eky'amazima agamu. Kiyinza okuba: (1) omuntu; (2) ekintu ekibaawo; (3) ekintu; (4) ekitongole; oba (5) omukolo. Ebika bisinga kusangibwa mu Pentateuch [Olubereberye, Okuva, Eby'Abaleevi, Okubala n'Ekyamateeka] naye bisangibwa, mu ngeri entono, awalala. Antitype, oba okutuukirizibwa kw'ekika, kusangibwa okutwalira awamu mu Ndagaano Empya".

b. "'Ekika' kye kikulwa oba ekibaawo ekisookerwako ng'ekintu ekimu ekibaawo, omuntu oba embeera egenderera okukiikirira ekirala, ekifaananako nakyo mu bintu ebimu, naye nga kiri wala. 'Antitype' kye kintu ekiragiddwa. Ekika ky'Endagaano Enkadde era kiyitibwa ekisiikirize era ekituufu eky'Endagaano Empya kye kyalaga kiyitibwa omubiri, ekifaananyi ekitegeerekeka, ekintu oba ekituufu."

"Okusobola okutaputa obulungi obunnabbi bw'olulimi olukozesebwa, bulina okuba nga bwa mwoyo. Ekika kyali bunnabbi bwa antitype."

"Olw'okufaanagana kw'ebintu bibiri mu bifaananyi ebimu, ekimu kiyinza okutegeezebwa erinnya lya kirala. Mu mbeera ezimu, olulimi olwannyonnyola ekisiikirize lukozesebwa ng'ekintu kitegeeza." ... "Tulina okukimanya nti ekika n'ekika ekiziyiza tebifaanagana. Waliwo ensonga ezimu zokka ezifaanagana. Ate era, ekisiikirize kiri wansi w'ekintu. Ekika kyali kya kaseera buseera. Tewayinza kubaawo busobozi bwa kudda mu kisiikirize oluvannyuma lw'okujja kw'ekintu."

"Ekika ky'ebika."[okunoonyereza n'okutaputa ebika n'obubonero].

1. Ekika - (Gr. tupos). Abaruumi 5:14 Pawulo mw'alangirira nti Adamu "kifaananyi, kifaananyi, kifaananyi, kifaananyi (tupos) eky'oyo eyali agenda okujja"; kwe kugamba, Kristo.

2. Ekisiikirize (Gr. Skia). Abakkolosaayi 2:17, ebintu ebimu eby'enteekateeka ya Musa bigambibwa nti "ekisiikirize ky'ebintu ebigenda okujja;" "oyo, kabona Omuleevi, aweereza eby'omu ggulu ekyokulabirako n'ekisiikirize (Abaebbulaniya 8:5); amateeka agalina ekisiikirize ky'ebintu ebirungi ebijja--si kifaananyi kyennyini eky'ensonga (Abaebbulaniya 10:1).

3. Koppa, ekyokulabirako, omusono (Gr. Hupodeigma) era okozese wamu ne "ekisiikirize" mu Abebbulaniya 8:5 (laba Abebbulaniya 9:23).

4. Olugero, akabonero, ekyokulabirako, ekifaananyi, ekika (Gr. parabole). Abebbulaniya 9:9, ebintu ebimu eby'Eweema gye biri "ekifaananyi eky'ekiseera kino." "Yalwooza nti Katonda asobola n'okumuzuukiza mu bafu, mu ngeri ey'akabonero, mwe yamusembeza (Abaebbulaniya 11:19).

5. Antitype, okufaanagana okwa nnamaddala, kabonero, kukwatagana, pattern, copy, figure (Gr. antitupon, eyavvuunulwa "figures" oba "pattern" mu Abebbulaniya 9:24, ne "like figure" oba "true image" mu 1 Peetero 3:21.

"Ebika byesigamiziddwa ku byafaayo ebya nnamaddala; abantu, ebifo, ebibaddewo, ofiisi, ebikolwa, ebitongole n'ebirala byalondebwa Katonda mu bugenderevu okwetegekera okujja kw'enkola y'Ekikristaayo. Ekika kino kyategekebwa Katonda okulaba okutuukirizibwa kwakyo mu Ndagaano Empya."

Omulembe gwa Patriarchal

Ekiwandiiko kino wammanga ku Bika n'Ebisiikirize mu mulembe gw'Obukulu kijuliziddwa okuva ku mukutu gwa yintaneeti ogwa feedingonchrist.com/old-testament-personal-types-and-shadows-of-christ. Zino ndowooza za muntu ku bubwe n'okutaputa kwa Nicholas T. Batzig owa New Covenant Presbyterian Church e Richmond Hill, Ga. Okufaanako n'endowooza zonna n'okutaputa, tezilunnamizibwa era ziyinza oba ziyinza obutaba ntuufu. Kiri eri abasomi okwekolera endowooza yaabwe era oba okuzigaana oba okuzikkiriza. Thebiblewayonline.com tewa ndowooza ku bikwata ku ntaputa ze n'endowooza ze.

Adamu agambibwa mu bulambulukufu nti yali kifaananyi kya Kristo mu ngeri nti yali akiikirira abantu (Bar. 5:12). Pawulo abikkula emu ku ngeri enkulu gye yali ekifaananyi kya Kristo mu Abaruumi 5:12-21. Obukulembeze bwa Adamu obwa federo-nga biri wamu n'omusango, obuli bw'enguzi n'okufa obujeemu bwe bwe bwaleeta ku bantu bonna-bwawukana n'obukulembeze bwa Kristo obwa federo, n'okuweebwa obutuukirivu obuddirira kw'abakkiriza okuyita mu buwulize bwe n'okufa kwe okw'omu kifo. Adamu era alabibwa ng'ekyokulabirako kya Kristo mu 1 Abakkolinso 15 omubiri gwe ogw'oku nsi gye gwawukana n'omubiri ogwazuukizibwa ogwa Kristo eyagulumizibwa n'abantu be. Mu bifo bino byombi waliwo okufaanagana n'enjawulo mu kika.

Abbeerialagibwa ng'ekyokulabirako kya Kristo mu ngeri nti ye yasooka okubonaabona olw'obutuukirivu (Mat. 23:34-35). Obulabe Kayini bwe yalaga muganda we ku nkomerero bwali bugendereddwamu Katonda. Charles Spurgeon yagamba nti, Singa Kayini yandibadde asobola okutuuka ku mumiro gwa Katonda yandibadde akikola. Kino kyennyini abantu kye baakola mu kukomererwa kwa Kristo. Abbeeri yafa kubanga yali asinza Katonda mu ngeri entuufu. Yesu yafa kubanga bulijjo yakolanga Kitaawe ali mu Ggulu by'ayagala. Abbeeri ye yali omujulizi eyasooka. Yesu ye mujulizi alwanyisa enkola. Omuwandiisi w'Abaebbulaniya atugamba nti "omusaayi gwa Yesu gwogera ebirungi okusinga ogwa Abbeeri" (Beb. 11:4; 12:24). Nga bwe kyali ku Adamu, bwe kityo ne Abbeeri yali kifaananyi kya Kristo mu ngeri y'okugeraageranya n'okwawukana. Ageraageranyizibwa ku Kristo mu ngeri nti yattibwa olw'obutuukirivu; ayawukana ne Kristo mu ngeri nti omusaayi gwe gwakaaba olw'okwesasuza ate omusaayi gwa Kristo ne gukaabira okusaasirwa.

Setiyali kifaananyi kya Kristo mu ngeri nti yali "zzadde" ly'omukazi oyo-ng'erinnya lye bwe liraga-"yalondebwa/yateekebwa/ateekebwa" mu kifo kya Abbeeri. Mukama waffe Yesu Kristo ye "Ezzadde ly'omukazi" mu makulu g'okutuukirizibwa okw'enkomerero kw'ekisuubizo ekiri mu Olubereberye 3:15. Sesi yali ddaala lya bulijjo lyokka mu kutuukiriza ekisuubizo ky'Endagaano eky'okusindika "Omununuzi w'Ensigno." Wano kikulu nnyo gye tuli okwetegereza omusingi ogw'okutaputa ogulungamya nga tusoma Endagaano Enkadde. Olw'okuba okubikkulirwa kwa Katonda kukwatagana mu ngeri ey'obutonde n'ekisuubizo ekisooka eky'omununuzi (Lub. 3:15), era okuva ekisuubizo ekyo ekyasooka bwe kyali kigenda okutuukirizibwa "omukazi" ng'azaala omwana omusajja, buli mulembe ogwaddirira okuva ku Adamu ne Kaawa okudda mu maaso gwalina okutunuulira n'essuubi okutuukirizibwa kw'ekisuubizo ky'okununulibwa. Ekyo tukiraba mu Kaawa okutuuma Kayini erinnya. Tutegeezebwa mu Olubereberye 4:1 nti, "Kaakano Adamu n'amanya Kaawa mukazi we, n'afuna olubuto n'azaala Kayini, n'agamba nti, 'Nfunye omusajja okuva eri Mukama.'" Mu kukkiriza, Kaawa yali asuubira nti Katonda yali atuukirizza ekisuubizo

kye eky'okumuwa Omununuzi, newankubadde nga tewali kintu kyonna kyandibadde kisinga mazima. Okusuubira kw'Omununuzi kusibiddwa n'okuteekebwawo kw'olunyiriri lw'endagaano Kristo mwe yandivudde. Sesi ayimiridde ku mutwe gw'olunyiriri olwo olw'endagaano.

Enokayali kifaananyi kya Kristo mu ngeri nti "yatambula ne Katonda so si bwe yali." Enoka yali kyakulabirako eky'obugolokofu obw'enjawulo. Mu kutwalibwa mu ggulu mu mubiri, yasooka kulaga okulinyanya kw'omubiri okwa Kristo "eyatambula ne Katonda n'atabeerawo." Okulinnya kw'omubiri kwa Enoka kulaga okuzuukira n'okulinnya mu ggulu kwa Yesu-nga kwotadde n'okuzuukira mu mubiri kw'abo bonna abeegattira wamu ne Kristo olw'okukkiriza.

Nuuwayali kifaananyi kya Kristo mu ngeri nti yaweereza ng'ekika kya "Adamu owookubiri," teyali "Muntu ow'okubiri," oba "Adamu Asembayo," wabula yali kifaananyi ky'Oyo eyali agenda okujja. Nga Katonda bwe yali awadde Adamu ebiragirowo by'okutonda okuzaala n'okweyongera bwe kityo bwe yawa Nuuwa ebiragirowo by'okuddamu okutonda. Mukama yali awadde Adamu ebiragirowo ebikwata ku by'ayinza okulya. Bwe kityo ne Nuuwa yafuna ebiragirowo ebikwata ku mmere. Nuuwa mu ngeri entuufu yandibadde omukiise wa federo ow'obuntu obupya. Yesu ye mutwe gwa federo ogw'obuntu obupya. Erinnya lya Nuuwa lyali litegeeza "okuwummula." Kitaawe n'amutuuma erinnya "Wummula," n'agamba nti, "Ono ajja kutuwa ekiwummulo okuva ku ttaka Mukama Katonda lye yakolimira." Nuuwa yaleeta ekiwummulo mu ngeri eya bulijjo bwe yava ku Ssanduuwo n'ab'omu maka ge okugenda okubeera mu kitonde ekipya ekya bulijjo. Naye Kristo, Nuuwa omukulu, mu butuufu awa emyoyo gy'abasajja n'abakazi ekiwummulo (Mat. 11:25-30). Kristo yekka ye yanyweza ekitonde ekipya okuyita mu kufa kwe n'okuzuukira kwe. Mukama yakuuma abantu oluvannyuma lw'amataba asobole okutuukiriza ekisuubizo kye (Lub. 3:15) okusindika "ezzadde" ly'omukazi okumenya omutwe gw'Omusota. Era yakuuma Nuuwa ku lyato kubanga Omununuzi yali mu kiwato kye-bwe tuyinza okugamba (Lukka 3:23, 35-37). Olw'okuba Masiya yali tannajja, Katonda yandibadde si mwesigwa eri ekisuubizo kye singa yali azikirizza ddala ensi. Yalekawo ensigalira abantu balyoke beeyongere, era Kristo ajje anunule ekibiina ekinene. Newankubadde amataba gaali gabadde musango ku bubu bw'ensi eyagwa, tegayinza kuggya bubu obwo mu mitima gy'abantu, omulimu gw'okulokola ogwa Kristo gwokka gwe gwali gusobola okukikola. Katonda yasubiza obutasaanyaawo nsi mu ngeri gye yali akoze olw'ensonga y'emu gye yagisaanyaawo mu kusooka (Lub. 6:5-7; 8:20-22). Mu bufunze, obuntu bwa Kristo bwali mu lyato mu kiwato kya Nuuwa, era buli kimu ekwali mu lyato ne Nuuwa kyali kigenda kukozezebwa mu nteekateeka y'obununuzi eyali egenda okubikkulwa.

Omulumuyali kifaananyi kya Kristo mu ngeri nti yali mutuukirivu omubonaabona. Yobu yafuna okuswazibwa n'okugulumizibwa okusanga nga antitye mu kubonaabona n'ekitiibwa ky'Omununuzi. Yobu yagezezebwa Katonda bwe yakemebwa sitaani. Yesu yagezezebwa Katonda bwe yakemebwa sitaani. Nga Katonda bwe yali ategeeza ebirungi eri Yobu okuyita mu kubonaabona kwe (Yobu 42:12), bwe kityo bwe yali ategeeza ebirungi eri Kristo okuyita mu kubonaabona kwe. Yesu ye mutuukirivu omubonaabona alaga obutuukirivu bwa Katonda

Merukizeddeekiyali kifaananyi kya Kristo mu ngeri nti ye Kabaka/Kabona eyawa Ibulayimu omukisa. Tewali muntu yenna mu ndagaano enkadde aweereza mu ofiisi zombi. Yesu ye Nabbi, Kabona era Kabaka w'ekkanisa ye. Merukizeddeeki yamulaga mu ofiisi bbiri ku ssatu (Zak. 6:12-

13). Yali "Kabaka w'Obutuukirivu" era "Kabaka wa Kabona." Yesu ye Kabaka "obutuukirivu n'emirembe mwe binywegera" ku musaalaba (Zab. 85:10). Okufaananako Merukizeddeeki eyamusooka, Yesu teyalina "ntandikwa ya nnaku wadde enkomerero y'obulamu." Ye Kabona ow'olubeerera Merukizeddeeki gwe yasongako. Teyakyusibwa era taja kudda mu kifo kya Kabona Omukulu ow'Ekkansa.

Ibulayimuyali kifaananyi kya Kristo mu ngeri nti ye yali omugenyi era omugwira ow'ekyokulabirako. Okufaananako Omununuzi, Mu nkola "teyalina w'ateeka mutwe gwe." Ng'akulira Endagaano eya federo, era yali taata w'amawanga mangi. Yesu ye "Kitaffe Ataggwaawo" (Isaaya 8:18, 9:6; Zabbuli 45:16; Abebbulaniya 2:13) w'abakkiriza abaakiikirira abantu be mu ngeri ya federo okuva mu buli lulimi, ekika, eggwanga n'olulimi. Ebisuubizo ebiri mu Byawandiikibwa kigambibwa nti byakolebwa "Ibulayimu n'Ezzadde Iye...oyo ye Kristo." Ebisuubizo byonna ebyakolebwa eri Ibulayimu byamuweebwa ng'omukiise ow'enjawulo ow'Endagaano y'Ekisa. Mu nkomerero, zaakolebwa, era ne zituukirira mu, Yesu Kristo.

Isaakayali kifaananyi kya Kristo mu ngeri nti yali "mwana wa Ibulayimu" eyasuubizibwa. Ebisuubizo bya Katonda byaweewba butereevu Ibulayimu nga biwa ekitiibwa omwana we (ezadde). Buli wamu mu ndagaano empya tuyigirizibwa nti Yesu ye mwana wa Ibulayimu omutuufu eyasuubizibwa. Kyokka, mu kuwaayo ekisuubizo mu kusooka Isaaka ye yali omwana eyasuubizibwa eyali atunuuliddwa. Okuzaalibwa n'obulamu bwa Isaaka nabyo biraga Omununuzi. Nga okuzaalibwa kwa Isaaka bwe kwava ku maanyi ga Katonda agasukulumye ku ga bulijjo bwe kityo bwe kyali ne ku Yesu. Isaaka yalaga Omununuzi mu ngeri nti ye ssaddaaka y'omuntu omulala yekka Katonda gwe yalagira, era-wadde nga Katonda yalemesa Ibulayimu okuyita mu ssaddaaka ya Isaaka-kigambibwa nti yafa era n'azuukira "mu ngeri ey'akabonero" (Abebbulaniya 11:19). Yesu, omwana wa Ibulayimu ow'amazima era omukulu, yaweebwayo ssaddaaka, n'azuukizibwa era n'adda eri Kitaawe.

Yakoboyali kifaananyi kya Kristo mu ngeri nti ye mulonde Katonda gwe yamutuuma 'Isirayiri'. Isirayiri nga tannaba ggwanga, yali muntu. Kino kya makulu okuva Yesu bwe yalagibwa nga ye Isiraeri ow'amazima mu Njiri. Eky'okuba nti erinnya "Israel" lisooka kuweebwa muntu kiraga nti anti-typical Israel yandibadde muntu. Yakobo yazaala ekkansa y'eggwanga; Yesu azaala ekkansa ye. Yesu ye "omulonde" wa Katonda (Is. 42:1). Ye "musajja wa Isiraeri asembayo" era omukiise wa Isiraeri ow'amazima.

Yusufuyali kifaananyi kya Kristo mu ngeri nti yabonaabona mu ngeri etali ya bwenkanya n'oluvannyuma n'agulumizibwa okulokola baganda be. Ng'ayita mu kufa n'okuzuukira okuddirirana, Yusufu yalaga "okubonaabona kwa Kristo n'ebitiibwa ebigenda okuddirira" (1 Peetero 1:10-11). Yakwatibwa obuggya era n'akyayibwa baganda be, n'abonaabona mu mikono gyabwe era n'agulumizibwa okutuuka mu kifo eky'obuyinza ku ggwanga erisinga amaanyi mu nsi yonna. Yesu, Yusufu omukulu, yakwatirwa obuggya n'okukyayibwa bannansi be ne baganda be, n'attibwa bo n'oluvannyuma n'agulumizibwa okutuuka mu kifo eky'amaanyi n'ekitiibwa eky'oku ntikko okulokola ensi ng'abaliisa n'amaterokero g'emmere ag'omu ggulu. feedingonchrist.com/endagaano-enkadde-ebika-ebuy'obuntu-n'ebisiikirize-bya-kristo

Omulembe gwa Mosaic

Emyaka nga Yusufu amaze okufa Katonda yazuukiza Musa okununula abantu be okuva mu buddu bw'e Misiri. Oluvannyuma lw'okusomoka Ennyanja Emmyufu, tebaava mu buddu. Awo, Katonda okuyita mu Musa n'akola endagaano n'abaddu bano abaaliwo. Endagaano eno etera okuyitibwa "Amateeka ga Musa." Katonda era yawa Musa enteekateeka entongole ez'okuzimba weema n'ebigirimu. Oluvannyuma lw'okuggwa kwayo Katonda ayingira mu Kifo Ekitukuvu Ennyo. Olw'obutaba na kukkiriza, abantu bano abatumanyi nga Abaana ba Isirayiri baataayaaya okumala emyaka 40 nga tebannakkirizibwa kuyingira nsi Katonda gye yasubiza Ibulayimu, Isaaka ne Yakobo.

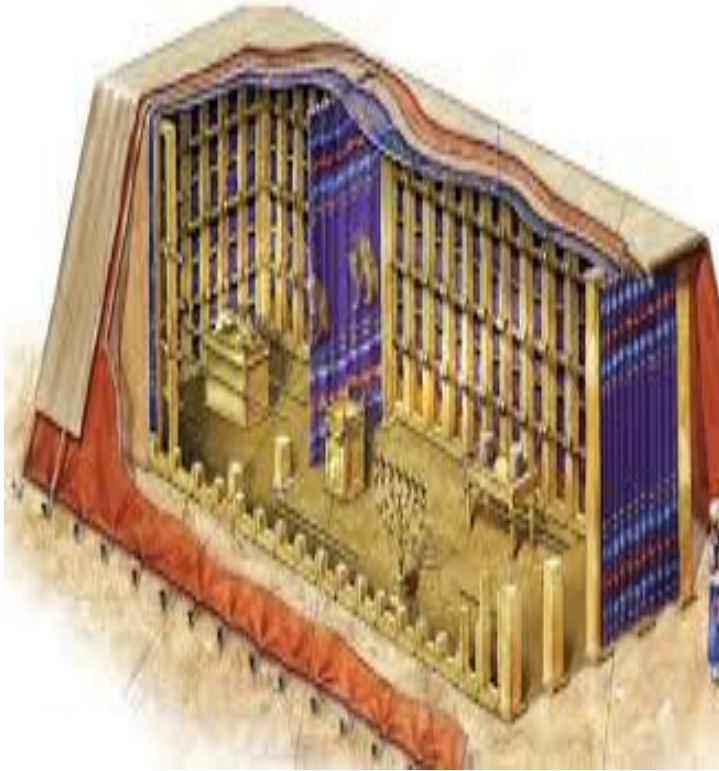
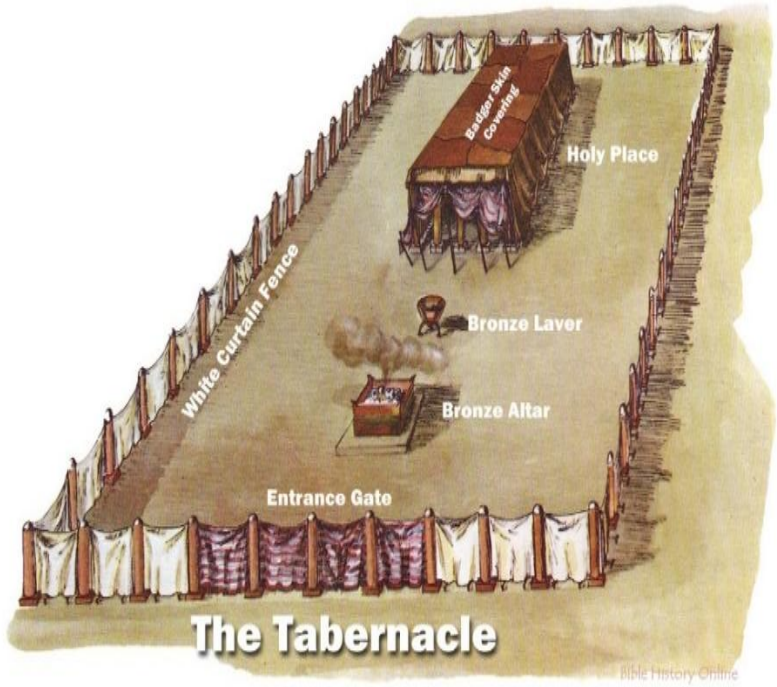
Olw'okubudaabudibwa Musa n'abawandiisi abalala baawandiika ebyafaayo byabwe bye tuyita Endagaano Enkadde. Kikwata ku kiseera okuva ku kutondebwa okutuuka "mu kiseera ekituufu" Katonda okubikkula n'okuwa okusonyiyibwa ebibi (obulokozi) olw'ekiweebwayo ekitangirira ekya Yesu ow'e Nazaaleesi.

Kasubire nti ebifaananyi bino wammanga bijja kukuyamba okutegeera enzivuunula za Joseph Pitman ez'obuntu ku bika n'ebisiikirize. Ekitongole kya BibleWay Publishing tekiraga ndowooza ku butuufu bw'endowooza ye.

1. Ekisooka kiraga Abayisirayiri nga basiisira mu bika okwetooloola Weema.
2. Ekyokubiri kiraga ekiweebwayo ekyokebwa ku kyoto n'okubeerawo kwa Katonda ng'akka mu Kifo Ekitukuvu Ennyo Awali Akasiro k'Endagaano n'Entebe y'Ekisa.
3. Ekyokusatu kifaananyi ekisaliddwako ekiraga ensengeka n'ebirimu mu Kifo Ekitukuvu n'ekisinga Obutukuvu, Ekitukuvu eky'Ebitukuvu.

4. Eky'okuna ndowooza ya muyiia ku biri mu weema

EKISIKIRIZO KY'EBINTU EBY'EGGULU,ObaEKITABO EKISOOKA N'EKYOKUBIRI.

BYA JOSEPH PITTMAN.

"Okubeerawo okuva eri Omuwandiisi, Airlie Avenue, Armadale, oba ku Austral Publishing Co., 528 Elizabeth-street, Melbourne. Amagoba g'omulimu guno gajja kuweebwayo eri Armadale Rescue Home. 1893. Pittman, Joseph."

Ekisiikirize ky'Ebintu eby'omu Ggulu, oba Weema Esooka n'ey'Okubiri. Melbourne: Austral Publishing Company, 1893. Ebiwandiiko eby'ebyuma bikalimagezi byaweewba Colvil Smith. Okulaga HTML okwakolebwa Ernie Stefanik. 15 Omwezi gwomunaana 1999".

Essuula

Ennyanjula n'Ennyanjula

Essuula I: Ekisiikirize n'Ebintu

Essuula II: Musa-Kristo

Essuula III: Abakozi abaluhhamizibwa

Essuula IV: Ebikozesebwa

Essuula V: Kkooti

Essuula VI: Enzimba

Essuula VII: Okubikka

Essuula VIII: Ekyoto eky'Ekikomo

Essuula IX: Ekifo ekiyitibwa Laver

Essuula X: Obusaserdooti

Essuula XI: Ekifo Ekitukuvu

Essuula XII: Emmeeza y'omugaati gwa Shew-Bread

Essuula XIII: Ekyoto ky'Obubaane

Essuula XIV: Ekifo Ekitukuvu eky'Obutukuvu

Essuula XV: Kabona Asinga Obukulu

Essuula XVI: Okumaliriza

ENYANJULA

EBIKULU ebiri mu katabo kano akatono byawandiikibwa emyaka munaana egiyise. Ku kujja mu ttwale lya Victoria kyali kigendererwa kyange mu kiseera ekyo okukifulumya; naye okusanga Bro. Maston's little gem of a treatise on the same subject edda mu nnimiro, ekiwandiiko nakiteeka wala. Naye nga ndowooza ku ngeri y'okuyambamu Rescue Home yaffe kyanzijira nti, nga n'ekintu kino nkitunuulidde, kati nnyinza okusonyiyibwa olw'okuleeta production yange entono mu musana. Ku kubuuzza Bro. Maston, n'obukulu bwe obwa bulijjo, mu bbanga ttono yassa ebirowoozo byange mu kuwummula ku kutya kwonna okw'okuvuganya; era n'ankubiriza okugenda mu mawulire, anti ennimiro yali tenoonyezeddwa mu bujjuvu n'akatono. Era kati nnina okugamba nti singa kaweefube ono alaga nti mu ddaala lyonna ayamba omusomi wange omunyiikivu, nja kuba nsinga kusalulwa, singa olw'okumusiima eri abalala, okutunda kwayo kweyongera, era bwe kityo Rescue Home ejja kuganyulwa. -- JP

ENYANJULA.OKUggya ebbali olutimbe lw'ebiseera eby'omu maaso kya bwakatonda. Ku bujulizi bungi obulaga nti Bayibuli yawandiikibwa mu ggulu, oboolyawo obumu ku businga okukakasa kwe kubikkula kwayo okw'ekitalo okw'ebiseera eby'omu maaso. Enkola bbiri ze zaakozesebwa. Ekisooka, olw'ekigambo "ekikakafu eky'obunnabbi," Katonda kye yawa "ku kamwa ka bannabbi be abatukuvu okuva ensi lwe yatandika;" n'ekyokubiri, okusinziira ku bika n'ebisiikirize. Kiyinza okuba ekiggule okubusabuusa oba, mu bujjuvu, "ebintu ebijja bisuula ebisiikirize byabwe mu maaso," naye kino awatali kubusabuusa kituufu ku Baibuli. Si kinene nnyo okugamba nti enkola yonna ey'Obukristaayo yalagulwa mu Byawandiikibwa eby'Endagaano Enkadde nga tuyita mu kifaananyi n'obunnabbi. Endagaano Empya erimu ebiwandiiko nga 500 ebikwata ku Ndagaano Enkadde. Kumpi ebigambo bino byonna ebijuliziddwa bikolebwa okuwa obujulizi ku mazima g'eddiini ya Yesu Kristo. N'olwekyo waliwo akakwate ak'oku lusegere wakati w'enjawukana ennene ebbiri eza Baibuli--Endagaano Enkadde n'Empya; era balina okusomesebwa awamu okutegeera "okubuulirira kwa Katonda kwonna." Enteekateeka y'akatabo kano akatono etukomya ku nsonga emu ey'okunoonyereza kuno okusanyusa. Tusabe ekitangaala n'obulagirizi, ekitiibwa kya Katonda kibeere kyaffe, era tulabe ekitangaala mu musana gwe.

Engendo z'Abaisiraeri, okuva mu buwambe bwabwe mu Misiri okutuuka ku kuyingira kwabwe mu Kanani, gwe gumu ogugenda mu maaso ogw'ebika n'obubonero obw'okukulaakulana kwaffe okuva mu buddu bw'ekibi okutuuka ku kuyingira kwaffe mu kitiibwa n'obuwanguzi. Musa naye ng'omukulembeze wa Isiraeri, bulijjo alabika ng'ekyokulabirako kya Yesu Kristo. Kino kikakasibwa nnyo mu Byawandiikibwa eby'Endagaano Empya bino wammanga: "Ab'oluganda, temwagala kumanya nti bajjajjaffe bonna baali wansi w'ekire, bonna ne bayita mu nnyanja; bonna ne babatizibwa (marg. mu) Musa mu kire ne mu nnyanja; bonna ne balya emmere y'emu ey'omwoyo; era bonna ne banywa ekyokunywa eky'omwoyo kye kimu: kubanga baanywa ku lwazi olw'omwoyo yabagoberera, era olwazi olwo ye Kristo . . "Mazima Musa yagamba nti Mukama Katonda alibayimusa nnabbi okuva mu baganda bammwe nga nze; oyo, mumuwuliriza mu byonna by'anaabagamba. Era olulituuka buli muntu atawulira nnabbi oyo alizikirizibwa ddala okuva mu bantu" (Ebikolwa 3:22, 23); "Emyaka amakumi ana gye yatasanyusa? Teyali eri abo aboonoona, emirambo gyabwe ne gigwa mu ddungu? Era ani alayira nti tebajja kuyingira mu kiwummulo kye, wabula eri abo abajeemu? Era tulaba nga tebaasobola, kuyingira olw'obutakkiriza. Tutya, n'olwekyo, sikulwa ng'ekisuubizo ekisigadde eky'okuyingira mu kiwummulo kye, omuntu yenna ku mmwe yandirabise ng'abula" (Beb. 3:17; 4:1). Naye ne bwe tuba nga tetusobola kwogera ku byawandiikibwa ng'ebyo, okugeraageranya okwo kukwata nnyo ne kiba nti tekisoboka kukikyamu. Ka tukirondoole mu bufunze. Abaisiraeri baafugibwa obuddu obw'obukambwe mu Misiri, ekyabatyoboola ddala. Eno y'embeera y'omuntu, esibiddwa, eyoonone, era enyoomebwa ekibi. Musa yatumbwa Katonda okukulembera abaana ba Isiraeri okuva mu buddu bwabwe ne batwalibwa mu ddembe. Yesu yatumbwa okutununula okuva mu kibi n'okuzikirizibwa. Empisa zennyini n'ebyafaayo bya Musa bifaanagana nnyo ne Yesu. Okumanya nti yali agenderera okuba omununuzi wa Isiraeri (Ebikolwa 7:25) "yagaana okuyitibwa mutabani wa muwala wa Falaawo, n'asalawo okusinga okwegayirira abantu ba Katonda obubi okusinga okunyumirwa essanyu ly'ekibi okumala ekiseera, ng'abalirira okuvumibwa kwa Kristo obugagga obusinga eby'obugagga by'e Misiri, kubanga yatunulira empeera y'empeera". (Beb. 11:24-26). Bwatyo Yesu, "ne bwe yali mugagga, naye ku lwaffe yafuuka mwavuvu, olw'obwavu bwe, tugaggawale" (2 Kol. 8:9). "Olw'essanyu eryateekibwa mu maaso ge, yagumiikiriza

omusaalaba, ng'anyooma ensonyi" (Beb. 12:2). Okufaanagana kwa ddala, wadde nga ddala nga naye ekisiikirize eri ekintu. Okugeraageranya kuno kukyagenda mu maaso. Musa yakakasa obutume bwe obw'obwakatonda ng'akozesa ebyamagero bingi eby'ekitalo. Bw'atyo ku Yesu Peetero yagamba nti: "Mmwe abasajja ba Isirayiri, .wulira ebigambo bino: Yesu Omunazaaleesi, omusajja Katonda gwe yabasiima olw'ebikolwa eby'amaanyi n'ebywuunyo n'obubonero Katonda bye yakola wakati mu mmwe, nga nammwe bwe mumanyi" (Ebikolwa 2:22). Era Yesu yagamba mazima nti: "Ebikolwa bye nkola mu linnya lya Kitange, bye binjulira" (Yokaana 10:25). Ekitongole ky'Okuyitako--omuddu gw'endiga era nga baliibwa n'omugaati ogutali muzimbulukuse n'ebimera ebikaawa, abantu nga basibiddwa ekiwato kyabwe, engatto zaabwe ku bigere n'emiggo gyabwe nga gimansira omusaayi gw'omwana gw'endiga; obusungu obw'okwenenya, naye n'essanyu ery'essubi, bwe twasituka okuva mu njegere zaffe n'ensonyi, ne tusalawo okubeera n'obulamu obupya era obutukuziddwa ne twekweka wansi w'omusaayi gw'omusaalaba gwe, era obusungu bwe twatya ennyo era bwe twali tusaanidde ne bukuyuka n'ekisa, wansi wa Katonda abantu bagenda, Katonda teyakulembera mu kkubo ery'ensi y'Abafirisuuti, newankubadde nga eryo lyali kumpi: kubanga Katonda yagamba nti Oboolyawo abantu ne beenenya bwe balaba olutalo, ne bakomawo e Misiri: naye Katonda yakulembera abantu mu kkubo ery'eddungu ery'Ennyanja Emmyufu" (Kuv. 13:17, 18). Kati, wadde nga tekisoboka kuzuula ku maapu ekkubo abaana ba Isiraeri lye bagoberera, kikakafu nti Mukama yabakulembera mu kkubo ery'ekywuunyo, nga mu magezi gaabwe ag'ensi tebandironzeewo ku lwabwe nga bwe kiyinza okukakasibwa n'obukakafu obugumiikiriza, kirabika nti ekkubo eryali "lyali kumpi" lyali kkubo ddene era eryangu okuyingira mu ddungu, eryandibadde lyewala Ennyanja Emmyufu Naye mu kifo ky'okukwata ekkubo lino, "Katonda yakulembera abantu okwetoolola" okuyita mu nsi ey'ensozi eziriko amayinja Ennyanja.Omuntu yenna yandisaliddewo nti kino kye kigulumivu eky'obusirusiru. Era tumanyi abantu kye balowooza bwe baalaba ennyanja mu maaso gaabwe, ensozi ezitayitamu ku njuyi zaabwe, era Katonda yalaba enkomerero okuva ku lubereberye, era kino kye kyaleetera enjawulo yonna eri Musa." Yogera n'abaana ba Isiraeri nti bagende mu maaso. Oyimusa omuggo gwo, ogolole omukono gwo ku nnyanja, ogigabanye" (Kuv. 14:15, 16). Musa n'akola bw'atyo; abantu, nga bakulembeddwamu Musa, ne basomoka ku lukalu; n'Abamisiri, nga babagoberera, ne bazirika mu mataba agadda, ng'abantu bayuza eggulu n'enduulu zaabwe ez'obuwanguzi n'okutendereza. Kino kiraga ekinene n'amazima amakulu amakubo ga Katonda si makubo gaffe.mu ekyo ebiragiyo bya Katonda n'amakubo ge birabika, eri ensonga enkomerero embi, ezitaliimu nsa, nga bisaasaanidde ku mpapula z'ekigambo kya Katonda. Nze nneetaaga kwogera ku kufuuwa amakondeere okwetoolola Yeriko; Eggye lya Gidyoni lyakendeera ne lituuka ku basajja 300, okwolekera eggye ly'Abamidiyaani; okunaaba kwa Naamani omugenge mu Yoludaani; omuzibe w'amaaso, amaaso ge agaali gafukiddwako ebbumba, yagamba okuganaaza mu kidiba kya Silowaamu. Ensonga y'omuntu esobeddwa mu maaso g'ebiragiyo nga bino. Era singa si kidirira mu mbeera zonna ng'ezo, mu kifo ky'okuyimirira mu kutya n'okusinza okw'ekitiibwa mu maaso g'amagezi n'amaanyi ago agataliiko kkomo, twandinyiize olw'obusiru bwabyo obulabika. Naye kiki eky'okukulembera abantu mu kkubo ery'ekywuunyo okuyita mu Nnyanja Emmyufu kitujjukiza, oba kikolwa ki mu kukulaakulana okuva ku kibi n'okusalirwa omusango okutuuka ku ddembe ly'enjiri kye kigendereddwamu okulaga? Eky'okuddamu kwe kubatizibwa. "Bajjajjaffe," Pawulo bw'agamba, "bonna baali wansi w'ekire, bonna ne bayita mu nnyanja, bonna ne babatizibwa mu Musa mu kire ne mu nnyanja;" era n'agattako nti, "Kati ebintu bino byali byakulabirako byaffe"

(figures of us, marg.). Wano kirabibwa nti okubatizibwa kw'Abaisiraeri mu Musa ng'omununuzi waabwe, mu kire ne mu nnyanja, kyali kifaananyi kya kubatiza mu Kristo. Eri nze okugeraageranya, kulabika nga kujjuvu nnyo nga siraba ngeri muntu yenna gy'ayinza kukibuuusabuusa. Tulabye nti embaga ey'okuyitako yali kabonero ka kununulibwa okuyita mu musaayi gwa Kristo ogw'omuwendo, era endowooza y'abantu yalaga okukkiriza kwaffe mu Kristo n'okwenenya kwaffe okw'amazima eri Katonda, era nti abantu beebonabona ne bakulemberwa mu ngeri eyeewuunyisa okuyita mu Nnyanja Emmyufu. Kati, bwe tunaatwala Endagaano yaffe Empya ne twekenneenya ekkubo ly'obulokozi nga bwe lyateekebwawo Kristo n'Abatume be abaalunjamizibwa, tujja kukizuula nti okuyita kw'Ennyanja Emmyufu kulina okuba okw'engeri y'okubatiza so si kirala kyonna. Mukama waffe ow'omukisa mu kuwa Abatume Omulimu gwabwe Omunene agamba nti: "Kale mugende mufuule abayigirizwa okuva mu mawanga gonna, nga mubatiza (abayigirizwa) mu linnya lya Kitaffe, n'Omwana, n'Omwoyo Omutukuvu," (Mat. 28:19.) Kaakano ng'abantu ba Isirayiri bwe beewaayo eri Musa ng'abayigirizwa be oba abagoberezi be, ne babatizibwa mu butongole mu ye okumugoberera nga bayita mu Nnyanja Emmyufu, ne balaba nga basuuliddwa ddala n'okuzikirizibwa kw'abakulira emirimu gyabwe abakadde; kale omukkiriza eyenenyezza mu Yesu yeewaayo eri Kristo, ng'omuyigirizwa we omwesigwa, n'amugoberera okuyita mu kubatiza, n'oluvannyuma n'agenda mu kkubo lye ng'asanyuka, ng'Omulangira (Ebikolwa 8), kubanga ebibi bye n'emiguwa bye bimenyedwa ne biziikibwa, obutajjukirwa nate ku ye emirembe gyonna. Eno y'engeri ya Katonda ey'ekyewuunyo. Bangi balowooza nti tekirina makulu, kya busirusiru, tekikyetaagisa. O tufaayo tuleme kuddinjana busirusiru bw'Abaisiraeri mu kwemulugunya kwabwe, oba obwa Naamani mu nsonga ze ezitalaba. Alina omukisa omusajja akkiriza ekkubo lya Katonda okuba ery'obukuumi era erituufu, olw'okuba lye kkubo lye; kubanga mu kugoberera kwokka ekkubo ly'omulimu, .ensonga w'eremererwa okulungamya, akola wabula okulaga okukkiriza kwe mu magezi ga Katonda agataliiko nsobi, mu kifo ky'okukkiriza mu nsonga ye ey'obusirusiru era etali ya maanyi.

Ka tugoberere okugeraageranya kuno okugenda mu maaso katono. Embooji y'okutaayaaya kwa Isiraeri n'engeri Katonda gye yabakolaganamu nabo emirundi mingi eyogerwako mu ndagaano empya ng'ebiyokulabirako oba ebifaananyi eby'obulamu bw'Ekikristaayo.

1. Tebaalina kifo we babeera nga basenga. Bulijjo baali ku mugendo, nga batambula buli kiseera, oluusi nga basemberera nnyo ensi ey'ekisuubizo era ne baddamu okugivaako, naye nga balina essuubi ly'okuwummula mu nsi "ekulukuta amata n'omubisi gw'enjuki." Enfunda n'enfunda kino kye kikozezebwa mu Ndagaano Empya okulaga obulamu bw'Ekikristaayo. "Kubanga wano tetulina kibuga kiwangaala, wabula tunoonya ekibuga ekigenda okujja" (Beb. 13:14)--Tuli "bannamawanga era abalamazi" era twegomba "ekiwummulo ekisigaddewo"; bwe tunaabeera "emirembe gyonna ne Mukama."

2. Eddungu lyali ligumba. Ebintu byabwe ebya buli lunaku byava mu ggulu. Olwazi olukubiddwa luvaamu amataba g'amazzi agabagoberera mu kutaayaaya kwabwe kwonna. Musa agamba nti, "Mukama yakuyisa mu ddungu eryo eddene era ery'entiisa, mwe mwalimu emisota egy'omuliro n'enjaba, n'ettaka ery'ennyonta awatali mazzi; eyakuggya amazzi mu lwazi olw'amayinja; eyakutwala mu ddungu n'emmanu, kitaawo kye yali tamanyi; alyoke akwetoowaze, n'okukukebera, okukukolera ebirungi." enkomerero ey'oluvannyuma" (Ma 8:15-16). "Era ojja

kujjukira ekkubo lyonna Mukama Katonda wo ly'akukulembeddemu emyaka gino amakumi ana mu ddungu, alyoke akwetoowaze, akugezese, asobole okumanya ebyali mu mutima gwo, oba ojja kukwata ebiragiro bye oba nedda. N'akutoowaza, n'akuleka enjala, n'akuliisa n'emmanu, gy'obadde tomanyi, ne bakitammwe gye bataamanya, asobole okukola." ggwe okumanya ng'omuntu tabeera mu mugaati gwokka, naye omuntu abeera mulamu olw'ebyo byonna ebiva mu kamwa ka Mukama. Kisanyusa buli Mukristaayo ow'amazima okusobola okwekolera ebintu eby'omuwendo eby'endagaano empya wano ebiragibwa. "Olwazi olwo lwali Kristo," Pawulo bw'agamba (1 Kol. 10:4). Era Yesu agamba nti, "Nze mugaati omulamu ogwakka okuva mu ggulu, omuntu alyoke alyeko aleme kufa" (Yokaana 6:51). Ensi eno eri Omukristaayo ddungu ddungi, okutuuka ku bulamu bwe obw'omwoyo, naye akimanyi mu ssanyu lye nti "omuntu tabeera na mmere yokka."

3. Okwemulugunya kwennyini, obujeemu, n'ebibonerezo by'Abaisiraeri mu ddungu bitera okukozesebwa abawandiisi b'Endagaano Empya ng'okulabula n'ebifaananyi olw'okutuganyula. "Omusota mu ddungu" kifaananyi kya Kristo "eyasitulibwa" ku musaalaba. Abantu ne beemulugunya, Katonda n'asindika emisota egy'omuliro ne gibazikiriza, era bwe bakaabirira Katonda okusaasira, n'alagira Musa okukola omusota ogw'ekikomo, ogufaanana n'emisota egy'omuliro nga bwe kisoboka, n'agusitula ku muti, buli eyagutunuulira alyoke awonye. Kino Yesu akikozesa ng'ekyokulabirako ku ye. Mazima ddala ekika ekyo kikwata nnyo, naye nga kya kyewuunyo Yesu okwegeraageranya ku musota! Naye nedda, tegwali musota, wabula gwali gufaanana ng'omusota. Kale nga bwe kiri ekituufu akabonero, Yesu yakolebwa "mu kifaananyi ky'omubiri ogw'ekibi," nti "ng'ekiweebwayo olw'ekibi alyoke asalire ekibi mu mubiri." Omutume Pawulo agamba: "Ebintu ebyo byali byakulabirako byaffe, tuleme okwegomba ebintu ebibi, nga nabo bwe beegomba. So mmwe temubanga basinza bifaananyi ng'abamu ku bo bwe mwali . . . so tetukema Kristo ng'abamu ku bo bwe baakemebwa ne bazikirizibwa omuzikirizi ensi (emyaka) gituuse. Noolwekyo alowooza nti ayimiridde yeegendereze aleme kugwa" (1 Kol: 10). Nate mu Beb. 3:12-19: "Bani gye yanakuwalira emyaka amakumi ana? Teyali wa abo abaali boonoonye, emirambo gyabwe ne gigwa mu ddungu? Era abo abalayira nti tebagenda kuyingira mu kiwummulo kye wabula eri abo abajeemu, era tulaba nga tebaasobola kuyingira olw'obutakkiriza bwabwe." Era 4:1, 2: "Kale ka tutya, kale nga waliwo ekisuubizo ekisigaddewo eky'okuyingira mu kiwummulo kye, omuntu yenna ku mmwe okulabika ng'abulamu."

Okusenziira ku ebyo waggulu tekijja kubuusibwabusibwa nti ebyafaayo by'Abaana ba Isiraeri byali bigendereddwamu okuba ekyokulabirako kya "bintu eby'omu ggulu," kwe kugamba, ebituufu eby'omwoyo eby'Endagaano Empya. Nga tetunnaggalawo ssuula eno, tuyinza okwetegereza mu bufunze ekintu kimu oba bibiri bye tuyize ne tufunamu. 1st. Tulaba nti Omukristaayo agondera amateeka, ng'Abayudaaya bwe baali. Enjawulo eri nti wadde ng'etteeka lya Musa "littibwa," etteeka ly'Omwoyo liwa obulamu. Eno y'ensonga esingawo lwaki ekyo eky'oluvannyuma balina okugondera n'essanyu era n'obwegendereza. Kristo ye Mukama waffe era Omukulembeze, nga Musa bwe yali eri Isiraeri, era kyaffe okugoberera Omukulembeze waffe ow'Obwakatonda nga Isirayiri bwe yali esibiddwa okugoberera eyabwe. Eri abo abagondera bwe batyo, okuweereza kwe ddembe erituukiridde. 2nd. Obuvunaanyizibwa bwaffe bupimibwa ku birungi bye tulina. Ebingi we biweebwa, bingi byetaagibwa. Bwe kiba nti, n'olwekyo, wansi wa Musa, abantu baabonerezebwa olw'obujeemu, "nga tusaanira ekibonerezo eky'obusagwa ennyo

bwe tunaava ku Oyo ayogera ng'asinziira mu ggulu." 3rd. Ebisikiriza okugoberera Musa byali binene nnyo, naye nga ebisikiriza okugoberera Yesu bisingako nnyo. Musa ddala yali kyakulabirako kya kitiibwa eky'okwefiiriza olw'abantu be--omukulembeze ow'amagezi, mukwano gwe omwesigwa; naye okwagala kwa Kristo nga kweyongedde nnyo; emikwano ki gye bayinza okugeraageranya naye! Musa teyasobola kulokola bantu okuva mu bibi byabwe--teyasobola kubalunganya mu bulamu obutaggwaawo. Naye Yesu ye "kkubo, amazima n'obulamu," era abantu bonna bayinza okujja eri Kitaffe nga bayita mu ye.

EKISIKIRIZA N'EBINTU

MU nnyanjula eyo waggulu, tulabye nti ebyafaayo by'Abaisiraeri okuva e Misiri okutuuka e Kanani byategekebwa okuba ekyokulabirako ky'obulamu bw'Ekikristaayo okuva mu kiseera we twanunulibwa okuva mu buddu bw'ekibi ne Sitaani okutuuka ku kuyingira kwaffe mu kiwummulo ekisigadde eri abantu ba Katonda. Tukubye ekifaananyi kyokka ensengeka; naye bingi nnyo ebiyinza okwogerwa ku bikemo byabwe, okugezesebwa, entalo, obuwanguzi, &c., naye tetulina kifo, era n'ekirala, kirungi okubeera nga tuteesa okusinga okujjuza, omusomi eyeewaayo asobole okuba n'ekifo eky'okwongerera okunonyereza n'okugeraageranya.

Kati nja kugenda mu maaso n'okulaga nti weema eyali mu ddungu yategekebwa okuba ekyokulabirako ky'enkola y'Ekikristaayo. Tubanja kumpi yonna ebbaluwa eri Abebbulaniya olw'okukakasa amazima gano. Beb. 10:1: "Kubanga amateeka agalina ekisiikirize ky'ebirungi ebigenda okujja, so si kifaananyi kyennyini eky'ebintu," etc. Kyeyoleka bulungi mu nsonga nti "amateeka" wano gakwatagana n'ekitundu ekyo eky'etteeka lya Musa ekyali kikwata ku weema n'enkolagana yaayo, oba ekyo ekiyitibwa "etteeka ly'emikolo." Etteeka lino lyalimu "ekisiikirize ky'ebintu ebirungi ebigenda okujja." "Ebintu ebirungi" bino bye mikisa gy'enjiri ya Kristo, nga essuula bw'eraga mu ngeri emalirivu ennyo. Ekisiikirize kinnyonnyolwa nga "si kifaananyi kyennyini eky'ebintu (ebirungi)." Ekisiikirize tekiba kifaananyi kituufu eky'ekintu kyakyo, naye ebiseera ebisinga kiba kimala okukiraga. Oluusi okuzuula ekisiikirize n'ekintu kyakyo kizibu--ooolyawo tekisoboka--okutuusa ng'ekintu ekyo kirabika. Naye olwo, enkolagana yaabwe ne bannaabwe eba nnyangu okuteekebwawo. Singa tulaba ekisiikirize ky'omuti ekisuuliddwa enjuba oba omwezi, wadde ng'omuti tegulabika, tugamba n'obukakafu obujjuvu nti ekisiikirize ekyo kya muti; naye bulijjo tetusobola kuba bakakafu bwe tutyo okutuusa ng'ekintu ekyo kigeraageranyizibwa ku kisiikirize kyakyo. Kati guno gwe musingi gw'okutaputa gwe tulina okugoberera. Ekintu ekiri mu ndagaano empya kiteekwa okunnyonnyola ekisiikirize ekiri mu ndagaano enkadde. Fancy ebadde n'omuzannyo ogutaliiko kkomo, era okutabulwa kuvuddeko okujjanjaba ensonga eno nga bayita mu kulagajjalira omusingi guno. Bwe tugoberera omusingi guno, tusuubira nti tujja kusobola okunnyonnyola enjigiriza ey'akabonero ey'eweema n'enkolagana yaayo mu ngeri etakyukakyuka era mu ngeri ennungi. Tetujja kutwala mazima g'ekifo kyaffe ekikulu, wabula tujja kukikakasa. Nti weema n'obuweereza bwayo yali egendereddwamu okuba eky'okulabirako ebyawandiikibwa bino wammanga bijja kumala okulaga: "Kaakano ebintu bino (eweema n'ebintu byayo) bwe biba bitegekeddwa bwe bityo, bakabona bayingira bulijjo mu weema ey'olubereberye nga batuukiriza emirimu; naye mu eyookubiri kabona asinga obukulu yekka, omulundi gumu mu mwaka, si awatali musaayi, gwe yawaayo ku lulwe n'olw'ensobi z'abantu; OMWOYO OMUTUKUVU KINO NGA KITABOKA nti

ekkubo eriyingira mu kifo ekitukuvu terinnaba kweyolekera, so nga nga weema ESOOKA bwekyayimiridde . 9:6-11). "N'olwekyo kyali kyetaagisa kkopi z'ebintu eby'omu ggulu okutukuzibwa n'ebyo (omusaayi gw'ente ennume, n'ebirala), naye eby'omu ggulu byennyini n'ebiweebwayo ebirungi okusinga bino. Kubanga Kristo teyayingira mu kifo ekitukuvu ekyakolebwa n'emikono, NGA MU NKOZESA Y'AMAZIMA, wabula mu ggulu lyenyini," n'ebirala (Beb. 9:23-25). "N'olwekyo, ab'oluganda, .obuvumu okuyingira mu kifo ekitukuvu olw'omusaayi gwa Yesu, mu kkubo lye yatuwaayo, EKKUBO EMPIYA ERA ERAMU, okuyita mu kibikka, kwe kugamba, omubiri gwe; era nga tulina kabona omukulu omukulu ow'ennyumba ya Katonda, tusemberere n'omutima ogwa nnamaddala mu kukkiriza okujjuvu, ng'emitima gyaffe gimansiddwa okuva mu muntu ow'omunda omubi, n'omubiri gwaffe nga gunaazibwa n'amazzi amayonjo" (Beb. 10:19, 20). Ebyawandiikibwa bino bimala olw'ekigendererwa ekiriwo kati; biraga bulungi nti weema eyasooka yali kabonero ka eyookubiri nti weema ey'oku nsi yali ya kifaananyi eky'omu ggulu; ng'omusingi gwaffe, tetusobola kubula wala.

Okusenziira ku byawandiikibwa waggulu okufundikira ekimu tekyewalika, era wano nja kukigamba. Kijja kukola omusingi n'omulimu gw'oku ttaka ogw'ekizimbe eky'okungulu kye tunaatera okuzimba. Kijja kuba kirungi--nedda kyetaagisa, n'olwekyo, okukikuuma mu birowoozo. Kye kino: EKITABO MU DDUGU KYAALI KIKA KYA Kkanisa YA YESU KRISTO. Bwe njogera ku Kkanisa ya Kristo, ntegeeza Kristo n'abantu be, n'ebyo byonna ebibasiba wamu. Nzikiriza nti buli ddaala lye tunaakwata mu kugeraageranya kuno lijja kulabibwa ng'okutambula mu kkubo erimu, era nga twolekera ekiruubirirwa ekimu ekisanyusa entikko ejja okuleka ebirowoozo by'omusomi eyeewaayo mu kuwummula okuwooma era okw'omukisa ng'ateeka wansi omulimu guno omutono.

Obulombolombo bwa Musa bwava eri Katonda okuva ku nlandikwa okutuuka ku nkomerero. N'olwekyo, kyali kituukiridde ng'enkola ey'emikolo. Naye kyali "Ekisiikirize ky'ebintu eby'omu ggulu." "Ebintu eby'omu ggulu" birina, n'olwekyo, okukola ENKOZESA. Kye tuyita Obukristaayo, olw'okunyanguyiza, y'enkola eyo. Kati Obukristaayo si muntu wa Kristo yekka, wadde nga tusanyuka okumanya nti Ye wakati, ejjinja ery'ekisumuluzo, omusingi. Enkola y'Ekikristaayo erimu Katonda ensonga enkulu esooka; Yesu Kristo Omwana wa Katonda omulamu; Omwoyo Omutukuvu; omusaalaba, entaana, n'okuzuukira; okukkiriza, okwenenya, okubatizibwa, n'obulamu obutukuziddwa; ekanisa n'ebiragiro byayo. Ebintu bino byonna byalagibwanga mu nkola ya Musa. Tetukakasa nti waliwo n'omu ku Baisiraeri, oba wadde Musa, eyategeera kino; newankubadde nga tewali kubuusabuusa eri abanyiikivu era abeewaayo mu bo amateeka mu ngeri emu gaali "musomesa-essomero" waabwe okubaleeta eri Kristo. Naye oba ebintu bino baali babitegeera emabegako oba nedda, bwe yalabika anti-type yali ya lwatu nnyo, nga tewali muntu yenna yali "mwoyo" yali asobola kukisobya. Kristo n'amazima ge yabikkula, byafuuka, nga bwe kiyinza okugambibwa, ekisumuluzo ebiwandiiiko by'amateeka mwe byali biyinza okwanguyirwa okuvvuunulwa. Mu ngeri eyo endagaano mu mubiri erabika ng'ekisiikirize ky'endagaano mu mwoyo, okukomolebwa mu mubiri kufuuka okukomolebwa kw'omutima. Oluusi okugeraageranya kufuuka kwa njawulo. "Si baana ba mubiri," naye Isiraeri, okusenziira ku kukkiriza, zzadde lya lbulayimu, era abasika ng'ekisuubizo bwe kiri. Tetujja mu Sinaayi n'entiisa zaayo ez'entiisa, wabula mu Sayuuni, ekibuga kya Katonda omulamu. Si Yerusalemi mu Palestina ye maka gaffe ag'ekitiibwa, wabula Yerusalemi waggulu wa "maama waffe ffenna."

Okugeraageranya kuno gye kukoma okukolebwa gye kikoma okulabika obulungi nti obuwandiisi bwe bumu obw'obwakatonda bussiddwako sitampu ku Ndagaano Enkadde n'Empya; era gyetukoma okukwatibwako amagezi ga Katonda ag'ekitalo mu kukozeza ebintu ebyangu ennyo okusiikirira ebintu ebyewuunyisa eby'Obununuzi. Bayibuli etunuulirwa ng'ekintu ekimu. Okufaanako weema erina ekifo kyayo ekitukuvu era ekitukuvu ennyo--Endagaano Enkadde n'Empya; era kyetaagisa okukutula olutimbe okulaba nga byombi bimbu. Zombi mulimu gwa Mwoyo Mutukuvu omu. Bombi biva mu basajja ba Katonda abatukuvu, abawandiika nga bwe batambuzibwa Omwoyo Omutukuvu. Tewali kutabulwa, wabula okukulaakulana mpolampola amazima ag'obwakatonda okutuuka ku butuukirivu. Obutonde n'okubikkulirwa bikkiriziganya. Amateeka ge gamu ag'enkulaakulana n'enkulaakulana ge gafuga byombi. Bbalubu ya tulip erimu ekimuli ekirabika obulungi munda mu bifo byakyo eby'ekyama. Naye olw'obumanyirivu, kyali tekisoboka kuteebereza bbaatule eyo kye yandifuuse nga bagisimba mu nsi; naye bwe tukula obulungi tulaba bulungi nti enteekateeka eyeewuunyisa era ennungi ekoledwa, enkomerero nga kye kimuli ekiwoomu ekikuba engule ku kikolo. Bwe kityo n'Okubikkulirwa. Pawulo akiteeka bw'ati: "Nze omuto okusinga abatukuvu bonna, ekisa kino kyaweebwa, okubuulira amawanga obugagga bwa Kristo obutanoonyezebwa, n'okulaba abantu bonna ekiseera eky'ekyama, ekyakwekebwa okuva mu mireembe gyonna mu Katonda, eyatonda ebintu byonna, kaakano abaami n'obuyinza mu bifo eby'omu ggulu bitegeezebwe OKUTUKIRIZA." EKKANISA amagezi ga Katonda ag'enjawulo, okusinziira ku kigendererwa ekitaggwaawo (ekigendererwa ky'emirembe), kye yagenderera mu Kristo Yesu Mukama waffe " (Ep. 3:8-11). "Ayi obuziba bw'obugagga, obw'amagezi n'okumanya Katonda! ng'emisango gye n'amakubo ge tebinnanoonyezebwa! Kubanga ani amanyi endowooza ya Mukama? oba ani abadde omuwabuzi we? oba eyasooka okumuwa, era alisasulwa nate? Kubanga okuva gy'ali, n'okuyitira mu Ye, n'okuyitira ye ebintu byonna, eri oyo aweebwe ekitiibwa." emirembe gyonna. AMEN."

Essuula II

MISA-KRISTO

TALABA dda mu ngeri ey'awamu nti Musa yali kifaananyi kya Kristo. Ka tweyongere okwekenneenya mu mazima gano. Mu ngeri yonna Musa talabika ng'akabonero ka Kristo okusinga ng'omuwa amateeka ga Isirayiri. Bwe yakka okuva ku lusozi olutukuvu amaaso ge ne gaakaayakana n'ekitiibwa eky'omu ggulu, era olw'okuba abantu tebaasobola kugumiikiriza musana, n'ateeka ekibikka ku maaso ge. Kino kitujjukiza oyo "yava mu Katonda" era "yakka okuva mu ggulu" okubikkulira omuntu Katonda by'ayagala. Mu kukola ekyo yassa ebbali ekitiibwa kye yalina ne Kitaffe ng'ensi tennatandika, n'abikka ku butonde bwe obw'obwakatonda mu mubiri gw'omuntu. Omutume ayanjula ekintu kino eky'ekitalo mu ngeri ey'enjawulo. Tekisoboka kukozeza lulimi lusinga kwogera era lwa kitiibwa. "Temutuuse ku lusozi oluyinza okukwatibwako era olwayokebwa omuliro, ne ku kizikiza, n'ekizikiza, n'omuyaga, n'eddoboosi ly'ekkondeere, n'eddoboosi ly'ebigambo; eddoboosi eryo abaawulira ne beegayirira nti tewali kigambo nate kibanyumirwe, kubanga tebaasobola kugumiikiriza ekyo ekyalagirwa. Singa n'ensolo ekwata ku lusozi ejja kukubibwa amayinja; era bwe kityo bwe kyali eky'entiisa." okulabika Musa kwe

yagamba nti, Ntya nnyo era nkankana, Naye mmwe mutuuse ku lusozi Sayuuni, mu kibuga kya Katonda omulamu, Yerusaalemi ow'omu ggulu, ne mu ggye lya bamalayika eritabalika, ne mu kibiina ekinene n'ekkanisa y'ababereberye, abawandiisiddwa mu ggulu, ne eri Katonda omulamuzi wa bonna, ne eri emyoyo gy'abantu abatuukirivu abatuukiridde, ne eri Yesu omutabaganya w'endagaano empya. n'omusaayi ogw'okumansira oguyogera ebirungi okusinga ogwa Abbeeri" (Beb. 12:18-24).

Enjawulo eyo waggulu efuna okusembayo mu nsonga ezaddirira okuweebwa amateeka endagaano enkadde n'empya. Mu kiseera nga Musa taliwo ku lusozi abantu beewaayo okusinja ebifaananyi. Olw'ekibi kino enkumi ssatu ku bajeemu baafiira n'ebitala bya baganda baabwe. Naye etteeka ly'enjiri bwe lyasooka okulangirirwa okuva ku lusozi Sayuuni emyoyo enkumi ssatu gyalokolebwa (Ebikolwa 2). Kino kyakulabirako kya kitiibwa eky'amazima. "Ebbaluwa (etteeka lya Musa) etta, naye omwoyo (olw'enjiri) guwa obulamu" (2 Kol. 3:6).

Naye Musa teyakoma ku kufuna mateeka ga mateeka ekkumi bwe yali ku lusozi olutukuvu. Yali yeewaddeyo eri obwesige bwe era ekyokulabirako ekituukiridde, oba "omusono" gwa weema. Kati kikulu wano wennyini okuggumiza amazima nti Musa yayimirira ng'akwatagana ne weema nga Yesu Kristo bw'akwatagana n'Ekkanisa ye. Mu Beb. 3:1-6 tusoma nti: "Kale, ab'oluganda abatukuvu, abagabana ku kuyitibwa okw'omu ggulu, mulowooza ku Mutume era Kabona Asinga Obukulu ow'okwatula kwaffe, ye Yesu, eyali omwesigwa eri oyo eyamulonda, nga ne Musa bwe yali omwesigwa mu Nnyumba ye yonna (Katonda). Kubanga abaliddwa ng'agwanidde ekitiibwa okusinga Musa, olw'okuba ye yazimba ennyumba erina ekitiibwa okusinga ennyumba, kubanga buli nnyumba ezimbibwa omuntu, naye Oyo eyazimba ebintu byonna ye Katonda. Mu kitundu kino OBUTUMBE bwa Kristo buli mu kutunula. Musa yali kifaananyi kya Kristo ng'Omutume, oba oyo eyasindikibwa ku bubaka obw'obwakatonda. Aloonu yali kifaananyi kya bwakabona bwe (Kristo), obuleetebwa mu maaso oluvannyuma mu bbaluwa. Omulimu gwa Musa gwali gwa kuzimba nnyumba ya Katonda. Ebikwata ku mulimu gwonna byayogerwako mu ddakiika, era Musa teyalina ddembe kuva ku biwandiiiko ebikwata ku mulimu gwe yali afunye mu kitundu ekitono ennyo. "Laba, bw'agamba, ng'okola ebintu byonna ng'ekyokulabirako ekyakulagiddwa ku lusozi olutukuvu." Musa "yali mwesigwa." Yatuukiriza Katonda by'ayagala mu byonna. Katonda yalina ekigendererwa kinene nnyo mu kuzimba weema, era okukyama okutono ennyo kyandibadde kyonoona ekigendererwa ekyo. Tetumanyi nti Musa yategeera ekigendererwa ekyo, naye tukimanyi nti yali yeegendereza nnyo mu kulaba nti ekizimbe kyali kyesigwa eri "omusono." "Nga byonna Mukama bwe yalagira Musa, abaana ba Isiraeri bwe batyo ne bakola omulimu gwonna. Musa n'atunuulira omulimu gwonna, n'alaba nga bagukoze ubi nga Mukama bwe yalagira, bwe batyo bwe baali bagukoze; Musa n'abawa omukisa."

Kati mu misoni eno ennene MISA KIKA KYA YESU. Nga "Omutume" wa Katonda Mukama waffe Yesu "yakka okuva mu ggulu obutakola kwagala kwange," bw'agamba, "wabula okwagala kw'oyo eyantuma." Era nate: "Okuyigiriza kwange si kwange, wabula kw'oyo eyantuma . . . oyo ayogera okuva ku ye anoonya ekitiibwa kye; naye anoonya ekitiibwa ky'oyo eyamutuma, ye mazima era tewali butali butuukirivu buli mu ye. Musa teyabawa mateeka . . . amateeka ga Musa tegamenyedwa" (Yokaana 8:16-23). Nate, agamba nti: "Bwe munaasitula Omwana w'Omuntu awo mulimanya nga nze Ye, era nga sirina kye nkola ku nze, naye nga Kitange bwe yanjigiriza,

njogera bino. Era oyo eyantuma ali nange, tanleka nzekka, kubanga bulijjo nkola ebyo ebimusanyusa" (Yokaana 8:26-29). Omulimu gwa Yesu gwali "kunoonya n'okulokola ababuze"-- okununula abantu okuva mu maanyi g'ekizikiza, n'okuzza mu butukuvu ne eri Katonda. Omulimu guno omunene gwamalirizibwa mu bitundu bibiri: okusooka mu kuteekawo omusingi gw'ennyumba ya Katonda ey'omwoyo; n'ekyokubiri, mu kuzimba ekizimbe. Ekitundu ekisooka eky'omulimu guno omunene kyatuukirira mu buweereza bwa Kristo ku nsi, era ne kikoma mu kuzuukira kwe n'okulinnya mu ggulu. Ekitundu ekyokubiri kyatandikibwawo ku lunaku lwa Pentekooti, era ne kimalirizibwa abatume. Naye omulimu gwonna ogw'okuzimba "weema eya nnamaddala" gwaweebwayo eri Yesu. Ye muwandiisi era omutuukirivu w'okukkiriza." "Obuyinza bwonna mu ggulu ne mu nsi" bwe. Lukka ayogera ku byonna Yesu bye yakola ku nsi nga wabula entandikwa y'omulimu gwe omunene (Ebikolwa 1:1). Era Mukama waffe n'agamba nti: "Ku lwazi luno kwe ndizimba Ekkansa yange, n'emiryango egy'amagombe tegirigiwangula" (Mat. 16:18).

Bwe kityo, ekifaananyi ekinene ekiziyiza Musa ng'omuwa amateeka ow'obwakatonda era omuzimbi omukulu kiri mu maaso gaffe. Oyo eyakola ensi, era "mu ye."

ebintu byonna byatondebwa," era ye muzimbi w'ekizimbe ekisinga obunene--ennyumba ya Katonda. Mu kuzimba obutonde bwonna obw'ebintu, okuva ku nsi esinga amaanyi okutuuka ku kiwuka ekisinga obutonotono, enteekateeka etuukiridde efuna. Bwe kityo bwe kiri ne ku nkola ya Musa, era bwe kityo bwe kiri ne ku nkola y'Ekikristaayo. Katonda ye Katonda ow'enteekateeka. Waliwo "etteeka ly'omwoyo gw'obulamu," nga bwe waliwo "etteeka ly'ekibi n'okufa." "omusono" gwa weema mu ddungu gwali gutuukiridde. Tewali muntu agumiikiriza kwongerako oba okugiggyako, ku bulumi bw'okufa yeeyisa nga buli muntu "etteeka eri ye kennyini," era nga Katonda bwe yalangirira nti buli muntu asobole okukola ekyo ekituufu mu maaso ge Naye si bwe kiri Endagaano empya Kubikkulirwa okuva eri Katonda, era ebigambo byayo birina okugonderwa, era amateeka g'obutuuzze tegalina kugondebwa ne. Ebintu bino biri mu maaso gaffe mu ndagaano empya, era byoleka amagezi n'ekitiibwa kya Katonda.

EssuulalIII

ABAKOZI ABALUVUMIDDWA

KATI ka tugende mu maaso tulabe ensonga endala enkulu ey'okufaanagana wakati wa weema ya Musa ne "weema ey'amazima Mukama gye yasimba so si muntu." Mu kuzimba ennyumba zombi abakozi abaalunjamizibwa baakozesebwa. Katonda n'agamba Musa nti: "Laba, ntuumye Bezereeri mutabani wa Uli, mutabani wa Kuuli, ow'ekika kya Yuda; era mmujjuza omwoyo gwa Katonda mu magezi ne mu kutegeera ne mu mirimu egy'engeri zonna: okuyiia ebikolwa eby'obukuusa, okukola mu zaabu, ne ffeeza, n'ekikomo, n'okutema amayinja okuteekebwa, ne mu kutema amayinja okuteekebwa, ne." okuyoola mu mbaawo, okukola emirimu egy'engeri zonna. Nange, laba, ntekawo akoliyaabu mutabani wa Akisimaki ow'ekika kya Ddaani, era mu mitima gy'abo bonna abalina emitima egy'amagezi nteka amagezi, balyoke bakole byonna bye nnakulagira" (Kuv. 31:1-6). Wano tulaba nti abasajja abawerako baalondebwa Katonda era ne bajjula Omwoyo we Omutukuvu, nga olw'amaanyi ge baali bakugu mu ngeri ey'enjawulo era nga balina ebisaanyizo ebijjuvu okukola endowooza ey'obwakatonda eya weema mu buli kimu.

Ebirabo byabwe byali bya njawulo era nga bya njawulo okusenziira ku byetaago eby'enjawulo eby'omulimu gwabwe. Tekirabika nti baali bafunye okutendekebwa kwonna emabegako mu by'emikono eby'enjawulo, oba nti mu butonde baali balina ebisaanyizo, naye okuteebereza kuli mu kkubo ery'ekikontana. Baali babadde baddu mu Misiri. Embeera yaabwe yali tebadde n'akatono ng'okulima eby'emikono mwe kwandikubirizibwa. N'olwekyo, kiyinzika nnyo nti Katonda yalonda abasajja bano, nga bwe baali mu butonde okukola omulimu ogwo, kirabika nga baalunjamizibwa, era nti ekitiibwa kyandibadde kiweebwa Katonda. Ekirowoozo kyali kya Katonda; omuze gwali gwa Katonda; era amagezi n'amaanyi ag'okukikola nabyo byali bya bwakatonda, n'olwekyo tewaaliwo kifo kya ndowooza n'enkola z'abantu zokka. Katonda ye yali omukubi w'ebifaananyi, Musa ye yali omukugu mu kuzimba, ate Bezzeri ne banne be baali abakozi. Si kitundu ku mulimu gw'omukozi, ng'akola ku kizimbe, okukyusa dizayini y'omukubi w'ebifaananyi, oba okuva ku bilagirwa mu nsonga entono ennyo; naye omulimu gwabwe kwe kukola n'obwesigwa ebiragiro ebibaweebwa okusenziira ku bitongole byabwe ebitongole. Mu kukola ekyo buli kitundu kituusa ku bujjuvu n'okukwatagana kw'ekintu kyonna. Bwe kityo bwe kyali ku bakozi mu weema. Buli muntu yakolanga mu ngeri etuukiridde n'ebiragiro, era ku nkomerero weema n'etondebwa n'ebyo byonna ebigikwatako, ng'ekyokulabirako kyennyini bwe kyalagibwa Musa ku lusozi.

Waliwo ensi ey'amakulu mu mannya g'Ebyawandiikibwa. Ebiseera ebisinga biba bya bunnabbi. Mu ngeri eyeewuunyisa ziraga empisa n'ofiisi yennyini, era n'enkomerero y'abantu abazitwala. Amannya g'abakozi abakulu ababiri ku weema galaga mu ngeri ey'ekitalo. Bezeleri kitegeeza "mu kisiikirize (oba obukuumi) bwa Katonda." Okoliyabu kitegeeza "Eweema ya Kitaffe;" era ddala batekwa okuba nga beewulira nga balina obukuumi obutuukiridde wansi wa "ekisiikirize ky'Omuyinza w'Ebintu Byonna" nga bwe bakola n'obwesigwa ewala ku "weema ya Kitaabwe." Era bwetutyo bwe tuba abagoberezi b'ebirungi, ne tumatira n'okugondera Kitaffe by'ayagala mu byonna.

Kati abakozi bano abaalunjamizibwa baali bakwata ekifo kye kimu ddala mu bikwatagana ne "weema esooka" ng'abatume ba Yesu Kristo bwe bakwata ku "eyookubiri." Bo, abatume, mu butonde tebaalina bisaanyizo. Tebaafuna buyigirize bwonna emabegako olw'omulimu gwabwe omunene ogw'obutume. Baali, mu maaso g'abasajja ab'obuwangwa, era mu butuufu baali, "basajja abatayivu era abatamanyi." Era newankubadde nga baali bagoberedde Yesu ne bawuliriza enjigiriza ye ey'ekitalo, naye bwe yabavaako, yabaleka nga basobeddwa ddala ku mpisa entuufu ey'omulimu ogwali mu maaso gaabwe. Kyova olaba nti Yesu yabagamba nti "babeere mu Yerusaalemi okutuusa lw'aliweebwa amaanyi okuva waggulu." Nga wabulayo akaseera katono abonaabona, Yesu yali asuubizza n'ekisa enfunda n'enfunda ekirabo ky'Omwoyo Omutukuvu. Yali akimanyi nti okusobola okutuukiriza omulimu gwe omunene, gwe yabawa oluvannyuma lw'okuzuukira kwe (Mat. 28:18-20), kyali kyetaagisa nnyo okuweebwa obulagirizi obusukkulumye ku buntu, obutasobya. Kyova olaba ebigambo bye enfunda n'enfunda ebikwata ku kuyiwa Omwoyo Omutukuvu. "Nja kusaba Kitange, alibawa omubudaabuda omulala, alyoke abeere nammwe emirembe gyonna, Omwoyo ow'amazima: ensi gw'etayinza kufuna; kubanga temulaba so temumanyi." "Omubudaabuda, ye Omwoyo Omutukuvu, Kitange gw'alituma mu linnya lyanze, y'alibayigiriza byonna, n'okubajjukiza byonna bye nnabagamba" (Yokaana 14:16,17, 25, 26). "Omubudaabuda bw'alijja, gwe ndibasindikira okuva eri Kitange, ye Omwoyo

ow'amazima ava eri Kitange, aliwa obujulirwa ku nze: era nammwe muliwa obujulirwa ku nze, kubanga mwabeera nange okuva ku lubereberye," (essuula 15:26, 27). "Kiba kirungi gye muli okugenda: kubanga bwe sigenda, Omubudaabuda talijja gye muli; naye bwe njenda, nja kumutuma gye muli. Era ye, bw'alijja, alisalira ensi omusango olw'ekibi, olw'obutuukirivu, n'olw'okusalirwa omusango . . . Nkyalina bingi bye njagala okubagamba, naye temuyinza kubigumiikiriza kati. Kaakano, nga Ye, Omwoyo w'amazima, bw'ali. azze, alibalung'amyamba mu AMAZIMA GONNA; "Bwe yakunjaana nabo, yabalagira obutava mu Yerusalemi, wabula okulindirira ekisuubizo kya Kitange, kye yagamba nti, kye mwawulira okuva gye ndi. Kubanga ddala Yokaana yabatiza n'amazzi; naye mmwe mulibatizibwa (mu) Mwoyo Mutukuvu ennaku nnyingi okuva kati" (Ebikolwa 1:4, 5).

Okuva mu Byawandiikibwa bino tulaba nti abatume ba Kristo abalonde tebalina kutandika mulimu gwabwe omunene ogw'okubuulira enjiri n'okuzimba weema ey'amazima okutuusa Omwoyo Omutukuvu lwe yabatuukako, nti Omwoyo afukibweko mu bungi bwe batyo ne "batizibwa" mu yo; nti Omwoyo ono yennyini ensi, nga bweri, teyasobola kufuna; nti ajje nga "omubudaabuda," ajjukire enjigiriza zonna eza Kristo ezaaliwo emabega mu kujjukira kwabwe, n'okubalung'amyamba mu mazima gonna, n'okubikkula ebiseera eby'omu maaso okutuuka ku kutegeera kwabwe; nti yalina okwogera okuyita mu bo amazima gonna aga Kristo.

Bwe kityo, abatume ba Yesu abaalunjamizibwa baali balina ebisaanyizo okuva eri Katonda okukola omulimu gwabwe omunene. Era basobole okuba n'emmundu n'obuyinza obumala, Katonda yakolagana nabo, "n'abajulira mu bubonero n'eb'amagero, n'amaanyi ag'enjawulo, n'ebirabo eby'Omwoyo Omutukuvu, ng'amaanyi ge bwe gali" (Beb. 2:4). Era baasobola, olw'amaanyi ga Katonda, okutta (Ebikolwa 5) n'okubalamu (Ebikolwa 9:36-43); baali basobola "okusigaza" ebibi era nga basobola "okubisonyiwa"; baayimirira mu kifo ekyo era nga be kamwa ka Kristo ne Katonda. "Abawulira ampulira, n'oyo abagaana angaana; n'oyo angaana agaana oyo eyantuma." Wano waliwo olujegere lw'emiguwa esatu--Katonda, Kristo, abatume; Katonda ali mu ggulu, Kristo omutabaganya, n'abatume abali ku nsi. Oyo akwata akakwate k'obutume akwata Kristo, ne Katonda Omuyinza w'ebintu byonna. Ka nneme kutegeerwa bubi. Abatume balina ekifo kino ekisinga obukulu olw'okuyigiriza kwabwe okutaliimu nsobi. Kyewunyisa Katonda okuva omuntu amaanyi ng'ago; naye nteekateeka ye, era tulina okugondera n'essanyu.

Ekkanisa eyasooka yakkiriza mu bujuvu obuyinza buno. "Baanywerera mu kuyigiriza kw'Omutume" (Ebikolwa 2). Baali bakimanyi nti baali babaka ba Kristo; era nti ekigambo kyabwe kyali, n'olwekyo, eky'enkomerero mu byonna ebyali bikwata ku kukkiriza kwa Kristo, era leero obuyinza bwe bumu obw'obutume bukola. Abatume tebalina baddirira; tewali n'emu yeetaagibwa. Okukkiriza, mu bujuvu bwakwo bwonna, kwali okuyita mu bo, "omulundi gumu emirembe gyonna ne kuweebwa abatukuvu;" era kiri munda mu bibikka by'Endagaano Empya. Okugezaako kwonna okw'okwongera oba okuggya mu buyinza bw'abatume, ka kibeere nga bayita mu ntebe, mu ggwanga, palamenti, sinodi, ttabamiruka, Paapa, oba okubuulirira, bikolwa bya kujeemera Katonda by'ayagala. Yesu yakitegeera nti ensi yali ya kukyusibwa "olw'ekigambo kyabwe" (Yokaana 17:20). Era Peetero agamba nti Katonda yali abawadde "ebintu byonna ebikwata ku bulamu n'okutya Katonda." N'olwekyo, tumaliriza nga tuddamu okuggumiza ensonga nti abakozi abaalunjamizibwa ku weema eyasooka baali bika by'abakozi

abaluŋjamizibwa ku weema eyokubiri, era nti ng'eky'olubereberye bwe kyakola, mu butuufu era mu bujjuvu, weema eyasooka okusenziira ku "musono" ogw'obwakatonda; bwe batyo abatume ba Yesu Kristo, nga baluŋjamizibwa Omwoyo Omutukuvu, ne bakola n'okumaliriza enkola y'Ekikristaayo; era empisa ennene gye tulina okuyiga okuva mu kino kwe kukkiriza amazima mu bujjuvu era awatali kwekuuma nga bwe tugasanga mu Ndagaano Empya. Singa bonna abagamba nti bakkiriza mu Yesu baali bakkiriza etteeka lino, era nga "bafuba wamu olw'okukkiriza kw'enjiri," ekyandivuddemu kyandibadde BUMU--"Omubiri gumu, omwoyo gumu, essuubi limu, Mukama omu, okukkiriza kumu, okubatiza kumu, ne Katonda omu era Kitaawe wa bonna. Yandibadde Katonda BONNA abaagala Mukama waffe Yesu omwagalwa baakola wabula okukwata amazima gano amanene ag'omusingi, olwo bandikwatidde ddala

"Erinnya n'ebibiina n'ebibiina bigwa, Era Yesu Kristo abeere byonna mu byonna."

Essuula IV

EBINTU EBIKOLWA

EWEEMA n'ebintu byayo byakolebwa mu bintu eby'omuwendo eby'enjawulo: ffeeza wa zaabu, ekikomo, amayinja ag'omuwendo, embaawo za accasia, bafuta ennungi, amalusu ag'ebbeeyi, langi, emisono egy'omuwendo, &c. Ekintu kye tuyinza okusooka okwetegereza mu ngeri ey'amagoba kiri nti, ebintu bino byonna byali biweebwayo eby'eddembe eby'abantu ba Katonda. "Mukama n'agamba Musa nti, yogera n'abaana ba Isiraeri nti bantwalira ekiweebwayo; ku buli muntu omutima gwe gumwagala, mujja kutwala ekiweebwayo kyange," &c. (Kuv. 25:1-9). "Ne bajja buli omu omutima gwe ogwamusikambula, na buli muntu Omwoyo gwe gwe yayagala, n'aleeta ekiweebwayo kya Mukama, olw'omulimu gwa weema ey'okusisinkanirangamu, n'olw'okuweereza kwayo, n'olw'ebymbalo ebitukuvu. Ne bajja bombi abasajja n'abakazi, bonna abaayagala omutima, ne baleeta ebiso, n'empeta, n'empeta z'obubonero," &c. . okulangirirwa mu lusiisira lwonna, nga bagamba nti, omusajja wadde omukazi baleme kuddamu kukola mulimu gwonna ogw'ebiweebwayo eby'ekifo ekitukuvu, bwe batyo abantu ne baziyizibwa okugaba" (Kuv. 36:3-6.) Bwe batyo okuyitibwa okw'Obwakatonda abantu ne baddamu n'obugabi obuyitiridde ne kiba nti baalina OKUZIKIRIZIBWA OKUGABA! ekyokulabirako ekirungi eky'okwefiiriza!

Tulina mu mbeera eno ekyokulabirako ky'omusingi ogw'obwannakyewa ogubunye enteekateeka yonna ey'okununulibwa kw'omuntu okuva ku nsonga yaayo enkulu esooka okutuuka ku nkomerero yaayo. "Katonda yayagala nnyo ensi n'awa Omwana we eyazaalibwa omu yekka," era Yesu "yatwagala ne yeewaayo ku lwaffe." "OLW'EKISA tulokoka, olw'okukkiriza; n'ekyo si kya ffe; KIRABO kya Katonda." "Ggwe buli alumwa ennyonta mujje mu mazzi; n'atalina ssente, mujje mugula mulye awatali ssente era awatali bbeeyi." Katonda asanyukira nnyo okugaba. Awa ebintu byonna--obulamu n'ebikozesebwa mu bulamu; obulokozi; n'omuwendo gwayo gwonna ogw'amaanyi ennyo. Era asanyukira ebiweebwayo eby'eddembe eby'ebitonde bye. Takaka muntu yenna. Enjigiriza ya "okufuga kw'Omwoyo Omutukuvu okutaziyizibwa" ewakanya obugezi n'omwoyo gwa Baibuli. Kristo bw'aba ayimiridde ku mulyango gw'omutima gw'omuntu ng'ayita era ng'akonkona, ffekka tulina okuggulawo ne tumuyingiza; Katonda bwagamba nti, "Ai buli

alumwa ennyonta mujje mu mazzi," TULINA OKUJJA FFE ffekka tunywe. Tajja kutukaka. Abantu bwe TEBAJJA kujja, balyoke bafune obulamu, balina okuzikirizibwa. Katonda tajja kubakaka. Agambye nti "Abantu bange baliba bantu beetegefu ku lunaku lw'obuyinza bwange." Mazima ddala kino kikwata ku ddiini y'Ekikristaayo! Ku lunaku lwa Pentekooti, abantu "baasooka kwewaayo eri Mukama" wansi w'okujulira okw'amaanyi okw'Omutume Peetero, n'oluvannyuma ne wabaawo ekintu ekyaliwo ekikwatagana mu ngeri eyeewuunyisa n'ekyo ekyo waggulu. Nga abantu bwe baaleeta eby'obugagga byabwe mu bwereere olw'okuyitibwa kwa Musa, bwe kityo, abantu bwe "bakkiriza n'essanyu ekigambo ky'Omutume, ne babatizibwa," tutegezebwa nti "tewali n'omu ku bo eyagamba nti ekintu kyonna ku bintu bye yalina kyali kikye . . . era bonna abaali n'amayumba oba ettaka ne babitunda, ne baleeta emiwendo gy'ebintu ebyatundibwa, ne babisuula ku bigere by'Omutume, buli omu n'agabibwa ng'omuntu yenna bwe yeetaaga" (Ebikolwa 4:32-34). Nga amazima agali mu Kristo gateekwa okuba nga gakwata emitima gyabwe! O singa abakkiriza bakwata obulokozi bwa Katonda kati nga bwe baakola olwo tekyandibadde kyetaagisa kusabiriza na kusaba ssente ntono okusobola okweyongerayo n'omulimu gwa Mukama. Tewali tteeka mu ndagaano empya erigamba nti "Ojja kuwaayo." Katonda atulekedde mu bugenderevu eddembe okukola ng'omutima gwaffe bwe gutukubiriza. "Bwe wabaawo okusooka endowooza eyagala ekkirizibwa ng'omuntu bw'alina, so si ng'atalina." "Naye kino kye njamba nti asiga ekitono alikungula ntono; n'asiga ennyingi alikungula mu bungu. Buli muntu nga bw'ayagala mu mutima gwe, bw'atyo aweeyo; si busungu oba olw'okwetaaga; kubanga Katonda ayagala omugabi n'essanyu" (2 Kol. 8:12; 9:6-8).

Naye nga bwe tulekeddwa bwe tutyo nga tuli ba ddembe, ani oyo alina endowooza esinga obutono ku muwendo gwa Katonda "ekirabo ekitayogerwa" gye tuli tajja kuba mwetegefu kugamba nti "Ensi yonna ey'obutonde yali yange Ekyo kyali kiweebwayo kitono nnyo, Okwagala okweewuunyisa ennyo, okw'Obwakatonda ennyo, Kusaba emmeeme yange, obulamu bwange, byonna byange."

Tuyinza okwetegereza, mu kifo ekyokubiri, okusobola okuwa ebyetaago bya weema, abantu ba Katonda bokka be baalaajanira. Kiyinza okugambibwa nti tebaasobola kukola kintu kirala kyonna; naye ekyo kyandibadde kuteebereza kiusse. Nti tebaasabiriza nsi ya bweru nsonga ekwatagana n'enkola y'Abakristaayo abaasooka. Tebaatwala kintu kyonna ku bakaafiiri okubawagira mu kubuulira enjiri, oba okuzimba ekanisa.

Awo, mu kifo eky'okusatu, omuwendo gw'ebintu ebikozesebwa ku weema bulaga "obugagga bwa Kristo obutanoonyezebwa." Ku bintu ebyo ABASAJJA bye bassa ekitiibwa ennyo, obugagga bw'enjiri obutabalirirwamu buteekebawo. Ebintu byonna wano bya muwendo. Yesu wa muwendo, eri Katonda ne gye tuli; emirembe n'okusonyiyibwa bya muwendo; okubeerawo kwa Kristo, n'okubudaabudibwa kw'Omwoyo Omutukuvu bya muwendo; n'essuubi ery'ekitiibwa ery'obulamu obutaggwaawo lya muwendo. Byonna bya muwendo gye tuli abakkiriza.

ESSUULA V

KKOOTI

EKITUNDU ekiyitibwa oluggya lw'eweema, kyali kya mita 100 obuwanvu n'obugazi 50. Ffoomu yali ya square empanvu. Omukono gwali gwa ffuuti 1.824. N'olwekyo obuwanvu bwali ffuuti nga 185 n'obugazi ffuuti nga 88. Weema yali eyimiridde munda mu kisenge kino ng'eyolekera enkomerero y'amaserengeta, era ng'etunudde ebuwanjuba. Enzigi zaali zikoleddwa mu katanda eya bafuta ennungi eyali ewaniriddwa ennyo empagi enkaaga ez'ekikomo, amakumi abiri ku luuyi olw'obukiikakkono n'amakumi abiri ku luuyi olw'obukiikaddyo, n'ekkumi ku buli nkomerero. Empagi zaalekebwanga mu bifo eby'ekikomo era nga zitikkirwanga engule n'emitwe egya ffeeza oba "enjuba." Ku nkomerero y'ebuwanjuba kwaliko "omulyango gw'oluggya," obugazi bwa ffuuti nga 35. Yakolebwa mu kateni ennungi ennyo eya bbululu ne kakobe n'emmyufu n'olugoye olulungi olwa bafuta. Okuwaniikibwa kwali kiwagirwa empagi nnya, nga zifaanana n'ekisenge ekisigadde. Bwatyo enzigi yali waggulu ekimala okulemesa weema okulabika mu maaso ga bonna okuggyako abo abajja ku mulyango ogwateekebwawo ne baagala okuyingira n'ebiweebwayo byabwe. Tetusoma nti ekizimbe ekyo kyali kituukirirwa bonna, ka kibeere nti baali basinza oba nedda; naye (kirabika) eri abo bokka abajja okuwaayo ssaddaaka. Olutimbe olulungi olwa "omulyango" awatali kubuusabuusa lwakuumibwa kumpi, naye bulijjo nga lusendebwa mangu ku bbali okuyingiza omuntu yenna na buli muntu yenna eyali ayagala okusemberera Katonda.

Kati tuyinza okuyiga waakiri eby'okuyiga bisatu ebirungi ennyo okuva mu kiyumba kino.

1. Ebintu ebizito ebya Katonda mu Kristo, "eby'Omwoyo wa Katonda," tebibikkulwa mu kutunula kwa bonna okutali kwa bwegendereza oba okunenya. Omusajja nga tannaba kubitegeera na kubisiima, alina okujja mu bbanga ery'okutegeera. Katonda ebintu bino yabikweka abagezi n'abagezigezi (ab'ensi) era abibikkulidde, abaana abato. Wateekwa okubaawo omwoyo omuwombeefu, oguyigirizibwa, n'omutima oguyagala, "Omuntu yenna bw'anaakola by'ayagala alimanya enjigiriza, oba ya Katonda oba ya bantu." "Omutima omwesimbu era omulungi" lye ttaka lyokka ensigo y'Obwakabaka mwe yasimba emirandira n'ebala ebibala. Mukama waffe ow'omukisa yagamba Abayudaaya nti, "Temukkiriza kubanga temuli ba ndiga zange." Kwe kugamba, tebaalina mpisa ya kugondera, eyeewaayo okumugoberera, ng'endiga omusumba waabwe, n'olwekyo tebaasobola kukkiriza. Eno y'engeri omubusabuusa gy'asobola okufuna bingi nnyo mu Baibuli by'ayinza okuvumirira, ate ng'Omukristaayo alaba obulungi ku buli lupapula, mu buli lunyiriri. Eri abo abazikirira olw'obutakkiriza, ebintu bya Katonda busirusiru; naye eri abo abakkiriza Kristo ge maanyi ga Katonda n'amagezi ga Katonda. Bino byonna birabika nga biragibwa olw'oluggya lw'eweema. Kale ka tubeere ba magezi; tujje ku mulyango; tuyingire nga tulina ssaddaaka n'ebiweebwayo. "Balina omukisa abaavu mu mwoyo, kubanga obwakabaka obw'eggulu bwe bwabwe. Balina omukisa abalongoofu mu mutima kubanga balilaba Katonda."

2. Omulyango gwali mugazi. Bonna abaali baagala okujja mu maaso ga Katonda n'okwenenya n'okuwaayo baali ba ddembe okukikola. Kale, oluggi lw'okusaasira luyimiridde nga luggule, era "oyo yenna ayagala" ayinza okuyingira Langi zennyini ez'ebiwaniiriddwa ku mulyango gw'oluggya zaali ziteesa. Bbululu asonga mu ggulu; purple eyogera ku bwakabaka; emmyufu (ekiggiddwa mu nvunyu) kyogera ku bwetoowaze n'okubonaabona; bafuta enjeru ennongoofu eraga obutukuvu. Byonna bifunzibwa mu Yesu Kristo. Yava mu ggulu, Omwana wa Katonda omulamu ow'obwakabaka, okwetoowaza n'okufuuka omuwulize okutuusa okufa asobole okutununula

n'omusaayi gwe ogw'omuwendo ennyo, era ne yeewaayo awatali kamogo eri Katonda. Nga bw'ali "ye kkubo, amazima n'obulamu, era tewali muntu ajja eri Kitaffe okuggyako mu Ye."

3. "Essuula" oba emitwe emikulu egyali gitikkira engule ku mpagi ez'ekikomo gyakolebwanga mu ssente z'okutangirira ezaggyibwa ku Baisiraeri nga babalibwa. Abasajja bonna okuva ku myaka amakumi abiri okudda waggulu baali balina okuwaayo ekitundu kya sekeri ya ffeeza olw'ekinunulo kye (Kuv. 30:11-16), omuwendo gwa 1/2. Abagagga tebakkirizibwanga kuwaayo bingi, era abaaavu tebakkirizibwanga kuwaayo kitono. Bwe kityo, bwe yali alowooza ku ngeri bonna gye bayinza okukozesaamu, Katonda era yabayigiriza obwetaavu bw'okununulibwa okw'awamu eri bonna. Omutume alabika ayogera ku kitongole kino bw'agamba nti, "Temwanunulibwa na bintu bivunda, nga ffeeza ne zaabu . . . wabula n'omusaayi ogw'omuwendo, ng'ogw'omwana gw'endiga ogutalina kamogo era ogutalina kamogo, wadde omusaayi gwa Kristo," era mu kununulibwa kuno, nga mu kifaananyi kyakyo, "Katonda tassa kitiibwa mu bantu." "Tewali njawulo, kubanga bonna baayonoona ne babulwa ekitiibwa kya Katonda."

N'olwekyo, essuula zino zandijjukizza Omuisiraeri buli kiseera omuwendo gw'okununulibwa kwe. Kati nkiraze nti weema yali ekwese omutunuulizi atafaayo era atafaayo. Naye enkoofiira zino eza ffeeza zandibadde zirabika bulijjo, nga ziri ku mpagi ez'ekikomo era nga zisituka waggulu w'olutimbe. Kino kiraga ensonga enkulu; kwe kugamba, obwetaavu bw'okukuuma omusaalaba gwa Kristo, oba okusingawo Kristo eyakomererwa, mu maaso g'ensi. Omulimu n'enkizo y'Eklezia okubuulira enjiri eri buli kitonde, okubasonga ku muwendo gw'okununulibwa kw'omuntu. Okubuulira kwa Kristo kye kintu ekisikiriza omwonoonyi eri Katonda. "Nze, bwe ndisitulibwa okuva ku nsi nja kusikiriza abantu bonna gye ndi." "Sikwatibwa nsonyi olw'enjiri, kubanga ge maanyi ga Katonda eri obulokozi eri buli akkiriza." Okununulibwa kwe kulina okuba ensonga enkulu mu kubuulira enjiri. Okubuulira kungi kubula--tekulina mugaso, kubanga ababuulizi tebassa essira ku mazima amakulu, agalokola. Ate era, obujulizi obusirise obw'obulamu bw'Omukristaayo obununuddwa era buteesebwako engule zino eza ffeeza. Eno ngeri--ooboolyawo esinga okutegeeza--bonna mwe basobola era mwe balina okubuulira Kristo. "Ekitangaala kyammwe kyaka bwe kityo mu maaso g'abantu balabe ebikolwa byammwe ebirungi, bagulumize Kitammwe ali mu ggulu." "Muguliddwa n'EBBEYI, n'olwekyo mugulumize Katonda mu mibiri gyammwe ne mu mwoyo gwammwe ogugwe."

"Twala obulamu bwange era buweebwe, Mukama, gy'oli."

ESSUULA VI

ENZIMBA

PULANULAA y'ettaka eya weema entungo yali efaananako n'oluggya. Ebisenge byayo byali bikoleddwa mu bipande 48 eby'omuti gwa accasia, nga bibikkiddwako zaabu omulongoofu. Embaawo zino zaali za ffuuti 171/2 obuwanvu ku 21/2 obugazi.

Zaali zisimbiddwa nga zisimbye mu bifo ebya ffeeza. Waaliwo sockets 96, nga mu buli emu ettone ya ffeeza, nga omuwendo gwazo mu ssente zaffe gwandibadde pawundi 34,200. Ku buli ludda kwaliko ebipande 20 ate ku nkomerero y'amaserengeta kwaliko 8. Zaali zigatta wamu nnyo nga zikozesa empeta za zaabu n'emitu egiy'embaawo egiy'okwebungulula egyali gibikkiddwako zaabu. Ku nkomerero y'ebuvanjuba oba omulyango oguyingira, waaliwo empagi ttaano ez'embaawo ezaali zibikkiddwako zaabu olw'omulyango. Empagi nnya ez'ebintu bye bimu zaatekebwa okubuna munda mu kizimbe, nga zisukka katono wakati, olw'olutimbe; ekyawula ekifo "ekitukuvu" ku kifo "ekitukuvu ennyo". Enkola yonna yali nnyangu omulundi gumu, era naye nga mugagga nnyo nga tesobola kwolesebwa. Kyatuukagana n'embeera mu ngeri ey'ekitalo. Yazimbibwa ku misingi gya ssaayansi egiy'amaanyi. Wadde ng'obuwangaazi bwayo n'amaanyi gaayo byali binene nnyo, yazimbibwa nnyo ne kiba nti yali esobola okuggyibwa wansi oba okutekebwa waggulu mu bbanga ttono ddala.

Weema yennyini ye yali ekika ky'Ekkansa. Njagala kino kikumibwe mu birowoozo nga binywevu. Kale, kino bwe kiba bwe kityo, kiki kye tuyigira ku nsengeka yaayo eya bulijjo? 1st. Nti Ekkansa ya Katonda nnyangu mu ngeri eyeewuunyisa era nga mugagga mu kitiibwa; era nga ekwatagana mu ngeri ey'ekitalo n'ebyetaago by'omuntu mu myaka gyonna n'embeera z'obudde zonna. Enkola etuukiridde. Tekisoboka kulongoosa ku Kkansa y'Endagaano Empya, wadde nga bangi bagezezzaako okukikola. Naye bakoze mwoleso gwokka ogw'obusirusiru bwabwe. 2nd. Ebipande ebyo byalekebwa mu bifo ebinene ebya ffeeza, ebyakolebwanga mu ssente z'ekinunulo, nga tebinnaba kwogerwako; okuyimirira mu ne ku muwendo gw'okutangirira! Engeri gye tuli wano nate tujjukibwa omusingi gw'Ekkansa ya Katonda. Kisinziira ku kutangirira kwa Kristo, okusukka omuwendo. Olw'okufa kwe yassaawo omusingi Eklesia kwe yazimbibwa. "Tewali muntu ayinza kussaawo musingi mulala okuggyako ogwo ogwatekebawo, ye Yesu Kristo." Tuzimbibwa ku musingi gw'abatume ne bannabbi (kwe kugamba, omusingi gwe baazimbako), Yesu Kristo yennyini nga ye jinja eddene ery'oku nsonda.

3rd. Mu bumu obukwatagana obwa weema kulagibwa obumu bw'enkola y'Ekikristaayo, n'Ekkansa ya Yesu Kristo. Nga bwe waaliwo ekkubo limu lyokka ery'okuyingira, n'eweema emu, bwe kityo waliwo ekkubo limu lyokka ery'obulokozi, n'Ekkansa emu. Eri Abaefeso Pawulo yawandiikira: "N'olwekyo, nze omusibe wa Mukama waffe, mbasaba okutambuliranga mu ngeri esaanira okuyitibwa kwe mwayitibwa, n'obwetoowaze bwonna n'obuwombeefu; n'obugumiikiriza, nga mugumiikiriza munne mu kwagala, nga mufuba okukuuma obumu bw'omwoyo mu musigo ogw'emirembe. Waliwo omubiri gumu, n'omwoyo gumu, nga bwe mwayitibwa mu ssuubi lyammwe limu." nga bayita Mukama omu, okukkiriza kumu, okubaliza kumu, Katonda omu era Kitaffe wa bonna, afuga byonna, era ayita mu byonna ne mu byonna" (Bef. 4:1-6). Eri Abakkolinso omutume y'omu awandiika nti: "Mutuukirire wamu mu ndowooza emu ne mu musango gumu." Nate, agamba nti: "Ekizimbe kyonna, nga kifumbiddwa bulungi, kikula ne kifuuka yeekaalu entukuvu (ekifo ekitukuvu) mu Mukama. Mu ye mwe mwazimbibwa wamu okubeera ekifo kya Katonda mu mwoyo." Mukama waffe ow'omukisa era yasaba mu bigambo bino: "Nsaba . . . bonna babeere kimu, nga Ggwe Kitange bwe muli mu Nze, nange babeere omu mu ffe: ensi ekkirize nti Ggwe Wantuma."

Tewali kusobya kuyigiriza kuno. Ekigendererwa kya Katonda kiri nti wabeerewo "omutwe" gumu-Kristo, ne "omubiri gumu"--Ekkansa; nti tewabeerewo "kwawukana mu mubiri," naye abantu ba Kristo bonna babeere bamu; nti obumu buno tebulina kuba ndowooza yokka, wabula ensonga eyandiwiikiriza "ensi" n'ensibuko ey'obwokatonda ey'omutandisi waayo; era nti mulimu gwa bonna abeeyita aba Kristo okufuba okuleeta n'okukuuma obumu buno. Era engeri omuntu yenna eyeeyita ayagala Mukama waffe Yesu, mu maaso g'okusaba kwe okw'amaanyi okwogeddwako waggulu, gy'ayinza okuwagira oba okwegayirira okusosola mu bibiina, ndi mu kufiirwa okutegeera. Enkumi n'enkumi z'abantu abeeyita Abakristaayo, nga beesanga nga beetooloddwa omukutu omunene ennyo ogw'ebibiina, mu kifo ky'okukola kyonna ekisoboka okugumenya, bafuba okunoonya ensonga eziguwagira, era ne batuuka n'okuguwagira. Naye tekiyinza kuwolereza kigambo kya Katonda. Mu butuufu, Ebyawandiikibwa bibivumirira era bibivumirira mu lulimi olutali lukakafu. "Kaakano kino kye ntegeeza nti buli omu ku mmwe agamba nti Ndi wa Pawulo; nange wa Apolo, nange wa Kefa; nange wa Kristo. KRISTO YAAwukanye? Pawulo yakomererwa ku lwammwe? Oba mwabatizibwa mu linnya lya Pawulo?" (I Kol. 1:10-13.) "Nange, ab'oluganda, saasobola kwogera nammwe ng'ab'omwoyo, wabula ng'abo ab'omubiri, ng'abaana abawere mu Kristo. Nabaliisa amata, si ku mmere, kubanga temwasobola kugazaala; nedda, ne kaakano temusobola; kubanga mukyali ba mubiri: kubanga mu mmwe mulimu obuggya n'okuyomba, temuli ba mubiri, era." mutambulire mu ngeri y'abantu? Mu kkanisa y'e Kkolinso mwe mwalabika obubonero obusooka--bwandibadde bwe busembayo--obw'enjawukana mu bibiina n'amannya g'ebibiina. Era amangu ddala nga balabika, eddobozi ly'okubudaabudibwa ne libavumirira mangu ng'ab'omubiri, era nga liwakanya omwoyo omuwoomu ogw'okwegatta ogwafuuwa omukka mu Kkanisa eyasooka. Omukago ge maanyi. Kiba "kintu kya bulungi, era kya ssanyu emirembe gyonna," ng'obutukuvu, obulongoofu n'okwagala bye bisiba. Omuwandiisi wa Zabbuli ayinza bulungi okuyimba nti: "Laba nga kirungi era nga kisanyusa ab'oluganda okubeera awamu mu bumu! Kiringa amafuta ag'omuwendo ku mutwe, agakulukuta ku birevu, ekirevu kya Aloon; ekyakka ku mabbali g'ebyambalo bye; ng'omusulo gwa Kerumoni, ogukka ku nsozi za Sayuuni: kubanga eyo Mukama gye yalagira omukisa gwe, obulamu." emirembe gyonna" (Zab. 133). Ebifaananyi bino ebibiri, ebizigo n'omusulo, biraga akawoowo n'okuzzaamu amaanyi, era biraga bulungi essanyu ly'okwegatta kw'Ekikristaayo.

"Nga kuwooma, nga kwa ggulu okulaba, Abo abaagala Mukama Mu mirembe gya bannaabwe bwe basanyuka, Era bwe batyo ne batuukiriza Ekigambo."

Buli omu bw'asobola okuwulira okusinda kwa muganda we, Era naye n'atwala ekitundu; Ennaku bwe zikulukuta okuva ku liiso okudda ku liiso, N'essanyu okuva ku mutima okudda ku mutima.

Nga tetulina buggya, kunyooma n'amalala, Okwagala kwaffe byonna waggulu, Buli omu asobola okulemererwa kwa muganda we okwekweka, N'okulaga omukwano gwa muganda.

Omwano, mu mugga gumu ogusanyusa, Mu buli kifuba bwe gukulukuta; Bwe okugatta kuwooma, n'ekitiibwa eky'omuwendo, Mu buli kikulwa kyakaayakana."

Singa kibuzibwa nti, "Okwegatta kw'Abakristaayo kuyinza kutya okutuukirira?" eky'okuddamu kyangu. Nga Abayisirayiri bwe beewaayo era ne bagoberera Musa ng'omukulembeze waabwe

era omuwa amateeka, so si muntu mulala, bwe tutyo naffe tulina okugoberera Kristo, so si mulala. Endagaano Empya kye kitabo kye eky'amateeka, ekyaweebwa olw'obulagirizi bwaffe bwokka. Nga tumatira n'ekyo kyokka, nga tetulina nzikiriza ya muntu oba obukulembeze bw'omuntu, tekyewalika ffenna tulina okufuuka omu mu kukkiriza era omu mu bulamu.

ESSUULA VII

EKIBIKKA

WALIWO ebibikka ku weema bina, nga biteekeddwa ku kirala. Kirabika kyewuunyisa nti wandibaddewo bangi bwe batyo; naye mpozzi obubonero bwazo bwe businga okunnyonyola. Nkiraba nti ekigambo "okutangirira" mu Ndagaano Enkadde, mu Lwebbulaniya, kigambo ekitegeeza okubikka. Kino kijjukiza mu ngeri ey'amaanyi ekyaliwo mu bikwatagana n'okugwa kwa bazadde baffe abaasooka. Tusoma nti oluvannyuma lw'okugwa baakwatibwa ensonyi olw'obwereere bwabwe, ne beefuula ebikoola by'ettiini. Naye Katonda teyasanyukira kubikka kuno. N'emikono gye, kirabika, yakolera Adamu ne mukyala we amakanzu ag'amaliba, n'abayambaza. Kati si kya magezi okulowooza nti ebisolo ebyattibwa okufuna amalusu, bye byasooka okuweebwayo mu ssaddaaka? Kayini ne Abbeeri baategeera ebikwata ku ssaddaaka; okumanya kwabwe baabaggya wa? Mazima ddala okuva mu bazadde baabwe, nabo baafuna amawulire gaabwe butereevu okuva eri Katonda. Olwo nga tufudde nti kino kyali bwe kityo, ekyewuunyo kirungi kitya? Nga Yakuwa awa ekisuubizo eky'ekisa eky'ezzadde ly'omukazi, awa essomo ery'ekintu mu kutta abantu abatalina musango: era n'amalusu gaabwe abikka ensonyi z'omusajja omwonoonyi. Bazadde baffe abaasooka baategeera obubonero obw'ekika ekya waggulu? Tumanyi nedda. Naye gye tuli nga kino ekibaddewo kitujjukiza mu ngeri eyeewuunyisa "Omwana gw'endiga wa Katonda asitula ekibi ky'ensi," omusaayi gwe gwe tufuna okununulibwa era obutuukirivu bwe bwe bubikkibwako ensonyi zaffe! Naye oluvannyuma lw'obubonero bwonna obwa Kristo mu Ndagaano Enkadde naye nga bulambika ekitundu Obununuzi obuli mu Kristo Yesu. Okukozesa ekibikka kyali kya kwekweka, so si kusangulawo oba kusangula. Naye mu Kristo ebibi byaffe "bisangulwa"--birongooseddwa. Amabala, omusango, ensonyi, biggyibwawo. Tebakyajjukirwa. Tuyinza obutabyerabira, ekiwundu kizito nnyo era kiruma ne tutasobola kwerabira. Naye Katonda agamba nti, "Sijja kuddamu kujjukira bibi byabwe n'obutali butuukirivu bwabwe." Si kubikkibwako kwokka, wabula okusangulwa; si kusonyiyibwa kwokka, wabula okwerabirwa. Tuli "batuukirivu," twalangirirwa "abatuukirivu." "Nga tufuuliddwa abatuukirivu olw'okukkiriza, tulina emirembe ne Katonda, olw'Omukama waffe Yesu Kristo." "Atufuulibwa amagezi, obutuukirivu, okutukuzibwa, n'okununulibwa." Kale tekiyinza kuba nti ebibikka ku weema byogera ku kutangirira? Naye ka twekenneenye ebibikka bino okwawukana.

OKUBIKKA AMALUSU LYA BADGER.

Ekibikka ekisinga ebweru, ekyakweka ddala ebisigadde byonna, kyali kikoleddwa mu malusu ga badger (abamu balowooza nti amalusu ga seal, abalala amalusu ga porpoise ge gagendereddwa). Ekintu kino kyali kituukira bulungi okugumira enkyukakyuka z'obudde. Mu ndabika yali ya kizikiza, ya mpisa era nga tesikiriza. Okuva mu luyimba lwa Sulemaani, essuula 10. 1:5, kyandirabise nti weema, mu biseera ebyo, zaali zitera okukolebwa mu kintu ekiddugavu. Mu ssuula eyayita

twakiraba nti weema yali ekwese abantu bonna. Naye ne bwe yalabibwa okuva ebweru tewaaliwo bulungi bukwata ku nsonga eyo. Kati mu bwerufu buno obw'ebweru, ndowooza tulina ensonga esinga obukulu eragiddwa. 1st. Ku ky'omuntu wa Mukama waffe ow'omukisa ku nsi. Nabbi Isaaya yalagula nti "Ebifaananyi bye byayonoonebwa nnyo okusinga omuntu yenna, n'ekifaananyi kye okusinga abaana b'abantu" (Is. 52:14). "Alikula mu maaso ge ng'ekimera ekigonvu, era ng'ekikolo ekiva mu ttaka ekikalu; talina kifaananyi wadde okulabika obulungi; era bwe tumulaba, tewali bulungi bwe tulina okumwegomba. Anyoomebwa era agaanibwa abantu, omusajja ow'ennaku era amanyi ennaku; era ng'omuntu gwe bakweka amaaso gaabwe, yanyoomebwa era tetwamussaamu kitiibwa." Li. 53:2,3. Bino byonna, nga buli musomi wa Baibuli bw'amanyi, byatuukirira mu nnukuta mu Yesu Omunazaaleesi. Nga kyewuunyisa nti Omuyudaaya oyo ow'amalala yanyiiga, n'endowooza ze ez'obutuufu ne ziwuniikirira, omubazzi omwavu ow'e Nazaaleesi bwe yeeyita Masiya-essubi lya Isirayiri! Abasiizi b'ebifaananyi batera okusanyuka okukiikirira Yesu nga balina okubeerawo okw'ekitiibwa, ffeesi ey'obwakatonda, n'ekitangaala ekyetoolodde omutwe gwe. Well, ndowooza nti kya butonde nnyo, naye byonna nsobi. Bwe kiba nti yalina obulungi obw'obutonde bwonna, okubikkulwa kwe, obwavu, ennaku n'okutegana kwe byali bisukka ku bimala okubusangula. Kisinga kukwatagana n'ensonga n'Ebyawandiikibwa okukiikirira ffeesi ye n'ekifaananyi kye ebyonoonese okusinga bwe kitera okubeera ku batabani b'abantu. Lwaki kino kyaliwo? Kubanga tekyali kigendererwa kye "kusika eriiso ery'omubiri." Si kitiibwa kya kifaananyi kye, wabula eky'empisa ze n'omulimu gwe, kye kyali kigenda okuba eky'okusikiriza. 2nd. Bwe kityo bwe kiri ne ku Eklezia ya Kristo. "Obwakabaka obw'omu ggulu (Ekkansa ya Katonda gy'ekola ekitundu ekikulu) tebujja na kwolesebwa kungulu." Teyayingizibwa mu nsi mu kitiibwa n'okwolesebwa okw'amaanyi. Abatume, okufaanako Mukama waabwe, baali balimi, nga bazaalibwa wansi era nga beetoolodde. Ekkansa gye baazimba yali ya bwangu yennyini. Ebintu byayo ebisikiriza mu bukulu era byonna byali bya mwoyo. Teyalina kitiibwa kya nsi kye yali eyinza kuwaayo; naye okwetikka omusaalaba kungi, obwavu n'okubonaabona ku lwa Kristo. Okukkiriza kwayo, enjigiriza yaayo ebiragiro byayo byonna byali bifaanagana "eri abo abaali bazikiridde, busirusiru." Ebifo byayo mwe yasisinkaniranga byali "mpuku z'ensi," ebisenge ebya waggulu oba ennimiro enzigule. Naye kyagenda mu maaso nga kiwangula era nga kiwangula. Kyawulira buli wamu, okuva ku hovel okutuuka ku ntebe, n'okuva ku nkomerero emu ey'ensi okutuuka ku ndala. Obukristaayo, nga bwe bwava mu mikono gya Kristo n'Abatume bwali bwa bulabe nnyo eri obutaliimu bwonna obw'ekitiibwa n'okweraga, .era omwoyo gwayo tegukyusibwa. Obutonde bwayo tebukyuse.

Kati olwo kiki ekiteekwa okwogerwa ku amalala n'okwolesebwa okutaliimu nsa kw'amakanisa ne bapulofeesa ab'omulembe guno? Ebizimbe byaffe ebinene, amadirisa agasiigiddwa langi, ebitundu by'omubiri eby'ebbeeyi, abaweereza abasasulwa omusaala omungi, "ebibiina eby'omulembe," naye okuva ku bwangu obuli mu Kristo Yesu bitegeeza ki? Ebintu bino biyinza okuwangula okusiimibwa kw'abantu naddala ab'ensi, naye ne binafuya n'okusannyalaza amaanyi g'ekkanisa ag'omwoyo. Bakendeeza ku layini ensongovu ey'ensalo wakati w'ekkanisa n'ensi; ziviirako enjawulo n'okussa ekitiibwa mu bantu mu kkanisa okusenziira ku kifo ky'abantu; ziggulawo ekkubo erituusa ku bwammemba awatali kukyuka. Obukristaayo tebwetaaga bikozesebwa ng'ebyo. Kigenda mu maaso bulungi nnyo nga tewali bo; si mu kufuna enkuyanja y'abawagizi, wabula mu kulokola abantu okuva mu bibi byabwe. Nga tugenda mu malala n'okusanyuka okw'obusimu, era nga tuwaayo ebisikiriza ebitakwatagana na mwoyo gwa Kristo,

tuwangula ekigendererwa eky'enjiri eky'oku ntikko. N'olwekyo, tumaliriza nti nga bwe tewaali kintu kyonna ku bweru wa weema ekisikiriza, bwe kityo tewandibaddewo kusikiriza kwa mubiri kwokka n'okw'omubiri okukwatagana n'Ekkansa ya Katonda.

EKIBIKWATA MU MUNDA

Olw'enjawulo, kiyinza okuba ekirungi kati okulowooza ku kibikka nga bwe kirabibwa okuva munda mu weema, oba ekibikka eky'omunda ennyo. Tewali kintu kyonna kyali kiyinza kukwata nnyo okusinga enjawulo eriwo wakati w'eweema ey'ebweru n'ey'omunda. Eky'olubereberye nga bwe tulabye, kyali kiddugavu, kizikiza era nga tekisikiriza; naye ekyo eky'oluvannyuma kyali kya mugagga mu ngeri ey'ekitalo era nga kirungi nnyo. Tulabye nti yalina ebisenge ebya zaabu omulongoofu. Era yalina n'ebintu eby'omu nnyumba ebikoleddwa obulungi ebya zaabu omulongoofu. Era ku mabbali gano waaliko ekitambaala eky'omulyango, ekyali kikumibwa okumpi, nga kiggawo omusana: ekibikka n'ekibikka nga bwe kirabika okuva munda; bino byonna byakolebwa mu butonde bwe bumu obulungi ne langi ze zimu. Ekisenge ekyasooka kyali kyakaayakana n'ettaala omusanvu ezaakaayakana ez'ekitebe ky'ettaala ekya zaabu; era Ekifo Ekitukuvu eky'Ebitukuvu ne kyaka Sekina, ekitangaala eky'ekitiibwa okuva mu ggulu, ekyayaka wansi okutuuka ku ntebe y'okusaasira. N'olwekyo, nga weema eteekwa okuba nga yali nnungi nnyo mu ngeri ewunyiriza nga bwe yalabibwa okuva munda! Ekibikka eky'omunda kyali kikoleddwa mu bafuta ennungi ennyonjo, nga kuliko langi za bululu, kakobe n'emmyufu; ebifaananyi bya bamalayika (ebisinga oboolyawo nga byakolebwa mu mpiso nga bya wuzi ennungi eza zaabu) byakolebwanga ku kateni. Kati ekitiibwa kino kyonna, obulungi, n'obugagga bitegeeza. Kyogera naffe ku bwakatonda bwa Kristo. Yali "Katonda ayolesebwa mu mubiri." Yalina ekitiibwa, naye kyali kya mwoyo, so si kya mubiri; "twalaba ekitiibwa kye," Yokaana bw'agamba, "ekitiibwa ng'eky'omwana omu yekka wa Kitaffe, ekijjudde ekisa n'amazima." "Bwe yali eyakaayakana kw'ekitiibwa kye, n'ekifaananyi ky'ebintu bye, n'anyweza ebintu byonna olw'ekigambo ky'amaanyi ge, bwe yamala okutukuza ebibi, n'atuula ku mukono ogwa ddyo ogwa Katonda" (Beb. 1:3). Musa bwe yagamba Katonda nti, "Nkwegayiridde, ndaga ekitiibwa kyo," Katonda n'addamu nti, "Nja kuyisa OBULUNGI Bwange bwonna mu maaso go." Kale ekitiibwa kya Kristo ekisukkulumye ku nsi kyali bulungi bwe. Nate, ekitiibwa eky'omunda ekya weema kyogera ne kyayo ku kitiibwa eky'omunda eky'Ekkansa. Obulungi bwe bwa mwoyo, so si bwa mubiri.

"Muwala wa Kabaka yenna wa kitiibwa munda." "Bw'atyo Kabaka bw'aliyagala nnyo obulungi bwo, n'omusinza." "Byonna oli mulungi, Omwagalwa wange."

Obutukuvu, endowooza ey'omu ggulu, obwetoowaze obuwooma n'okugondera kwonna eri Katonda by'ayagala, ebyafuula Yesu omulungi ennyo ku nsi, bye kisa kyennyini ekiyooyoota Ekkansa ya Kristo ey'amazima mu mirembe gyonna. Emabegako twalaba amakulu agayinza okubaawo aga langi n'ebifaananyi ebiri ku biwanikiddwa, ku kibikka, n'ekibikka.

Byogera ku bulamu obw'omu ggulu, obwetoowaze, ekitiibwa ky'obwakabaka n'obulongoofu. Okutegeera ebintu bino tulina okuyingira, era "okubeera mu" Kristo n'Ekkansa ye. Teziyinda kusiimibwa oba kutegeerwa okuggyako mu nkola n'okugezesa. Ensonga wadde okwetegereza tebiyinda kutuwa mukisa gwa kifo kitukuvu. Ebintu ebimu olina okuwoomerwa nga tebannaba

kutegeera buwoomi bwabyo. Omubuusabuusa asekerera ekyo, mu butonde bw'ebintu, ky'atalina maanyi ga kusiima. Nga bituufu nnyo ebigambo bino: "Ayi muwoomerwa era mulabe nga Mukama mulungi; alina omukisa omuntu amwesiga." Era n'ebigambo bya Peetero: "Mwegombenga amata ag'omwoyo agataliimu bulimba, mulyoke mukulamu okutuuka mu bulokozi; bwe muba mugezeza nti Mukama wa kisa."

Awatali kuwooma kuno, tewayinza kubaawo kwegomba kuno okw'emmere erimu ebiriisa evudde mu kussa ekimu ne Katonda. Naye oyo "awoomeddwa" appetite ye esonze, era yeegomba okujjula okuva mu bujjuvu bwa Katonda mu Kristo.

Ekitiibwa ky'Ekanisa nakyo bwe bulungi bwayo. Enjigiriza ya Yesu n'abatume be kumpi yonna ekwatagana n'empisa. Mu Kkanisa, emirimu gy'omubiri--"obwenzi, obutali bulongoofu, okusinja ebifaananyi, okwegomba, obulogo, obulabe, enkaayana, obuggya, obusungu, ebiwayi, enjawukana, obujeemu, obuggya, okutamiira, okujaguza n'ebirala ebiringa ebyo"--birina kuvumirira nnyo era ne bizikirizibwa; naye ebibala by'Omwoyo--"okwagala, essanyu, emirembe, okugumiikiriza, ekisa, obulungi, obwesigwa, obuwombeefu, okufuga"--bilimbwa era ne bikuze, okutuusa lwe biwanikiddwa mu bungi obusinga obungi ku bulamu bw'abatukuvu.

OKUBIKKA AMALUSU GW'ENDAMU.

Wakati w'ebibikka ebibiri ebyogeddwa waaliwo ebirala bibiri. Eyo eyali okumpi n'ekibikka eky'ebweru ekya "amalusu ga badgers" yali ekoledwa mu "amalusu g'endiga ennume ezisiigiddwa langi emmyufu." Langi emmyufu eteeberezewa okuba nga yaggyibwa mu nvunyu. Kino kiraga ekigambo kya Dawudi, eyali ayogera ku lwa Kristo nti, "Ndi nvunyu, so si muntu." Ensigo ekyayiddwa, era n'ennyiririra wansi w'ebigere by'omuntu. Nga bwe kikozebwa ku Yesu, kiraga okuswazibwa kwe okw'ekitalo olw'obulokozi bwaffe. "Yanyoomebwa era n'agaanibwa abantu." "Yanyoomebwa, era tetwamussaamu kitiibwa." "Wadde yali mugagga, naye ku lwaffe yafuuka mwavu, ffe okuyita mu bwavu bwe tugaggawale." "Yakolebwa nga wa wansi okusinga bamalayika okumala akaseera katono, olw'okubonaabona okw'okufa . . . alyoke alyoke okufa olw'ekisa kya Katonda ku lwa buli muntu." Nga "wansi" okusinga bamalayika ayinza okusalirwa omusango okusenziira ku bino wammanga: "Mubeere n'endowooza eno mu mmwe, era eyali mu Kristo Yesu, bwe yali mu kifaananyi kya Katonda, n'atakitwala ng'ekirabo okubeera nga yenkanankana ne Katonda, naye ne yeeyambula, n'akwata ekifaananyi ky'omuddu, n'akolebwa mu kifaananyi ky'abantu; n'asangibwa mu ngeri ng'omuntu, yeetoowaza, n'abeera omuwulize okutuusa okufa, . weewaawo, okufa kw'omusaalaba."

Nga tutwala weema okukiikirira Ekanisa nga bw'eyimiridde ng'ekwatagana ne Kristo, okusenziira ku kino tulaba mu kino okubikka engeri mu Kkanisa ey' "ebirowoozo bye bimu ebyali mu Kristo Yesu." Mukama waffe ow'omukisa yafuba okussa essomo lino ku bayigirizwa, nga tannabavaako, mu kikulwa ekirungi eky'obwetoowaze. "Yaddira akatambaala ne yeesiba, n'atandika okunaaba ebigere by'abayigirizwa;" era amangu ddala nga mumaze okulangirira ensonga y'essomo lino ery'ekigendererwa: "Mumpita Mukama era Mukama, era mukola bulungi, kubanga bwe ntyo bwe ndi. Singa nze, kale, Mukama era Omusomesa, nnaaba ebigere byammwe, nammwe musaanidde okunaaba ebigere byammwe; kubanga mbawadde ekyokulabirako nti mukole nga

bwe nnabakola. Mazima ddala, mbagamba nti omuddu tasinga mukama we, wadde omu." oyo atumiddwa okusinga oyo eyamutuma. Tuwombeeka era tukendeezebwa olw'ekibi, naye twenyumiriza era tujjudde okwegulumiza, era tulwawo okuyiga obuziba bw'amazima gano amanene. Naye kiteekwa okuyigibwa. "Omuntu bw'atamwetoowaza, n'afuuka ng'omwana omuto, tayinza kuyingira mu bwakabaka obw'omu ggulu." Era omwoyo guno ogw'obwetoowaze gulina okukuumibwa. "Balina omukisa abaavu mu mwoyo, kubanga obwakabaka obw'omu ggulu bwe bwabwe."

"Asinga obukulu mu mmwe, abeere muddu wa bonna." Kino ssomo kizibu okukuguka. Naye batono abatuukiriza omulimu ogwo mu bujuvu. Kubanga asinga obukulu okufuuka omuweereza wa bonna--okutwala ekifo ekisinga wansi--mazima ddala kikulwa kinene eky'okwewaayo. Naye Mukama waffe yakikola; era tetusaanidde kukitwala nga kizibu nnyo okubeera nga Ye--okugoberera ebigere bye. O, singa essomo lino lyayigibwa mu bujuvu era ne likolebwa, nga Ekkansa yandiraze okutendereza kw'Omununuzi waayo! Olwo bonna tebandinoonye kitiibwa kyabwe, wabula ekya Kristo. Olwo bonna tebanditunuulidde bintu byabwe, wabula eby'abalala. Buli omu yandifubye okusaasaanya n'okusaasaanyizibwa olw'obulungi bw'Ekkansa, n'olw'ekitiibwa kya Kristo.

OKUBIKKA EVUYI BYA EMBUZI

Ekibikka kino kyajja okumpi n'ekibikka ekirungi eky'omunda, era n'olwekyo kyagalamira wansi w'ekibikka amaliba g'endiga enume. Embuzi zaawebwayo nga ssaddaaka. Ku lunaku olukulu olw'omwaka gwonna ogw'Abayisirayiri, olunaku olw'okutangirira, embuzi bbiri zaaleetebwanga ng'ebiwabwayo. Omu yattibwa ng'ekiweebwayo olw'EKIBI, Alooni n'atwala omusaayi gwagwo mu Kifo Ekitukuvu eky'Ebitukuvu, n'agumansira ku ntebe y'okusaasira okutangirira abantu bonna. Embuzi endala n'etwalibwa nga nnamu, ku mabbali g'olusiisira, Alooni n'ateeka emikono gye gyombi ku mutwe gwayo, n'ayatulirako obutali butuukirivu bwonna obw'abaana ba Isiraeri, n'okusobya kwabwe kwonna, n'ebibi byabwe byonna; n'abiteeka ku mutwe gw'embuzi enamu, n'agisindika n'omukono gw'omusajja eyali yeetegese okugenda mu ddungu, embuzi n'etikkirako obutali butuukirivu bwayo bwonna n'egitwala mu nsi ey'ekyama.

Omusomi ajja kujjukira ebigambo ebiggulawo, ng'ayanjula okunoonyereza kuno ku bibikka, ku nkolagana eriwo wakati w'okubikka n'okutangirira. Well, kirabika gyendi nti okubikka kuno okw'enviiri z'embuzi mu ngeri ey'enjawulo kutujjukiza ekinene, okutangirira kwaffe. Era ndowooza, era, nti waliwo okuyigiriza okw'obwakatonda mu nteekateeka y'ebibikka bino. Okukozesebwa kwabwe okw'akabonero kuyimiridde mu nsengeka bwetyo--Okukendeera, obwetoowaze, okutangirira, obulungi bw'obutukuvu, emirembe n'omukisa. Bwe kityo, Yesu yakolebwa mu kifaananyi ky'omuntu, mu kifaananyi ky'omubiri ogw'ekibi, ne yeetoowaza, n'afiira ebibi byaffe, n'ayingira mu kitiibwa. Era bwetutyo era tujja n'ebibi byaffe byonna n'ensonyi, mu bwetoowaze obw'amaanyi obw'omwoyo, nga twesiga omusaayi gwa Yesu ogutangirira, ne tufuna okusonyiyibwa, emirembe, obulungi obw'obutukuvu, n'ekitiibwa kya Katonda.

EKYOTO EKIKOMEREDDWA

KIJJA kusinga kukwatagana n'enteekateeka y'omulimu guno omutono oguddako okulowooza ku bintu ebiri mu luggya lwa weema.

Ekisooka ku ebyo kyali kyoto eky'ebiweebwayo ebyokebwa. Kino kyali kya square, era nga kyakolebwa mu mbaawo za accasia nga zibikkiddwako ekikomo. Yali ya kinnya, nga tewali waggulu wadde wansi; naye ekikomo eky'amaanyi kyassibwa kumpi wakati munda okusobola okukwata omuliro n'ekiweebwayo. Ekyoto kino kyali kya ffuuti nga mwenda obugazi n'obugulumivu ffuuti ttaano era ekifo kyakyo kyali mu luggya, butereevu okwolekera "omulyango" gw'oluggya n'oluggi lwa weema, wakati wakati. Ekintu ekisooka okutwetaagisa okufaayo kwe

OMULIRO

Omuliro ogw'ekyoto kya ssaddaaka gwasooka kukoleezebwa kikolwa kya Katonda obutereevu. "Ekitiibwa kya Mukama ne kirabika eri abantu, omuliro ne guva mu maaso ga Mukama-- (oboolyawo nga guva mu mpagi y'omuliro n'ekire)--ne gwokya ku kyoto ekiweebwayo ekyokebwa n'amasavu, abantu bonna bwe baalaba ne baleekaana ne bavunama mu maaso gaabwe" (Lev. 9:23-24). Kino kyakolebwanga okusanyusa abantu mu ngeri esinga okuba ey'ekitiibwa nti omuliro ogwali ku kyoto ekyo gwali muliro gwa Katonda; era nga yalina amakulu ag'entiisa ennyo. Tulaba ne wano nti omuliro ogwali ku kyoto gwali gwa kusigala nga guyaka emirembe gyonna. "N'omuliro oguli ku kyoto guligwa ku kyoto. Tegujja kuzikizibwa . . . omuliro gulyika ku kyoto, tegulizikira mirembe gyonna" (Lev. 6:12-13).

Kati omuliro guno gutegeeza ki? Okwokya kuno ku kyoto, okuyimirira mu kkubo erisemberera weema, n'okubeerawo okutukuvu? Kirabika gyendi nga kikiikirira ekintu kimu, era ekyo kyokka-- obwenkanya bwa Katonda mu kibonerezo ky'ekibi! Kiraga "omuliro ogutazikizibwa." Kigamba nti "ekibi tekiyinda kugenda nga tekibonerezebwa." Kigamba nti "Katonda waffe--(ekibi ne buli kintu ekirina ekibi ku kyo)--muliro ogwokya"; era nti "Tayinza n'akatono okugogola abazzizza omusango." Omwonoonyi omwavu bwe yaleeta omuntu we atalina musango okuttibwa n'okuliibwa ku kyoto kino yategeera ekibonerezo kye ekisaanira obulungi mu nkolagana yonna, era endowooza emu esinga waggulu mu birowoozo bye yandibadde OKUKYUSA. "Nga omwana gw'endiga ono atalina musango bw'abonyaabonyezebwa, nange nandibonaabona," singa Mukama teyassaawo mu kusaasira kwe okungi ekinunulo. Era bwekityo Mukama waffe omwagalwa mu kutufiirira, "yafuulibwa ekibi," "yasitula ebibi byaffe mu mubiri gwe," "yatukolera ekikolimo," era n'ayokebwa omuliro gwa Katonda ku kyoto eky'okutangirira. "Yafuna ebisago olw'okusobya kwaffe; Yafumitizibwa olw'obutali butuukirivu bwaffe; okubonerezebwa kw'emirembe gyaffe kwali ku ye; era n'emiggo gye twawonyezebwa. Ffenna ng'endiga twabula; buli muntu twakusizza mu kkubo lye; era Mukama yamuteekako obutali butuukirivu bwaffe ffenna."

EBISAADDE N'EBIBWAYO.

Bino byali bingi era nga bya njawulo. Awatali kubuusuusa bonna baasonga mu maaso, oba ne balaga ekisiikirize, omusaalaba gwa Kristo--eri Oyo "ku nkomerero y'emirembe yalabika ng'aggyawo ekibi olw'okuwaayo ye kennyini." Tuyingira kati ku kusoma okunoonya omutima, okusika emmeeme. Ekifo kwe tuyimiriddeko nsi ntukuvu; ka tusemberere n'okumalira omwoyo. Tugoberere ekkubo lyaffe n'obwetoowaze n'ekitiibwa, era emirimu gyaffe gisasulwe nnyo.

Ekintu ekisooka okusaana okwetegereza kiri nti ssaddaaka zino zonna zaali za kuba "ezitaliimu bbala wadde kamogo." Kino kikiikirira obulongoofu bwa Kristo obutaliiko kamogo. Ye okuyita mu mwoyo ogutaggwaawo, "yewaayo awatali kamogo eri Katonda." Tununulibwa "n'omusaayi gwa Kristo ogw'omuwendo, ng'ogw'omwana gw'endiga atalina kamogo era atalina kamogo." Obulongoofu bwa Kristo obutaliimu bbala era obutaliimu kamogo bujuliziddwa mu Byawandiikibwa bingi. Yali "mutukuvu, nga talina bulabe, era nga yeeyawudde ku boonoonyi"; "teyakola kibi, so n'obukuusa tebwasangibwa mu kamwa ke"; Katonda "yamufuula ekibi ku lwaffe abatamanyi kibi, tulyoke tufuulibwe obutuukirivu bwa Katonda mu ye"; Ye "yakembwa mu nsonga zonna nga bwe tukyalina ekibi"; "Yafiira abatuukirivu olw'abatali batuukirivu atuleete eri Katonda"; Piraato yagamba nti, "Sisangamu nsobi yonna mu ye," era Yesu yennyini yali asobola okusomooza abalabe be bonna ng'abuza nti, "ani ku mmwe ansingisibwa ekibi." Bwe kityo, Kristo ayimiridde mu maaso g'ensi erimu omusango ssaddaaka entukuvu etuukiridde era etaliiko kamogo, nga yeewaayo eri Katonda ng'Omununuzi waffe amala byonna; ekyokulabirako ekirungi eky'okukoppa kwaffe; empisa ze ezitaliiko kamogo zikola ng'ekisikiriza n'okubudaabudibwa eri emmeeme omwavu ezitoowereddwa ekibi. Era wansi w'okusikiriza okwo n'okubudaabudibwa okwo ebika:--"Ebiweebwayo ebyokebwa," "ebiweebwayo olw'ekibi," "ebiweebwayo olw'okusobya," "ebiweebwayo olw'emirembe," "ebiweebwayo eby'ennyama," "ebiweebwayo eby'okunywa," n'ebiweebwayo olw'ebibi eby'obutamanya." Tujja kuba n'ekifo kyokka okwetegereza ebitonotono ku bino.

1. Ekiweebwayo ekyokebwa--Kino kiyinza okuba ente ennume, endiga ennume, embuzi, ejjiba oba ejjiba, okusenziira ku ngeri y'oyo awaayo, nga bwe kyayogeddwa waggulu. Ekimu kyali kikirizibwa Katonda nga ekirala, bwe kiba nga kyali kikiikirira engeri oyo eyawaayo gy'alina. Mu mbeera zonna kiteekwa okuba nga kisajja nga tekirina kamogo. Oboolyawo ekiweebwayo ky'ente ennume kye kyinga okuwuniikiriza. Yali ya kuttibwa "ku mulyango gwa weema ey'okusisinkanirangamu," bwe kityo ne kiraga nti ekkubo lyokka ery'okutuuka ku Katonda liri mu Mulokozi eyakomererwa. Omuwaayo yalina "okusasa omukono gwe ku mutwe gw'ekiweebwayo ekyokebwa," bw'aty mu ngeri esinga okulaga okukkiriza kwe mu Katonda, okwenenya kwe okuva ku mutima n'okusaba nti oyo atalina musango akkirizibwa mu kifo kye, omwonoonyi alina omusango. Bwatyo mu "kkubo eppya era ennamu" eri Katonda omwonoonyi asingiddwa omusango assa omukono gwe ogw'okukkiriza ku ssaddaaka ya Katonda yennyini eyateekebwawo, era ng'ajjudde okwenenya akkiririza nti obulumu n'okufa kwa Yesu bikkirizibwa mu kifo ky'okuzikirira kw'agwanidde mu bujuvu. Kirabika oyo eyawaayo yali yeetaagibwa okutta oyo eyatulugunyizibwa n'emikono gye. Enkola y'okutta ensolo mu Bayudaaya, n'okutuusa leero, kwe kusika ekiso ekinene era ekisusse okusala emimiro okusobola okusala emisuwa emikulu mu kukuba omulundi gumu. Enkola eno ekakasa nti ekisolo kifa mangu era ne kifulumu ddala mu musaayi gwakyo ogw'obulamu. Okufuka omusaayi kuno okw'eddembe okukolebwa bwe kutyo, kutujjukiza mu ngeri ey'amaanyi ebigambo bya Isaaya nti, "Afudde emmeeme ye (obulamu)

okutuusa okufa." Omuwa ekiweebwayo okutta ensolo n'omukono gwe kiraga mu ngeri esinga okukwata, enkolagana eriwo wakati w'oyo awaayo n'okufa kw'oyo agenda mu kifo kye. Amazima agagendereddwa kwe kuba nti EBIBI BYAFFE bye byaviirako okufa kwa Kristo nga bwe twali abatemu be ddala. Kituufu kinene nnyo nti nneenyigidde nnyo mu kikangabwa ky'omusaalaba ne kiba nti oba nnina omusango gw'ekikolwa eky'entiisa, oba okununulibwa nakyo. Bwemba ngaana Kristo, nkata ku ludda lw'abo abaakaaba nti "Mukomerere; Mukomerere"; naye bwe mmusembeza, omusaayi gwe ogw'omuwendo gulongoosa emmeeme yange ey'omusango okuva ku mabala gaayo gonna.

Ekiddako okukolebwa, batabani ba Aloonni okutwala omusaayi gw'oyo eyattiddwa ne bagumansira okwetooloola ekyoto. Mu kino tulina ekyokulabirako ky'ebigambo "Tutuuse . . . eri omusaayi ogw'okumansira, ogwogera ebirungi okusinga ogwa Abbeeru." Era, "Okubeera n'emitima gyaffe nga gimansira okuva mu muntu ow'omunda omubi."

Awo ne waddirira okuggyamu amalusu g'ensolo, n'okugisalamu ebitundutundu, okunaaba munda n'amagulu n'okuteeka byonna mu nsengeka ku muliro ogwali ku kyoto. Kigambibwa mazima nti, mu biseera eby'ebbugumu naddala, okulaba n'okuwunyiriza omusaayi omungi ennyo, n'ensolo ezattibwa nga zigguddwawo eri enjuba, kiteekwa okuba nga kyali kisinga kulwaza era nga kijeema, era ekyo ekyali kijeemera obutonde bw'omuntu nga tekiyinda kuwa Katonda ssanyu lyonna. Era bwe kityo kirangiriddwa nti, "Sisanyukira biweebwayo ebyokebwa," era "ssaddaaka n'ekiweebwayo ky'otosanyukira." Kati olwo lwaki baalondebwa? EKIBI kyali kyetaagisa! Ekibi kyali kyetaagisa eddagala erimala era erisaanira; kiteekwa okubikkulwa mu buzibu bwakyo bwonna; era omuntu alina omusango yali yeetaaga okukwatibwako ennyo obutonde bw'ekibi n'ekibonerezo kye kisaanidde.

Okukyukira ku antitype--okufa kwa Yesu--ekintu kye kimu ekyanywezeddwa kisisinkana endowooza yaffe. Nga kiteekwa okuba nga kyalwaza nnyo era nga kyajeema nnyo okulaba ng'akomererwa! Abasajja abamu basobola okusangibwa nga bakambwe ekimala--oboolyawo abaserikale n'abafuzi b'Abayudaaya baali--okufuna essanyu mu kulaba ebifo ng'ebyo, naye tewali kirala. Katonda yennyini yasiiga ekibikka ekinene eky'ekizikiza ku kifo ekyo, ng'alinda ayagala okuziba okulaba kw'entiisa okuva eri bamalayika.

Okulaba Yesu ng'abonaabona, ng'afa, kiteekwa okuba nga kyazirika emitima gy'abantu bangi. Omugongo gwe gwali gwalima dda ekibonyoobonyo eky'entiisa; Ekibatu kye kyali kifumitiddwa era nga kikutuse engule ey'amaggwa; omusaayi gwasiiga engoye ze, mu maaso ge, omubiri gwe; era kati, nga banafu era nga bazirika ol'obulumu n'okufiirwa omusaayi, nga bakankana era nga bagonvu, entandikwa y'enkomerero etuuse. Bamwambula obwereere, ne babikkula ebiwundu bye ebiggule n'omubiri gwe ogwali gujjudde omusaayi. Asuulibwa ku nsi era emikono gye n'ebigere ne bikomererwa ku musaalaba ogw'obugwenyufu. Kati asituddwa wakati w'ensi n'eggulu, era eyo gy'awanirira okumala essaawa mukaaga, okutuusa ebisiikirize by'okufa lwe byekulukunya mu maaso n'okutondebwa. Omulambo kati gutiisa mu kifuba eky'entiisa eky'okufa! Nga kya kwewunya nnyo! Ani mu ggulu oba ku nsi ayinda okugitunuulira awatali ntiisa! Kyali kifaananyi kya ntiisa, ekijeema. Katonda yalabika ng'azibye ennyindo ng'akuba

eggulu; okusinda, nga bayuza ensi n'amayinja. Naye kyali kyetaagisa. Awatali kuyiwa musaayi gwe tewandibaddewo kusonyiyibwa. Okutufuula abatuukirivu Ateekwa okukolimirwa.

2. Ekiweebwayo ky'ekibi eky'obutamanya.--Etteeka lyali liragira ekiweebwayo olw'ekibi eky'obutamanya. Yayawukana ku kiweebwayo ekyokebwa mu bintu bino wammanga. Amasavu gonna gaali galina okuggyibwamu n'obwegendereza okuva mu "munda," ne gayokebwa ku kyoto; naye omulambo gwonna gwali gugenda kutwalibwa ebweru "mu kifo ekiyonjo, evvu gye liyibwa, ne (eyo) ne gwokebwa ku nku n'omuliro." Kino kirabika nga kigendereddwamu okulaga engeri ekibi gye kiri eky'omuzizo ennyo eri Katonda--ne mu ngeri yaakyo esinga obukkakkamu, kwe kugamba, bwe kikolebwa mu butamanya. Omuwandiisi w'ebbaluwa eri Abebbulaniya (essuula 13:11-13) ayogera ku kukomererwa kwa Kristo ebweru wa bbugwe w'ekibuga ng'akabonero akalaga ssaddaaka eno, era ategeera ensonyi ezikwatagana nayo. "Kubanga emirambo gy'ensolo ezo, omusaayi gwazo bwe guleetebwa mu kifo ekitukuvu kabona asinga obukulu ng'ekiweebwayo olw'ekibi, gwokebwa ebweru w'olusiisira. N'olwekyo ne Yesu, alyoke atukuze abantu okuyita mu musaayi gwe, yabonaabona ebweru w'omulyango. Kale tugende gy'ali ebweru w'olusiisira, nga twetikka ekivume kye." "Yafuuka ekibi ku lwaffe," nga yeetikka ensonyi n'ekibonerezo kyakyo. N'olwekyo tubeere beetegefu okugabana ku nsonyi ze n'okuvumibwa kwe. Ensonyi z'omusaalaba tezikomye. Abo abagoberera Mukama waabwe mu byonna banyoomebwa nnyo nga bulijjo. Naye bamativu okugumira omusaalaba gwabwe, nga banyooma ensonyi, nga Mukama waabwe ow'obwakatonda, era balindirira n'obugumiikiriza olunaku olukulu olw'okuwonyezebwa kwabwe. Ensonyi ddala ziri ku ludda olulala. Kale, Peetero awandiika nti: "Tewabaawo n'omu ku mmwe abonaabona ng'omutemu, oba omubbi, oba omukozi w'ebibi, oba ng'ayingirira ensonga z'abantu abalala; naye omuntu yenna bw'abonaabona ng'Omukristaayo aleme kuswala, naye agulumize Katonda mu linnya lino."

Mu kiweebwayo kino olw'ekibi ky'obutamanya mulimu essomo ery'ekitiibwa eri abatali bafaayo era abagayaavu abeeyita abakkiriza mu Kristo. Omuwendo omunene ennyo ogwa bano gusuulirira ddala okusoma ekigambo kya Katonda ekitukuvu, era batwala ng'ekikulu okuyimirira kwabwe okw'obukuumi obutuukiridde mu Kristo; naye singa babuuzibwa "ensonga y'essuubi eriri mu bo," yandibadde asobeddwa era nga bafiiriddwa eky'okuddamu ekimatiza. Baawulira eddobozi, oba ne bawulira enkyukakyuka, oba ne bakwata ekiwandiiko, oboolyawo ekyali tekibagenderera, oba "beesiga Kristo." Tebaddamu kubuusabuusa: kyali kibi okubuusabuusa. Naye tebaatwala buzibu KUGEZESA kuyimirira kwabwe ku Byawandiikibwa eby'amazima; tebaanoonya "kunoonya ne balaba." Kyewunyisa nti bangi bagenda mu maaso nga bazibe amaaso, nga balina okuwulira nti beekuuma, ate mu kiseera kye kimu nga bakola ekibi ky'obutamanya. Omuwandiisi lumu yasisinkana omubuulizi w'enjiri eyalangirira nti yali awangaala ddala nga talina kibi; yali atuuse mu mbeera egulumiziddwa ey'okutukuzibwa okutuukiridde. Namubuuza ebibuuzo ebitonotono ebikwata ku bimu ku biragirowo ebirungi ebya Yesu Kristo. Yakkiriza nti yali abeera mu kuzilagajjalira ddala--teyali tazifumiitiriza nnyo, era ng'azitwala ng'eziteetaagisa! Omusajja oyo yali akola ekibi eky'obutamanya buli lunaku, ekibi eky'ekivve ennyo era eky'omusango okusinga byonna wansi w'amateeka ga Musa. Ekibi kino kyetaaga okutangirira kwa Kristo ng'engeri endala yonna ey'obubi; era okukiggyawo kyetaagisa "okunoonya mu Byawandiikibwa."

3. Okusaddaaka Ente Ente Emmyufu. Mu ssuula ey'ekkumi n'omwenda. of Numbers eweebwa ebikwata ku ssaddaaka eno mu bujjuvu. Ensolo yalina okuba emmyufu wonna, era "nga terina bbala." Eriyazaali kabona yalina okumuggya ebweru w'olusiisira, n'amuttira eyo. Olwo yalina okuggya ku musaayi gwe n'olugalo lwe n'agumansira mu maaso g'oluggi lw'eweema emirundi musanvu. Olwo yalina okwokya omubiri gwe gwonna ne gufuuka evvu, era wakati mu muliro yalina okusuula "enku z'emivule, ne hisopu, n'emmyufu." Evvu ly'ente ennume lyalina okuteekebwa mu kifo ekiyonjo, era bwe lyabanga lyetaagisa okukozesebwa, lyali lirina okutabulirwamu amazzi ag'ensulo oba agakulukuta. Gano gaali "mazzi ag'okutukuza," agaakozesebwanga okulongoosa abantu okuva mu buli ngeri yonna ey'obucaafu obw'omubiri.

Ssaddaaka eno ey'ente ennume emmyufu etuwa ekika ekirala ekinene ekya ssaddaaka ya Kristo. Langi yaayo--emmyufu wonna--elaga amaanyi n'obujjuvu bw'okubonaabona kwe ku lwaffe. Yali anyweredde mu zo. Yagamba nti: "Nnina okubatzibwa kwe nnina okubatzibwa, era nfuba ntya okutuusa lwe kinaatuukirira!" Okubatzibwa tekumansira n'akatono; kisukkiridde ddala. Kristo yabuutikirwa ddala mu kubonaabona. "Amayengo go gonna n'amayengo go binyiseeko."

Ente ennume yali "terina bbala," era nga tewali kikoligo kyali kibadde ku yo. Tekyabangako mu buweereza bwa muntu, wabula kyali kiterekeddwa Katonda ddala. Okwewaayo kwonna kwa Yesu mu kuweereza Katonda kuyinza okulagibwa wano. Yagamba nti: "Nsanyukira nnyo okukola by'oyagala, Ayi Katonda;" "Ennyama n'ekyokunywa kyange kwe kukola by'ayagala, n'okumaliriza omulimu gwe." Yayokeddwa yenna; omulambo gwonna gwayokebwa ne gufuuka evvu. Ku Yesu tusoma nti : "Tewali ggumba lye erimenyeka." Ekikye kyali, nga bwe tuyinza okugamba, "ekiweebwayo ekyokebwa kyonna." Omwoyo, emmeeme, omubiri, byonna "bimalibwa" mu bulumi n'okufa. "Omuti gw'omuvule, ne hisopu, n'emmyufu" guyinza okulaga obukaawa obuyitiridde obw'ekikopo Kitaawe kye yamuwa okunywa. Tuyinza okusalawo ku bukaawa bwayo nga tuyita mu Gesusemane. Okukaaba kwe okukaawa nti, "Kitange, bwe kiba kisoboka, ekikopo kino kive ku Nze," n'entuuyo ze ezinga omusaayi, bwe bubonero bw'obulumi bw'omwoyo Omulokozi omwagalwa bwe yasitula. Evvu n'amazzi ag'okutukuza bisonga ku maanyi g'omusaayi gwa Yesu okututukuza okuva mu bibi, n'okutwawula okuweereza Katonda. "Kubanga singa," omuwandiisi w'ebbaluwa eyalunjamizibwa bw'agamba, "omusaayi gw'embuzi n'ente ennume, n'evvu ly'ente ennume, nga bimensira ebyo ebyayononebwa, bitukuza okutuuka ku bulongoofu bw'omubiri, omusaayi gwa Kristo, eyeewaayo eri Katonda olw'Omwoyo ogutaggwaawo, awatali kamogo eri Katonda, gulisinga nnyo okutukuza omuntu wammwe ow'omunda okuva mu bikolwa ebifu okuweereza Katonda omulamu."

Omulamwa guno ogw'enjawulo ogw'ebika by'okusaddaaka n'ebisiikirize guyinza okugobererwa okusingawo ennyo; naye tugenze wala ekimala olw'ekifo kyaffe n'obugumiikiriza bw'omusomi. Tewali kubuusabuusa nti kiyinza okusanyusibwa ku mpisa eza bulijjo ez'ebiweebwayo bino, ebikolebwa omwaka ku mwaka n'olunaku. Bonna baasonga mu maaso ku ssaddaaka emu ennene eya Kristo. Era kati, bwe tutunuulira emabega okuva mu kifo kyaffe ekirabika obulungi, nga kiwooma okuyimba:

Nga tebannaba kuzimba weema, kyali kikkirizibwa okuwaayo ssaddaaka wonna, naye oluvannyuma waaliwo ekifo kimu kyokka n'ekyoto kimu kwe bayinza okuweebwayo ssaddaaka:

ekyo kyali ku kyoto mu maaso ddala g'omulyango gw'eweema. Kale waliwo ekifo kimu--Kalvariyo, n'ekiweebwayo kimu--Kristo eyakomererwa, kati gye tuyinza okujja ne tufunira obulokozi. "Nze kkubo, amazima, n'obulamu; tewali ajja eri Kitaffe okuggyako mu Nze." "Tewali linnya eddala eriweebwa mu bantu mwe tulina okulokolebwa."

ESSUULA IX

OMUTWE WA LAVER

WAKATI w'ekyoto eky'ebiweebwayo ebyokebwa n'oluggi lw'Eweema, waaliwo Ekitabo. Yakolebwa mu ndabirwamu ez'ekikomo ez' "abakazi abaweereza." Tewali nsonga yonna eweebwa ku bunene bwayo n'enkula yaayo. Kiteekwa okuba nga kyali kya bunene nnyo, kubanga kyakozesebwanga bakabona okunaabiramu. Eri bakabona okugezaako okuyingira mu weema nga tebanaaba ku laavu kyali kiviirako okufa amangu ddala. Laver eno ekiikirira ki? Nti kiraga ekintu ekikulu ennyo kyeyolekera mu kibonerezo eky'entiisa kabona kye yafuna eyakinyooma oba eyakisuulirira. Mu kuddamu ekibuuzo kino, njagala okussa essira ery'enjawulo ku kitundu ekimu mu Ep. 6:25-27. "Abaami baagala bakazi bammwe, nga Kristo bwe yayagala ekanisa, ne yeewaayo ku lwayo; alyoke agitukuze, nga yagirongoosa olw'okunaaba n'amazzi n'ekigambo," &c. Wano waliwo okujuliza okweyoleka ku kutukuzibwa kwa kabona ku laver, ekituyamba okutegeera obulungi amakulu gaakyo. Ekibya kikiikirira ebintu bibiri ebigatta wamu mu ngeri etayawukana--"Amazzi n'Ekigambo."

1. "Ekigambo" kiragibwa ekintu ekibya kye kyakolebwamu--endabirwamu z'abakazi abaweereza. Ekigendererwa ky'endabirwamu kwe kwolesa okufaanana kw'omuntu. Ekigambo kya Katonda kigeraageranyizibwa ku ndabirwamu Omutume Yakobo. "Kubanga omuntu yenna bw'aba muwulizi w'ekigambo so si mukozzi, aba ng'omuntu eyeetunuulira amaaso ge ag'obutonde mu ndabirwamu, kubanga yeetunuulira, n'agenda, n'agenda amangu ago n'erabira ekika ky'omuntu kye yali. Naye oyo atunuulira amateeka agatuukiridde, etteeka ery'eddembe, n'asigala bw'atyo, nga si muwulizi ajingirira, wabula omukozi akola, omuntu ono." aliweebwa omukisa mu bikolwa bye" Jam. 1:23-25. Kino kyakulabirako ekikwata ennyo era kirungi nnyo eky'ekigambo kya Katonda. Kitulaga ffekka; kibikkula obulema bwaffe obw'obwereere--embeera ey'emitima gyaffe eyoonone--mu maaso ga Katonda, era bwe kityo kituleetera okunoonya okutukuzibwa n'okuzza obuggya. Ekigambo kya Katonda kikwata ekifo ekikulu ennyo mu kulokola omwonoonyi. Tu "tuzaalibwa" ekigambo. Dawudi yagamba nti: "Ekigambo kyo kinzizaamu obulamu;" "Okukkiriza kujja nga tuwulira ekigambo kya Katonda;" Ye--"ekitala ky'omwoyo," era "kiramumu era kikola, era kisongovu okusinga ekitala kyonna eky'amasasi abiri." Waliwo abamu abagamba nti ekigambo kya Katonda "bbaluwa nfu," naye tewali ayinza kwogera bwetyo mu mazima ng'asenziira ku byawandiikibwa bino.

2. "Amazzi" mu kyawandiikibwa waggulu (Ep. 5) kitegeeza ekitongole ky'Ekikristaayo eky'okubatiza. Abamanyi bonna bakkiriziganyizza mu kino; era ddala, tekisoboka kukibuusabuusa ng'ekifo n'enteekateeka y'okubatiza, nga bwe biyigirizibwa mu ndagaano empya bitegeereke. Ka tulabe. Okubatizibwa kuli mu mazzi. "Laba wano we wali amazzi, kiki ekinemesa okubatizibwa," "Omuntu yenna ayinza okugaana amazzi, bano baleme kubatizibwa."

Okubatizibwa kwe kunaaba (oba okunaaba); "Situka obatizibwa, onaabe (naaba) ebibi byo, ng'okoowoola erinnya lye." Okubatiza kulina kuweebwa mukkiriza eyenya yekka. "Akkiriza n'abatizibwa alirokolebwa," "Mwenenye buli omu ku mmwe mubatizibwe mu linnya lya Mukama waffe Yesu olw'okusonyiyibwa ebibi byammwe." Okubatizibwa kukkiriza mu "ekimu, omubiri," ekkana. "Mwenna mubatizibwa mu mubiri gumu." Okubatizibwa kwe kusobola "obulokozi" oba "okusonyiyibwa ebibi." Laba Makko 16:15-16; Ebikolwa 2:28.

Olwo tumaliriza nti amazzi g'ebbaafu agali mu maaso g'omulyango gwa weema gakiikirira okubatizibwa. Tukikola kubanga tekisobola kukiikirira kintu kirala kyonna, era kubanga okugeraageranya kujjuvu. Kino kijja kulabika mu ngeri esingako obulungi mu ssuula eddako. Just now njagala okulaga ekika eky'emirundi ebiri--"Amazzi agalina ekigambo." Mu Tit. 3:5 tusoma nti, "Okusinziira ku kusaasira kwe yatuwonya okuyita mu kunaaba (marg., laver) okw'okuzaalibwa obuggya n'okuzza obuggya Omwoyo Omutukuvu." Tulabye nti ekigambo kya Katonda "kitala ky'omwoyo," kwe kugamba, kye ngeri Omwoyo Omutukuvu gy'akozesa mu kukyuka. Kyova olaba nti ekigambo kye kikola omwoyo kye gukola. Mu kiwandiiko waggulu olwo tulina amazima agateekeddawo nti ekigambo n'amazzi tebyawukana mu kuzaalibwa obuggya. Amazima ge gamu gayigirizibwa Yesu nti, "Omuntu bw'atazaalibwa mazzi n'omwoyo tayinza kuyingira mu bwakabaka bwa Katonda" (Yokaana 3:5).

ESSUULA X

OBWAKABONERO

OBW'Obwakabona bw'Abaleevi bwali bwa Kabona bw'Ekikristaayo. "Nammwe ng'amayinja amalamu, muzimbibwa ennyumba ey'omwoyo, okubeera bakabona abatukuvu, okuwaayo ssaddaaka ez'omwoyo, ezikkirizibwa Katonda mu Yesu Kristo," I Peetero 2:5. Era olunyiriri 9 "Naye muli ggwanga lya balonde, bakabona ab'obwakabaka, ggwanga ettukuvu, ggwanga lya Katonda yennyini." "Osaana okutwala ekitabo, n'okuggulawo envumbo zaakyo, kubanga wattibwa, n'ogulira Katonda n'omusaayi gwo, abasajja ab'ekika, n'olulimi, n'abantu, n'amawanga, n'obafuula Katonda waffe obwakabaka ne bakabona, ne bafuga ku nsi" Kub. 5:9, 10. "N'olwekyo, ab'oluganda, obuvumu okuyingira mu kifo ekitukuvu olw'omusaayi gwa Yesu, mu kkubo lye yatuwaayo, ekkubo eppya era ennamu, okuyita mu luggi, kwe kugamba omubiri gwe; 10:19, 20. "Tulina ekyoto kye batalina buyinza kulya abaweereza mu weema" Beb. 13:10. Era olunyiriri 15:11 "N'olwekyo, ka tuweeyo ssaddaaka ey'ettendo eri Katonda bulijjo, kwe kugamba, ebibala by'emimwa egyatula erinnya lye."

Ebyawandiikibwa bino biyigiriza:

1. Nti Abakristaayo bonna bakabona eri Katonda mu Kristo. N'olwekyo tewali kintu kiyitibwa bwakabona bwa kibiina, nga bwe kifunibwa mu Kkanisa y'e Rooma n'Ekkana ya Bungereza. Ensobi eno ebadde, mu mirembe gyonna okuva lwe yassibwa ku Klezia, ensibuko y'ensobi nnyingi. Awatali kubuusabuusa kye kikolo ky'omuti gw'omulwanyani wa Kristo. Era nga kizibu okusimbula obubi bunu! Enjawulo wakati wa "abakulembeze b'eddiini" ne "abalayiki,"

obuweereza obw'omuntu omu, era ddala buli ngeri y'obukungu bwokka esobola okulondoolebwa okutuuka ku kibi kino ekinene ennyo.

2. Nti "obwakabona bwe bukyusibwa era wabaawo enkyukakyuka y'amateeka." Ssaddaaka zaffe "eza mwoyo," era n'olwekyo ekyoto kyaffe kya mwoyo. "Ssaddaaka ya mmisa" ne "ekyoto" ky'Ekkanisa ya Episcopal, ebyambalo bya bakabona, okuwaayo obubaane, byonna bifaanagana biba bigenyi eri "engeri empya era ennamu." Bali mu ddiini y'Ekiyudaaya enfu oba mu kusinza ebifaananyi kw'abakaafiiri.

3. Nti okutukuzibwa kwa kabona wansi w'amateeka kwali kwa kifaananyi ku kwewaayo kw'Omukristaayo eri Kristo.

Tulabye mu ssuula eziyise nti ebifo eby'enjawulo eby'ekyoto eky'ebiweebwayo ebyokebwa n'ebbaafu mu luggya lw'eweema byalaga ekkubo ly'obulokozi. Kubanga nga byombi bwe byayimirira okwolekera omulyango gw'eweema, n'omusaalaba gwa Kristo n'enteekateeka y'okubatiza bwe biyimiridde okwolekera ekkansa era biteekwa okusemberera okugiyingira. Nate, ekintu ekyasooka okusemberera nga bayita mu mulyango gw'oluggya, kyali kyoto, n'oluvannyuma ebbaafu. Kale, mu kkubo ly'obulokozi omwonoonyi asooka kujja eri Kristo ng'akomererwa, ng'akkiriza, nga yeenyenyezza; awo nga omukkiriza eyenenya mu Yesu abatizibwa, nayingira mu kkanisa. Kati ensengeka eno ekyusiddwa olw'okuleetawo okubatiza abaana abawere. Enkola eno eteeka "ebbibiro ly'okuzaalibwa obuggya" mu maaso g'omusaalaba gwa Kristo, era ereetedde ensobi ezimu ez'entiisa ez'enjigiriza; kubanga, nga tutegeera bulungi akakwate akali mu byawandiikibwa wakati w'okubatiza n'okusonyiyibwa ebibi n'okuzaalibwa obuggya, kumpi obuweereza bwonna obw'okubatiza eri abaana abawere buyigiriza nti omwana addamu okuzaalibwa mu kubatiza. Era enjigiriza eno erina ennywevu nnyo ku baweereza n'abantu, ne kiba nti abaasooka batera okweraliikirira okusoma obuweereza bwabwe obw'okuziika ku mwana omuwere afudde afudde nga tabatiziddwa; era abasembayo batera okulowooza nti omwana omuwere mu mbeera ng'eyo ABULIDDWA. Okubatizibwa kw'abaana abawere kulina, mu butonde bw'ebintu, okuba okukyamu, nga bwe tulabye ekigambo kya Katonda kigendereddwamu kubeerawo era nga kikola mu mutima gw'omuntu abatizibwa. Okubatizibwa si kikulwa kya mubiri gwokka. Kwe kubatizibwa kw'omuntu yenna, emmeeme n'omubiri; kitegeeza okufa eri ekibi, n'okuzuukira eri "obuggya obw'obulamu;" kiraga okukkiriza okw'omunda n'okwenenya nga kikozeza akabonero ak'okungulu. Kati nga bwe watali n'ekimu ku bintu bino ekiyinda okuba ekituufu ku baana abawere, kikakafu nti okubatizibwa kw'abaana abawere kukontana n'ekigambo kya Katonda. Kati olwo kiki? Ensengeka y'okutukuzibwa kwa bakabona y'enteekateeka y'okukyuka eri Katonda. Nga eyeesimbyewo ku bwakabona bwe yasooka okujja ne ssaddaaka ye, n'afuna okutangirira okuyita mu musaayi gw'oyo atalina musango, ng'ajjudde okukkiriza n'okwenenya; oluvannyuma n'anaazibwa mu kibya; awo n'ayambala engoye enjeru ennongoofu; n'oluvannyuma n'ayingira mu kifo ekitukuvu okuweereza mu weema; kale mu kukyuka omwonoonyi omwavu eyabula alina okusooka okujja n'okukkiriza n'okwenenya eri Omulokozi eyakomererwa--eri omusaayi gw'omusaalaba gwe--era bw'atyo n'akkiriza, okubatizibwa mu mazzi mu linnya lya Kitaffe, Omwana, n'Omwoyo Omutukuvu, era bw'atyo "ng'ayambala Kristo" ayambala mu butuukirivu bwe obutaliiko kamogo, era asaanira okuyingira mu Klezia n'afuuka mmemba omulamu ow'ekimu.

Era kati mu kumaliriza essuula eno omusomi wange ow'ekisa abuuze nti, "Nzize eri Kristo mu ngeri eno?" Nkusaba onoonye mu ndagaano empya era weesalire omusango oba "kkubo lya Mukama" oba nedda. Sooka oje eri Yesu--jangu eri Omwana gw'endiga wa Katonda--jjangu eri omusaayi gw'endagaano empya, jjangu omwesige, jjangu omwagale, jjangu weewaayo ddala gy'ali, era bw'otyo, era bw'otyo yekka, jjangu eri okubatizibwa kwe, "oziikibwe ne Kristo," era "mu Kristo." Ziika obulamu obw'edda--omusajja omukadde, ozuukuke okuva mu ntaana ey'akabonero obeerewo ku lwa Kristo, obutukuvu n'emirembe n'emirembe. Olwo n'essanyu muyingire mu kifo kye ekitukuvu--Ekkansa, era n'okwewaayo okuweereza Kabaka omukulu, era n'okunyumirwa n'obuwoomi "okugatta kw'abatukuvu."

ESSUULA XI

EKIFO EKITUKUVU

KABONA eyatukuzibwa mu ngeri esaanira, yayingira mu Kifo Ekitukuvu okukoleramu obuweereza. Ekifo Ekitukuvu kye kyali ekisenge ekyasooka mu weema, nga kyawuddwamu okuva ku "Ekitukuvu eky'Ebitukuvu," oba ekisenge eky'omunda, n'olutimbe olunene olw'ebintu ebigagga ennyo. Ekibikka kino kyakweka ddala Ekifo Ekitukuvu eky'Obutukuvu obutalabika, era nga kiyisibwa omulundi gumu gwokka mu mwaka kabona asinga obukulu. Omufaliso ogwali ku mulyango gwa weema gwali gukoledwa mu bintu ebigagga bye bimu n'olutimbe, era awatali kubuusabuusa gwakuumibwa wansi okusobola okuzibikira Ekifo Ekitukuvu okuva ebweru. Kati, ekifo kino Ekitukuvu, n'ebintu byakyo n'okuweereza okw'obwakatonda, kyakulabirako kya Klezia ya Yesu Kristo. Ekigambo ekkansa sitegeeza kintu ekyo eky'obutonde bwonna, eky'ekyama bangi nnyo kati kye batwala Ekkansa okuba, wabula ekibiina ky'abantu ba Kristo, nga bakunjaanira bulijjo mu kifo kyonna okusinza Katonda mu mwoyo ne mu mazima; oba mu ngeri endala, Ekkansa ya Katonda nga bwe yalagirwa era nga bwe yateekebwa mu maaso gaffe mu Ndagaano Empya. Mu kkanisa eno bonna bakabona--nga bwe tulabye--abaakolebwa bwe batyo olw'omusaayi n'amazzi--okukkiriza mu Kristo, n'okubatiza. "Tusemberere (nga bakabona) nga emitima gyaffe gimansira okuva mu muntu ow'omunda omubi, n'omubiri gwaffe nga gunaazibwa (okunaaba) mu mazzi amayonjo." Era nga bwe watali muntu yenna agumiikiriza kuyingira mu weema ataali kabona eyatuuzibwa mu ngeri entuufu, bwe kityo tewali muntu yenna alina kwefuula okuyingira mu Klezia n'okwetaba mu nkizo zaayo atatukuziddwa mu ngeri entuufu mu kkubo lya Katonda ly'alondebwa.

Ku kkanisa bwe yasooka okutandikibwawo (Ebikolwa 2:42) kigambibwa nti "Baanywerera mu kuyigiriza kw'abatume n'okussa ekimu; mu kumenya emigaati n'okusaba." Ekitundu kino kiraga ebintu eby'omusingi ebyazingiramu okwewaayo n'okusinza kw'ekkanisa. Era mu kwekenneenya weema yaffe, n'ebintu byayo n'obuweereza bwayo, tujja kukizuula nti ebintu bino bye byali ebintu byennyini ebyasinga okulabika ng'akabonero.

EKITUNDU KY'ETTAALA.

Tutandika n'ekikondo ky'ettaala ekya zaabu. Kino kyali kintu kirungi nnyo era nga kya bbeeyi nnyo. Yakubwa okuva mu kizito kimu ekigumu ekya zaabu, nga kizitowa ekitone, nga kyenkana

pawundi 5475 mu ssente zaffe. Yalina ekifo ekiri wakati nga kiriko ettaala egoloddwa, n'ettaala z'amatabi mukaaga, ssatu ku njuyi zombi. Byonna byali bikoledwa mu ngeri ewooma era nga biyooyooteddwa, nga byonna bikolebwa mu ngeri y'ebimuli n'ebibala by'amakomamawanga. Amafuta agaaggibwa mu butunda bw'omuzeyituuni gaayokebwa mu ttaala, ne gafulumya ennimi z'omuliro ezaaka ennyo. Amataala tegaali gakkirizibwa kuzikira, naye gwali mulimu gwa bakabona okugakuuma nga gajjula amafuta era nga galongoosebwa buli kiseera. Ebintu ebifuuwa omukka ebya zaabu byaweebwa okuyambako mu kusala, naye nga tewali bizikiza. Ekikondo ky'ettaala kyatekebwa ku ludda olwa kkono olw'ekifo ekitukuvu, era nga kye KITAALA KYA KYO KYOKA.

Kati kiki, mu Kkanisa ya Kristo, ekikondo kino ekirabika obulungi, n'ennimi z'omuliro ez'omuliro, kyali kigendereddwamu kulaga kifaananyi? Eky'okuddamu kye kigambo eky'okulung'amizibwa okw'obwakatonda, oba "enjigiriza y'abatume." Enjigiriza eyo kigambo kya Katonda, so si kirala. Okugeraageranya kuno wammanga kujja kulaga obutuufu bw'enkomerero eno:

1. Ekikondo ky'ettaala kyali kya muwendo nnyo, nga kya zaabu omukalu omulongoofu. Ekigambo kya Katonda kirongoofu era kya muwendo ogutali gwa muwendo. Abo abamanyi ekintu kyonna eky'omugaso gwakyo bawagira mu bujjuvu ekigambo ky'Omuwandiisi wa Zabbuli: "Ebirowoozo byo nga bya muwendo gyendi, ai Katonda!" Ekigambo kya Katonda kya muwendo kubanga kibikkula Katonda, eggulu, emirembe n'emirembe; eraga ekkubo ly'obulokozi, ery'obutukuvu n'obulamu obutaggwaawo. Mu kigambo kimu kubanga kijjudde Kristo.

2. Zaabu omulongoofu y'asinga okuwangaala mu bintu. Wano nate ekikondo ky'ettaala kijulira ekigambo kya Katonda "ekiwangaala emirembe gyonna."

3. Kyaali kirungi nnyo ekisukkiridde. Ekigambo kya Katonda kijjudde obulungi obw'obutukuvu.

4. Amatabi omusanvu gasonga ku butuukirivu--obujjuvu. 'Nnamba musanvu ye yali nnamba etuukiridde. Kiteesebwako n'amaanyi mangi nnyo n'obulungi (laba Kristo wa Maston mu Weema), nti amataala gano omusanvu galaga Baibuli, n'enjawukana zaayo essatu ennene--amateeka, zabbuli, ne bannabbi ku ludda olumu; n'enjawukana ssatu ez'Endagaano Empya-Ebikolwa by'Abatume, ebbaluwa, n'Okubikkulirwa ku ludda olulala; nga Kristo ali mu njiri ng'ekikolo ekikulu eky'omu makkati. Kyokka njagala nnyo okutwala amatabi gano omusanvu ng'agagendereddwamu okulaga ensonga endala. Nkitwala nti ebitongole by'endagaano enkadde byali bya ngeri ya bintu mu bukulu eby'ebipya. N'olwekyo ekikondo ky'ettaala kikiikirira OKUSOMESA ENDAGAANO EMPPYA, kwe kugamba, enjigiriza y'abatume. N'olwekyo, nkwata amatabi omusanvu-omuwendo ogutuukiridde--okukiikirira "obumu bw'omwoyo" nga bwe kifunzibwa mu Bef. 4:1-6: "N'olwekyo nze omusibe mu Mukama waffe, mbasaba okutambuliranga mu ngeri esaanira okuyitibwa kwe mwayitibwa, n'obuwombeefu bwonna n'obuwombeefu, n'okugumiikiriza, nga mugumiikiriza munne mu kwagala, nga mufuba okukuuma obumu obw'omwoyo mu musigo ogw'emirembe. Waliwo omubiri gumu n'omwoyo gumu, nga bwe mwayitibwa mu ssuubi limu ery'okuyitibwa kwammwe: Mukama omu, omu." okukkiriza, okubatizibwa kumu, Katonda omu era Kitaffe wa bonna, asinga byonna, era ayita mu byonna, ne mu byonna."

Obumu bw'ekikondo ky'ettaala tebwalabibwa mu muwendo ogutuukiridde ogw'amatabi gaakyo gokka, naye era ne mu kuba nti byonna byakubwa okuva mu kibinja kimu ekigumu ekya zaabu. Kino kiraga bulungi obumu bw'omwoyo nga bwe kinnyonnyolwa "enjigiriza y'omutume." Nga bwe tulaba mu Bef. 4, waliwo yuniti musanvu mu bumu bw'omwoyo, era byonna byakula okuva mu mmisa emu ey'omuwendu-Mukama waffe Yesu Kristo, era byonna ne byegattibwa naye mu ngeri etaawukana. Okuggyawo amatabi gonna ag'ekikondo ky'ettaala kyandibadde kigifuula, era ne kisaanyaawo obutuukirivu bwakyo. Kale, okuggyawo ekimu kyonna ku bintu Pawulo bye yayogerako mu "bumu bw'omwoyo," kwali kusaanyaawo obujjuvu bwakyo n'okukifuula ekifuuse ekikyamu. Ka tugambe nti tugezaako ekikolwa kyayo. Tuggye mu Bukristaayo (kubanga ekyo omwoyo" kye kitegeeza) "Mukama omu" Nga byonna ebisigadde byandifuuse ebitaliimu makulu!

Wandibaddewo omubiri ogulina omwoyo, naye nga teguliimu mutwe. Okukkiriza tekwandibadde na kusikirizibwa, tekwandibadde na kintu kyonna; okubatizibwa tekwandibadde na nkomerero era n'essuubi terwandibadde na kizimba.

5. Ekitangaala ky'ekikondo ky'ettaala kye kyali ekitangaala kyokka ek'eweema. Tewaaliwo madirisa. Tewali kitangaala kyawolwa okuva mu butonde. Kabona yakoleranga ku musana gw'ettaala, n'ebintu ebirala byonna mu weema ne birabika bulungi. Ekitangaala kyayo ekigonvu era ekitangaavu kyayaka ekitundu kyonna n'obulungi obw'amaanyi. Kale mu Kkanisa ya Kristo. Enjigiriza y'abatume lye tteeka lyokka ery'okukkiriza n'omulimu. Kikulu nnyo eri bonna abaagala okusanyusa Katonda okutegeera kino. Okutya n'okuzikiriza bibadde bivudde mu kulagajjalira kino mu mirembe gyonna egy'Ekikristaayo. Mu ssuula emabega twalaba nti abatume baateekebwamu obuyinza obw'obwakatonda, era ne bambadde amaanyi agataliiko nsobi ng'abatandisi n'abategesi b'Eklezia. Singa amazima gano amanene bulijjo gaali gamanyiddwa, enzikiriza, enjigiriza, n'ebibiina by'abantu byali tebisoboka. Ku buyinza buno obutonde n'ensonga birina okugondera. Mu kigerageranyo nga "okuyigiriza kw'abatume" bwe kusinga mu Klezia, ffe ng'Abakristaayo tunaategeera ekifo kyaffe n'emirimu gyaffe, era tulabe ekitiibwa kya Kristo mu biragiro bye byonna.

6. Ettaala zaali za kuumibwa nga zirongooseddwa era nga ziyaka bakabona. Kale, mu Kkanisa abantu ba Katonda balina omulimu okukuuma okukkiriza nga bwe kwasooka okuweebwa, n'okukukuuma nga tekuliimu kuyingirira kwonna n'okukyama.

Bwe kityo, ekikondo ky'ettaala kyali kiraga enjigiriza y'abatume ba Kristo abaalunjamizibwa. Era ng'ekikolo n'ekikulu ky'enjigiriza eyo bwe kyali Kristo, tulaba engeri ekikondo ky'ettaala gye kyali kigikiikirira mu ngeri etuukiridde. Ensonga lwaki ekikondo ky'ettaala kyaliwo mu weema yali nti ekitangaala kyayo kyaka. Kale, ensonga lwaki abatume bayigiriza mu kkanisa eri nti Kristo abeere ekitangaala kyaffe, tujjule ekitangaala kye, era tugende mu nsi okubeera mu kiseera kyaffe "Ekitangaala ky'ensi."

ESSUULA XII

EMMEEZA YA SHEW-BREAD

ENO yali mmeeza eyakolebwa mu muti gwa accasia nga gubikkiddwako zaabu, era nga guliko engule eya zaabu. Yali ya ffuuti nga 31/2 obuwanvu, ffuuti 2 obugazi, ate ffuuti 21/2 obuwanvu. Yalina amasowaani, ebijiiko, ebibya n'ebibikka; byonna bya zaabu omulongoofu. Okukozesa emmeeza eno ey'ebbeeyi era ennungi yali ya kukwata "shew-bread." Obulagirizi obujjuvu buweereddwa mu Leev. 24:5-9. "Omugaati ogw'okulaga" gwali gulimu keeki kkumi na bbiri ezitali mizimbulukuse: emu ku buli kika. Zaali za kuteekebwa ku mmeeza mu nnyiriri bbiri--mukaaga mu buli emu "mu maaso ga Mukama." Zaali za kuliibwa bakabona bokka, buli Ssabbiiti; n'emigaati emiggya ne giteekebwa mu kifo kyabyo ng'egy'edda bwe giggyibwawo. Emmeeza eno yali eyimiridde ku ludda olwa ddyo olwa weema, okwolekera ekikondo ky'ettaala ekya zaabu.

Tewali kubuusa, ndowooza, nti kino kyali kigendereddwamu okulaga "okumenya omugaati," ekintu ekiddako ekyetegereza mu Ebikolwa 2:42 mu bintu Ekkansa bye yeetegereza "n'obunywevu". Ensonga z'okugeraageranya zitegeerekeka bulungi ng'ekisiikirize eri ekintu kyakyo. 1st. Emmeeza yabikkibwako zaabu wonna (tusinga zaabu buli wamu mu weema), ekisonga ku bintu eby'omuwendo ebyatekebawo mu kijjulo kya Mukama. Zaabu atwalibwa ng'omuwendo era anoonyezebwa okusinga ekintu ekirala kyonna. Naye eri emmeeme erumwa enjala embaga ey'omwoyo ey'emmeeza ya Mukama etwalibwa nga ya muwendo nnyo okusinga "zaabu asaanawo." 2nd. Omugaati gwali gukiikirira. Emigaati ekkumi n'ebiri gyaligikiikirira ebika ekkumi n'ebibiri ebya Isirayiri. Omugaati gw'emmeeza ya Mukama nagwo gukiikirira. Waliwo omugaati gumu gwokka, era guno gukiikirira omubiri gwa Kristo: "Guno gwe mubiri gwange." Era kikiikirira obumu bwa "omubiri gwe Ekkansa": "Ffe tuli mugaati gumu, n'omubiri gumu." 3rd. Bakabona bokka be baalya ku ii; era mu Klezia abo bokka ababadde beegasse ku bwakabona bw'Ekikristaayo be balya ku kijjulo kya Mukama waffe. Eky'okuna. Emigaati gyalibwanga buli Ssabbiiti. Kale ekyeggulo kya Mukama, Ekkansa entuufu, kiriibwa buli lunaku olusooka mu wiiki: olunaku kati oluweebwayo okusinza kw'Ekikristaayo. "Ku lunaku olusooka mu wiiki abayigirizwa ne bakunjaana okumenya emmere" (Ebikolwa 20:7). Eky'okutaano. Emigaati egyo gyayitibwanga emigaati egw'okulaga; era mu kijjulo kya Mukama waffe okufa kwa Yesu "kulagibwa okutuusa lw'alijja." 6th. Emigaati gyaligya kijjukizo. Kale ekyeggulo kya Mukama waffe mbaga ya kujjukira: "Mukole kino," Yesu bwe yagamba, "okunzijukira." Kya lwatu waliwo ebifo okugeraageranya kuno we kwandimenyese, naye ebyo waggulu bimala okuteekawo okufaanagana okugendereddwamu okw'emmeeza y'omugaati ogw'okulaga n'ekyeggulo kya Mukama.

Wano wennyini kiyinza okuba ekirungi okwetegereza nti nga kabona yali akola nnyo mu kuweereza weema, emigaati egw'oku mmeeza, n'ebitundu by'ebisolo ebyawebwayo mu ssaddaaka, byali bikola (nga bwe tumanyi) emmere ye yokka. Era nga kituufu eky'omukisa nti eri KRISTO Omukristaayo (nga bwe kirambikiddwa mu byombi ssaddaaka n'omugaati) y'emmere yokka eri emmeeme ye!

Mu kiseera kino kyennyini kiyinza okuba ekirungi okwetegereza engeri buli kimu mu weema gye kirambikiddwamu mu ddakiika, ne ku kitundu ekisinga obutono era ekirabika ng'ekitali kya makulu. Kati singa weema n'obuweereza bwayo byali bigendereddwamu kulaga Ekkansa ya Kristo, nga mulimu gwa bulabe okukyusa, oba okweggyako, buli kulondebwa kwa Mukama! Mazima mulimu gwa buli Mukristaayo okukkaatiriza ebiragi bya Mukama okuddukanyizibwa okusinzira ku nkola y'abatume. Omutume Pawulo yakizuula nti kyetaagisa okuwandiikira

ekkanisa y'e Kkolinso okutereeza okutulugunyizibwa okukwata ku nsonga eno yennyini ey'ekyeggulo kya Mukama waffe. Baali bavudde ku kiragiro nga bwe kyabatuusibwa ye yekka, era nga bakendeezezza ku tteeka lino okutuuka ku mmere eya bulijjo, era bwe batyo ne baginyaga amakulu gaayo gonna amalungi. Okusobola okubalaga obwetaavu bw'okukuuma ensengeka nga tefuddeeyo, abategeeza nti Mukama yali agimubikkulira mu kubikkulirwa okw'enjawulo. "Nnafuna okuva eri Mukama ebyo bye nnabawa, nga Mukama waffe Yesu mu kiro kye yalyamu olukwe n'addira omugaati, era bwe yamala okwebaza, n'agumenya n'agamba nti Guno gwe mubiri gwange oguli ku lwammwe; mukolenga bwe mutyo nga munzijukiza. Mu ngeri y'emu ekikopo, oluvannyuma lw'okulya ekyeggulo, nga bagamba nti Ekikompe kino kye ndagaano empya mu musaayi gwange; kino mukole, nga bwe munywa, mu." okunzijukira. Kubanga buli lwe mulya omugaati guno ne munywa ekikompe kino, mulangirira okufa kwa Mukama okutuusa lw'alijja." Okusobola okwenyigira ku mukolo guno omulungi era oguwuniikiriza, Abakristaayo abaasooka bajja wamu buli lunaku lwa Mukama waffe (Ebikolwa:20:7), bwe batyo ne bagatta obubonero bwe obw'okufa n'olunaku lwe yazuukira mu bafu: okugatta okusinga okutuukirawo era okusaanira. Naye engeri etteeka lino ery'obwakatonda gye linenya obusungu bw'abantu, abeelowooza nti ba magezi okusinga Katonda mu kukyusakyusa etteeka lino ery'obwakatonda--abamu nga baziyiza abantu ekikopo; abamu nga basala omugaati mu bitundu kikumi, bwe batyo ne basaanyaawo ekifaananyi kya "omubiri gumu;" abamu nga bagitunuulira omulundi gumu gwokka mu mwezi, oba wadde omulundi gumu mu kwata, bwe batyo ne basaanyaawo obumu wakati w'okufa n'okuzuukira; n'abamu nga bakifuula okuweereza kwokka oluvannyuma lw'okuweereza, mu kifo ky'okukifuula, nga bwe kyali ku ntandikwa, okukifuula ensonga enkulu era enkulu ey'okusisinkana awamu, olw'okuyigiriza kwayo okw'ekitalo ku Kristo, oyo ye mukulu era wakati mu kibiina ky'abatukuvu.

ESSUULA XIII

EKYOTO KY'OBUBANE

KINO kyali kiyimiridde wakati w'Ekikondo ky'Ettaala n'Emmeeza y'Omugaati ogw'Okulaga, "mu maaso g'olutimbe."

Okufaananako n'emmeeza, yali ekoledwa mu mbaawo za accasia, nga kuliko zaabu omulongoofu akubiddwa. Yali ya yinsi 21 obugazi, ate nga ya ffuuti 31/2 mu buwanvu; ne square mu nkula. Yalina amayembe ku buli nsonda ey'okungulu, ng'ekyoto eky'ebiweebwayo ebyokebwa; era emiggo gyasimbibwanga ku mabbali gaayo okusobola okugisitula nga etambula. Obubaane obwali buyokebwangako buli lunaku bakabona, ku makya n'akawungeezi, bwali bugattibwa mu muddo omuwoomu. Ekirungo kino kyali kya kukozezewa ku kyoto ky'obubaane kyokka, era tekyali kya kukozezewa wamu abantu ku bulumi bw'okufa. Okulaba nti kyali kirungo kya Katonda tuyinza bulungi okukkiriza nti akawoowo akaafulumanga mu kwokya kaali kawunya nnyo. Ebiseera ebyayokebwanga obubaane byali ssaawa, ku makya n'akawungeezi, abantu lwe baakunjaaniranga ku mulyango gw'eweema okusaba. Laba Lukka 1:8-10.

N'olwekyo, tetulekedwa kubuusabuusa kwonna ku makulu ag'akabonero ag'obubaane buno. Kitegeeza "ENSAABA" z'ekkanisa; omusomi ky'ajja okujjukira nti kye kikulwa ekisigadde

eky'okusinza mu kkanisa, nga, bwe kyayogerwa mu Ebikolwa 2:42, kye tulina okulowoozaako. Mu Kub 8:3-4 tusoma nti, "Awo malayika omulala n'ajja n'ayimirira ku kyoto (eky'obubaane), n'aweabwa obubaane bungi, alyongere ku kusaba kw'abatukuvu bonna, ku kyoto ekya zaabu ekyali mu maaso g'entebe, n'omukka gw'obubaane, n'okusaba kw'abatukuvu, ne gulinyya mu maaso ga Katonda okuva mu mukono gwa malayika." Dawudi yasaba, ng'alaga okutegeera kwe ku makulu g'ekyoto eky'obubaane nti, "Essaala yange eteekebwe ng'obubaane mu maaso go." Tetwetaaga bukakafu bulala. Obubaane bwali bukiikirira okusaba; era nga byonna bwe biraga Ekkansa ya Katonda mu mulembe gw'enjiri obubaane bulina okutegeera "essaala" ezikola ekitundu ekikulu mu nsengeka y'okusinza okw'obwakatonda mu kkanisa. Okukolebwa okukozesebwa weema yokka, kiraga nti tewali kusinza kukkirizibwa Katonda okuva eri abo abatamutuukirira mu ngeri empya era ennamu, nga bwe kyalagibwa emabegako mu mulimu guno. Okulowooza nti omwonoonyi asobola okusaba ekkubo lye mu kusonyiyibwa n'obulokozi, kwe kuteeka ku bbali "ekubo" lya Mukama nga bwe tulabye nga lilagibwa.

Omuliro ogwali ku kyoto eky'obubaane gwaggyibwa ku kyoto eky'ebiwewayo ebyokebwa. Omuliro gw'e "bubaane" nagwo gwaggyibwa mu kifo kye kimu. Nadabu ne Abiku baakubwa okufa olw'okwokya "omuliro ogw'ekyewuunyo" mu maaso ga Mukama, kwe kugamba, omuliro ogutaggyibwa ku kyoto ky'ebiwewayo ebyokebwa. Bwe batyo ne bamenya akakwate akaaliwo wakati w'ebiyoto ebyo byombi. Eky'okuyiga kino kye kiyigiriza kiri nti ne bwe kiba nti essaala zaffe n'ettendo byaffe biyinda okuba eby'amaanyi bwe biba nga tetusoose kujja eri Kristo ne "tufuna okutangirira" mu ngeri Katonda gye yateekawo, okusaba kwaffe kujja kuba kwa muzizo eri Katonda.

Mu kusaba kw'Ekkansa mulimu okutendereza n'okwebaza. Essaala zonna zirina okutabulwa n'okwebaza Katonda olw'okusaasira okwafunibwa emabega. Obubaane bwali kawoowo akasanyusa. Kino kiraga engeri Katonda waffe gy'asanyukira ennyo bwe tusinza mu maaso ge, ne tussa mu maaso ge eby'omutima gwaffe bye tusaba.

Bwe tutyo, tulaba nti ekisenge ekyasooka mu weema n'ebintu byayo byali bisiikirize mu maaso okusinza kw'Ekkansa ya Katonda mu mulembe gw'enjiri. Omusomi ayitibwa okusoma ebbaluwa ya Pawulo esooka eri Abakkolinso, mw'anaatera okulaba nti ebintu bye tulaze byali byennyini Pawulo bye yalina, wansi w'obulagirizi bwa Katonda, "okutegekebwa" okusinza kw'Ekkansa bwe yali ekuŋaanye wamu. Mu ssuula 10. 11 atandika n'okubasiima olw'okukwata "obulombolombo," kwe kugamba, ebiragiro bya Kristo. Olwo n'agenda mu maaso n'okutereza obutali bwenkanya obumu bwe baali beenyigiddemu, ate ng'okusinga akutte "ennono" nga bwe zaatusiddwa. Olwo ebijuliziddwa ne bikolebwa ku "enjigiriza" mu Klezia. Kirabika kino kyali kya mpisa za buli omu, era bangi beetabamu. Wano tulaba ekiraga bulungi nti Ekkansa egenda mu maaso mu "njigiriza y'abatume." Oluvannyuma wansi wansi mu ssuula. 11 tulaba nti ne beeyongerayo mu "kumenya emigaati;" era mu ssuula 10. 14 era kyayogerwako ku "ssaala" Ekkansa mwe yeenyigira buli kiseera.

Kati nga tetunnava mu Kifo Ekitukuvu, tuyinza bulungi okulowooza ku magezi n'okwagala kwa Katonda mu kutegeka bwe tutyo okusinza kw'Ekkansa ye. Mu kujja awamu, ekintu ekikulu ekyasikiriza Ekkansa kyali kijjulo kya Mukama Katonda kye yali ategese bwe kityo, si lwa bintu,

wabula olw'ebintu bye baasongako. Baalaga bulungi omubiri n'omusaayi gwa Kristo: baayogera ku kununulibwa, okusonyiyibwa, emirembe ne Katonda; zaali zikiikirira ensibuko n'okulabirira obulamu obw'omwoyo, era zaali zisonga mu maaso ku kulabika kwa Yesu Kristo okw'ekitiibwa. Waliwo ekiyinda okuba nga kituukirawo era ekituukirawo okusinga ekifo etteeka lino kye likwata mu Klezia? "Okuyigiriza" oba okubikkula amazima ag'obwakatonda abo abasobola okuyigiriza nakyo kisinga kwetaagisa nnyo mu kukula kw'Eklezia. "Mwegombe amata amatuufu ag'ekigambo" Peetero bw'agamba, "mulyoke mukuzeemu." Era ekisembayo, "essaala" (nga nazo zirina okugatta awamu ettendo) zisembereza emmeeme eri Katonda ne bagikuuma awo. Zituusa emikisa gya Katonda wansi gye tuli. Ku bo tufuna ekisa okuyamba mu kiseera eky'obwetaavu. Mazima ddala, mu kulondebwa kuno okw'obwakatonda tulina byonna bye tusobola okulowooza nti byetaagisa okuzimba Ekkanisa mu bulamu obw'obwakatonda.

ESSUULA XIV

EKITUKUVU KY'ABATUKUVU

EKITUNDU kino kyali kisenge kya square, nga kyawuddwamu okuva mu Kifo Ekitukuvu olw'olutimbe olulungi, lwe tujja okubaako kye tugenda okwogerako oluvannyuma. Kya lwatu nti ekizimbe ekyo kyali kikoledwa mu bintu bye bimu n'Ekifo Ekitukuvu. Enjawulo wakati w'ebisenge bino byombi yali mu bintu by'omu nnyumba n'ekitangaala. Ekifo Ekitukuvu Ennyo kyalimu:--(1) Essanduuko y'Endagaano. Kino kyali kifuba kya mbaawo, nga kibikkiddwako zaabu. Yalimu kkopi y'amateeka, ekiyungu ekya zaabu eky'emmanu eyakuumbwa mu ngeri ey'ekyamagero, n'omuggo gwa Alooni ogwali gukutte. (2) Entebe y'okusaasira. Ekyo kye kyakola ekibikka essanduuko, era nga kya zaabu omugumu. Engule ennungi eya zaabu yali eyooyoota ku mabbali, ne bakerubi babiri aba zaabu ne bayimiridde, omu ku buli nkomerero, ng'ebiwaawaatiro byabwe biwanvuye nga bitunudde munne, era nga n'amaaso gaabwe gafukamidde eri essanduuko. Ekyo kyonna kyakubwa okuva mu kizito kimu ekya zaabu. Okufaanako Ekifo Ekitukuvu, Ekifo Ekitukuvu eky'Ebitukuvu tekyalina madirisa; era teyalina kikondo kya ttaala, era ng'olutimbe olunene bwe lwakuumbwa okumpi kyandibadde mu kizikiza ekijjuvu era ekitaggwaawo, wabula olw'ekitangaala eky'ekitiibwa ekyakiyaka. Ekitangaala ekyo kyali ki? Kyali kitangaala kya Katonda sekina. Waggulu ddala waggulu w'Essanduuko y'Endagaano waasituka akabonero ak'ekitalo ak'okubeerawo okw'obwakatonda--empagi y'ekire emisana n'omuliro ekiro. Omuliro guno ogw'ekyama gwayingira mu bibikka ebinene eby'eweema ne gukka ku Ntebe y'Ekisa, wakati wa bakerubi ab'ekitiibwa, era bwe kityo ne guyaka Ekitukuvu eky'Ebitukuvu n'omuliro ogw'ekitangaala ekisukkulumye ku butonde. Omusomi ayinza okwanguyirwa okulowooza engeri ekisenge kino gye kiteekwa okuba nga kyali kya kitiibwa mu ngeri eyeewuunyisa, nga kiriko bbugwe wa zaabu, ekibikka n'ekibikka kyayo ekirabika obulungi, essanduuko yaakyo eya zaabu n'entebe y'okusaasira, era nga byonna byakaayakana nnyo n'ekitangaala eky'obwakatonda okuva mu ggulu!

Kati olwo, Ekifo kino Ekitukuvu Ennyo kikiikirira ki? Tewali kubuusabuusa nti kiyimiridde ku kubeerawo kwa Yakuwa okutukuvu. Eggulu, si kitundu, wabula eggwanga, nga bwe tusoma mu Abebbulaniya 9:24: "Kubanga Kristo teyayingira mu kifo kitukuvu ekyakolebwa n'emikono,

ng'ekyokulabirako eky'amazima, wabula mu ggulu lyenyini, kaakano okulabika mu maaso ga Katonda ku lwaffe." Kino kimalirivu. Kati ka twekenneenye obubonero mu bujjuvu.

1st. Zaabu, ebiwaniriddwa eby'obugagga n'ebibikka, nga bwe kyannyonyolwa emabegako, biraga obugagga, ekitiibwa, ekitiibwa, obutukuvu, obw'omu ggulu. Ebintu bino byonna bya Katonda n'eggulu, ng'ensibuko yaabyo ENSONGA.

2nd. Essanduuko, ng'eriko entebe y'okusaasira ne Sekina nga bigattiddwa wamu, kabonero akalaga Yakuwa ng'atudde ku ntebe waggulu. Bulijjo essanduuko yatwalibwanga ng'efaananako n'okubeerawo kwa Katonda. Nti kino kye kyali ekigendererwa kya Katonda ekigikwatako kyeyoleka bulungi okuva mu bintu bingi ebyaliwo ebikwatagana nayo mu byafaayo byakyo eby'oluvannyuma. Bwe yawambibwa Abafirisuuti, muka mwana wa Eri eyali agenda okufa yakaaba nti: "Ekitiibwa kivudde mu Isiraeri, kubanga essanduuko etwalibwa." Awo bwe kyatwalibwa mu yeekaalu ya Dagoni, katonda w'ebyennyanya n'agwa mu maaso gaayo enfunda n'enfunda. Buli gye kyatwalibwanga mu buwambe bwakyo, kawumpuli ne kawumpuli byasaanyaawo abantu. Uzza yakubwa n'afa olw'okugikwatako, n'abasajja emitwalo ataano ab'e Besumesi ne battibwa olw'okugitunuulira. Ku luuyi olulala, ennyumba ya Obededomu yaweebwa omukisa ebbanga lyonna lye yali ewummudde wansi w'akasolya kaayo. Abayisirayiri baayogeranga nnyo ku Katonda ng'abeera "wakati wa bakerubi," era Abafirisuuti ne bagamba, nga bajuliza essanduuko nti, "Katonda ayingidde mu lusiisira." Okusinziira ku bino byonna kyeyoleka bulungi nti essanduuko okutwaliza awamu yali kabonero akalaga okubeerawo kwa Katonda okw'ekitiibwa era okw'entiisa. Kati ka twetegerenze ebitundu byakyo. (a) Essanduuko yalimu kkopi y'amateeka. Pawulo agamba nti: "Amateeka matukuvu, ga bwenkanya, era malungi." Kyali kabonero akalaga obutukuvu bwa Katonda obutuukiridde. Yali "etteeka ly'endagaano," era n'olwekyo ekifo kyalyo mu ssanduuko kitegeeza nti Katonda "ndagaano ekwata Katonda." "Ekigambo kya Mukama tekiyinzza kumenyebwa," "kibeerawo emirembe gyonna," era bye yasubiza ajja kubituukiriza ddala. Katonda bwe yeeyoleka mu mubiri, mu muntu w'Omwana we Yesu Kristo, ebigambo bya Dawudi byatuukirizibwa nti, "Etteeka lyo nakweka mu mutima gwange, nneme okukusobya," era Yesu "n'atuukiriza amateeka n'agaweesa ekitiibwa." (b) Essanduuko era yalimu "ekiyungu kya zaabu ekya maanu." Maanu yali mmere esukkulumye ku butonde Katonda gye yaliisa abantu be mu ddungu eritaliiko bimera. Kyakka okuva mu ggulu; kyali kya kyama--abantu ne bagamba nti, "Kiki?" tekyali bibala bya nsi, kubanga eddungu lyali ddene. Yakuumbwa mu lyato mu ngeri ey'ekyamagero. Kaakano bino byonna byogera bulungi ku kigendererwa kya Katonda ekizito, ekyakwekebwa okumala emyaka mingi, naye nga kati kibikkuliddwa mu Yesu Kristo, ku mmere ey'obulamu, omuntu bw'alya, aliba mulamu emirembe gyonna. "Nze mugaati gw'obulamu," Yesu bwe yagamba. "Bajjajjammwe baalya maanu mu ddungu, era bafudde. Guno gwe mugaati ogukka okuva mu ggulu, omuntu alyoke agulyeko n'atafa." Kino kye "kyama ky'okutya Katonda: Katonda yeeyolekera mu mubiri." (c) Mu lyato era mwatekebwa mu "omuggo gwa Alooni ogwamera." Ebyafaayo by'omuggo guno biraga amakulu gaagwo. Koola, Dasani ne Abiraamu baayagala nnyo obwakabona, era ne bakulembera okujeemera Musa ne Alooni. Okunyweza Alooni n'okubikkula obujeemu bwabwe, Katonda yalagira buli kika kiweebwe omuggo omukalu, nga guwandiikiddwako erinnya ly'omukulu wa buli kika;balina okutekebwa mu weema. "Awo olwatuuka enkeera Musa n'agenda mu weema ey'obujulirwa, n'alaba omuggo gwa Alooni ogw'ennyumba ya Leevi nga

gumera, ne guvaamu ebikoola n'ebimuli ne gubala amanda." Bwe kityo, Alooni n'ennyumba ye baanywerera mu bujjuvu era ku nkomerero mu bwakabona; ekibiina ekijeemu nga kibonaabona n'okufa okw'entiisa ng'empeera y'obuvumu bwabwe. Kati lwaki omuggo guno gwateekebwa mu lyato? Okusenziira ku Numb. 11:10 "kyakuumibwa ng'akabonero eri abaana b'obujeemu." Eno ye yali enkozesa yaayo ey'amangu. Naye wadde nga kyaweereza ekigendererwa ekyo eri Isiraeri, era kiraga ekigendererwa kya Katonda eky'ekyama ekikwata ku bwakabona obw'obwakabaka obwa Yesu Kristo. Lowooza ku: yali muggo mukalu. Kristo yali "ng'ekikolo ekiva mu ttaka ekikalu." Naye kati kifuuse ekimuli ne kibala nga Kabona Asinga Obukulu ali ku ntebe ye ey'obwakabaka.

Bwe kityo, ebiri mu lyato byogera bulungi ku kigendererwa kya Katonda eky'ekyama ekyakwekebwa okumala emyaka mingi, naye kati ekibikkuliddwa mu Yesu. "Nga bwe kyawandiikibwa eriiso terirabanga, newakubadde okutu okuwulira, so tekuyingidde mu mutima gw'omuntu ebintu Katonda bye yategekera abo abamwagala, naye Katonda yabitubikkulira mu mwoyo gwe, kubanga omwoyo gwekenneenya byonna--wewaawo, ebintu ebizito ebya Katonda."

3rd. Entebe y'okusaasira. Erinnya ly'ekibikka kino ekirabika obulungi ku lyato liraga nnyo. Ye THE PROPITIATORY. Kiraga obutonde bwa Katonda obw'okusaasira, obw'okusaasira n'okwagala. So nga ebyali mu lyato byalaga obutuukirivu bwa Katonda n'obwesigwa bwe, era nga biraga okujja kwa Kristo nga obutuukirivu bwaffe, ne Kabaka waffe Omukulu era Kabona waffe; entebe y'okusaasira etugamba nti Katonda musaasizi era ayagala okutulokola. Kiraga nti mu kiseera ekijjuvu Katonda yandiwaddeyo entebe y'okusaasira eya nnamaddala--Yesu Kristo--nga kino kyali kisiikirize kirungi. "Ye ye mutangirira ebibi byaffe, so si byaffe byokka wabula olw'ebibi by'ensi yonna." Wano weetegereze engeri amazima n'obutuukirivu, n'okwagala n'okusaasira gye bitabuddwamu obulungi; eby'olubereberye mu lyato, n'eb'oluvannyuma mu ntebe y'okusaasira. Kale mu Kristo "okusaasira n'amazima bisisinkanye wamu."

Eky'okuna. Bakerubi ab'ekitiibwa. Bino byali bifaananyi bya bamalayika nga bitunudde wansi ku ntebe y'okusaasira, ng'ebiwawaatiro biwanvuye nga bitunudde mu birala. Endowooza yaabwe yalaga nti baali baagala nnyo okutegeera ebyama ebiri mu lyato n'entebe y'okusaasira. Zikiikirira bamalayika ne bamalayika abakulu abeetoolodde entebe ya Katonda mu ggulu. Tusoma ku bakerubi abaateekebwa ku mulyango gwa Adeni, okukuuma omuti ogw'obulamu, n'okulemesa omuntu alina omusango okugulya. Kino kyali kiziyiza kya kisa, nga mu mbeera eno ey'ekibi eyagwa tewali muntu yenna yandibadde "mulamu bulijjo" kyeyagalire. Wano nate bakuuma entebe y'okusaasira; era nga bwe batunula wansi nnyo ku ntebe y'okusaasira n'eryato tujjukibwa enjogera egamba nti "ebintu (ebintu eby'obulokozi bwaffe) bamalayika bye baagala okutunuulira." Tewali kubuusabuusa n'akatono nti bamalayika ba Katonda bafaayo nnyo ku nkomerero y'olulyo lw'omuntu. Ku baana Kristo yagamba nti, "Bamalayika baabwe bulijjo balaba amaaso ga Kitange ali mu ggulu." Mu Abebbulaniya ekibuuzo kibuzibwa nti, "Bonna si myoyo egy'obuweereza egyasindikibwa okuweereza abo abalina okuba abasika b'obulokozi?" Yesu abakiikirira nga basanyuka mu ssanyu lya Katonda "olw'omwonoonyi omu eyeenenya okusinga abantu kyenda mu mwenda abatuukirivu abateetaaga kwenenya." Bakola kinene mu Ndagaano Enkadde yonna mu kuweereza omuntu ebintu bya Katonda; era mu biseera eby'omu maaso

ebinene--nga bwe kirabibwa mu Okubikkulirwa--bajja kwegatta mu buwanguzi obw'ekitiibwa obwa Kabaka wa bakabaka era Mukama wa bakama.

Eky'okutaano. Sekina ey'ekitiibwa. Kino, nga bwe tulabye, kye kyali ekitangaala ekisukkulumye ku butonde ekyakulukuta wansi ku ntebe y'okusaasira, era kye kyali ekitangaala kyokka eky'ebitukuvu eby'ebitukuvu. Weema ey'omunda nga bwe kyalabiddwa emabegako, yali kabonero k'eggulu, era wano tulina akabonero ka Katonda yennyini. Eggulu teryetaaga kitangaala kya butonde--Katonda kye kitangaala kyalyo. Naye EKIFO KINO n'ekitangaala kino byalaga nti Katonda yali aserengese okubeera n'omuntu. Nga bwe kyawandiikibwa nti, "Abeera wakati wa bakerubi." Katonda era n'agamba Musa nti, "Eyo gye ndiyogera naawe okuva waggulu entebe y'okusaasira okuva wakati wa bakerubi bombi abali ku ssanduuko y'obujulirwa." Bwe kityo kwe kuteebereza okw'ekitiibwa okw'ekitiibwa kya Katonda mu nkolagana n'Ekkansa ya Yesu. Naye ku kino oluvannyuma. Kyokka wano kantegeeze nti mu bisenge byombi ebya weema tewaaliwo wansi wabula omusenyu gw'eddungu. Mu ssuula eddako tujja kulaba nti eno yali nsonga ya makulu nnyo.

ESSUULA XV

KABONA OMUKULU

OKULOwoozebwako ku Kabona Asinga Obukulu gwe mulamwa gwaffe ogusembayo naye ogusinga obukulu. Nti Kabona Asinga Obukulu yali agendereddwa okuba ekifaananyi kya Kristo Endagaano Empya kikakasa mu bujjuvu era mu bungi. Naye, nga bwe tunaalaba, ekitiibwa n'obukulu bwa Kristo byetaaga n'okusinga Kabona Asinga Obukulu Omuyudaaya okukiraga. Engeri ensonga gyeri ngazi kijja kuba kyangu okusinga okugigabanyaamu ebitundu. Tusooke tutwale EBYAMBALO BYE.

Bino byali bigagga era nga binyuma. Engoye ezaali wansi zaali za bafuta enjeru ennongoofu. Tujjukibwa bwe tutyo obulongoofu n'obutali bulongoofu bw'empisa n'obulamu bwa Yesu, eyali "omutukuvu, atalina bulabe, era atalina kamogo, era eyawukana ku bonoonyi." Ekiddako ye "ekyambalo eky'ekkanzu." Kino kyali kika kya tunic, eky'ebintu ebya bbululu, nga kikka wansi w'amaviivi. "Ku mugo gwayo" kwaliko amakomamawanga aga bbululu ne kakobe n'emmyufu; yakyusakyusa n'ebide ebya zaabu, ebyawulikika obulungi nga Kabona Asinga Obukulu agenda mu Kifo Ekitukuvu eky'Ebitukuvu. Kyewunyisa nti ebyambalo ebyo byali bya bintu ne langi ze zimu n'ebyo'okuwanirira n'ebibikka eby'omunda ebya weema. Engoye ya Kabona Asinga Obukulu erabika ng'eraga essanyu ettukuvu erituleetebwa mu Njiri ya Kristo. Ku kyambalo kino kwaliko efodi. Kino kyali kitundu kya nnyambala ekizibu ennyo era nga kya ssente nnyingi. Yali lugoye lumpi, nga luwanikibwa ku bibegabega, era nga lukoleddwa mu zaabu, bbulu, kakobe, emmyuufu, ne bafuta ennungi ennyonjo. Ekipande bya zaabu byakubwanga nga bigonvu ne bisalibwamu obuwuzi, ne bikola mu ngeri ey'ekikugu mu bintu. Bwe nnali nkyalidde omwoleso gw'Abayindi n'Abafuzi b'amatwale mu London ekiseera ekiyise, nnalaba empiso ezimu ez'omu Buvanjuba eza zaabu, ezankuba nga zikwatagana mu ngeri eyeewunyisa n'ennyonnyola y'ekkanzu eno. Omulimu gwasukka mu bugagga n'obulungi byonna bye nnali ndabye. Tulina mu efodi eno akabonero k'ekitiibwa eky'obwakatonda n'ekitiibwa kya Kabona waffe Asinga Obukulu;

si nga bwe yalabikira ku nsi, wabula nga kati bw'alabikira mu maaso ga Katonda ku lwaffe. Mu maaso ga efodi eno ennungi mwe mwateekebwa ekifuba. Kino nakyo kyali kitundu kya bulungi bwa kitiibwa. Kyafuulibwa square, ne kikubisaamu emirundi ebiri, ne kikola ensawo, nga kibikka ebbeere. Omusingi gwayo gwali gwa bintu bye bimu ne efodi; naye obulungi bwayo obukulu bwalimu amayinja ag'omuwendo kkumi na abiri aga langi ez'enjawulo nga gateekebwamu, mu nnyiriri nnya nga buli limu lirimu asatu. Ku buli jinja kwaliko ekimu ku bika ekkumi n'ebibiri ebya Isirayiri. Kyova olaba ebika byonna ekkumi n'ebibiri byakiikirira ku kifuba kino; n'ateeka ku mutima gwa Kabona Asinga Obukulu nga bwe yalabikira mu maaso ga Katonda. Ekifuba kino eky'amayinja ag'omuwendo ekkumi n'abiri, agakiikirira ebika ekkumi n'ebiri, kabonero kalungi akalaga Kristo Kabona waffe omukulu omukulu ng'asitudde ekkansa, gy'ayagala ennyo, ku mutima gwe; nga bw'amwegayirira mu maaso ga Kitaawe.

Amayinja ag'omuwendo googera ku MUWENDO YESU GYATEEKA ku kkanisa ye. Ku bantu be abeesigwa agamba nti "Baliba Bange . . . bwe ndijja okubala amayinja gange ag'omuwendo." Tabyerabira. Zinyuma nnyo n'obulungi bw'eggulu; ziyaka mu musana gwa Katonda. Ku buli kibegabega kya Kabona Asinga Obukulu kwaliko essowaani eya zaabu, era nga nayo yasibye ku efodi. Mu buli ssowaani mwateekebwamu ejinja eddene erya onikisi, nga liwandiikiddwako amannya mukaaga ag'ebika bya Isirayiri. Wano nate ebika ekkumi n'ebibiri bikiikirira, era ekkansa elagibwa ng'esitulibwa ku bibegabega bya Kristo. Ekibegabega mu Byawandiikibwa kabonero ka buvunaanyizibwa, n'okusitula omugugu. Bwatyo mu Isaaya 9, "Gavumenti ejja kuba ku kibegabega kye (Kristo). Endiga eyabula n'ezuulibwa yateekebwa ku kibegabega ky'omusumba omulungi, ate ye n'agisitula awaka ng'asanyuse. N'olwekyo ebipande by'ebibegabega bigendereddwamu okulaga engeri Yesu, nga Kabona waffe Asinga Obukulu, gy'atwalamu ensonga zaffe, n'okwetikka omugugu gw'okufaayo kwaffe. "Kale nga tulina Kabona Asinga Obukulu, eyayita mu ggulu, Yesu Omwana wa Katonda, tunywerere ku kwatula kwaffe. Kubanga tetulina Kabona Asinga Obukulu atayinza kukwatibwako na kuwulira bunafu bwaffe; wabula oyo eyakembwa mu byonna nga ffe, naye nga talina kibi. Kale tusemberere n'obuvumu entebe y'ekisa tulyoke tufune okusaasira, tufune ekisa okutuyamba." ffe mu kiseera eky'obwetaavu" (Bee. 4:14-16). "Kubanga ye kennyini bwe yabonaabona, ng'akembwa, asobola n'okuyamba abakembwa" (essuula 2:18). OMUSOLO OMUKULU, ogwasibirwa mu kiwato kya Kabona Asinga Obukulu, gwali gwa mulimu gwe gumu ogw'obugagga era omulungi nga efodi. Amakulu gaayo ag'akabonero gayinza okukung'aanyizibwa okuva mu Byawandiikibwa bino wammanga:-- "Katonda eyansiba n'amaanyi, n'afuula ekkubo lyanze erituukiridde, afuula ebigere byange ng'ebigere by'ente" (Zab. 18:32-33). "Onfudde okukungubaga kwange okuzina; wansumulula ebibukutu n'onsiba essanyu" (Zab. 30:11). "Ekiwato kyammwe kisibe, n'ettaala zammwe nga ziyaka, era mubeere ng'abantu abanoonya Mukama wammwe . . . balina omukisa abaddu Mukama b'alijja okusangibwa nga batunudde. Mazima mbagamba nti yeesiba emisipi; n'abatuuza ku mmere ajje abaweereze" (Le. 12:35-37). "Yesu n'addirira akatambaala ne yeesiba n'ateeka amazzi mu ssowaani, n'atandika okunaaba ebigere by'abayigirizwa" (Yokaana 13:3-5). Kale muyimirire nga musibye ebiwato byammwe n'amazima (Eb. 6:14). Okusinzira ku Byawandiikibwa bino kirabika omusipi kifaananyi kya bulijjo nnyo mu biwandiiko ebilunnamizibwa, era kitegeeza amaanyi, obwangu, essanyu, okwetegekera okuweereza, amazima. Kati ebyo byonna bituufu ku Yesu nga Kabona waffe Asinga Obukulu. Alina amaanyi okulokola, ayanguwa okununula, asanyukira abantu be, bulijjo mwetegefu okubaweereza,

n'okubakulembere mu makubo ag'amazima. Nti omusipi guno gwa makulu nga bwe gukozesebwa ku Kristo kirabika okuva mu kulabika kwa Yesu mu kitiibwa nga bwe kyabikkulirwa Yokaana mu Patumo: "Ne ndaba ebikondo by'ettaala musanvu ebya zaabu; ne wakati mu bikondo omuli ng'omwana w'omuntu, ng'ayambadde ekyambalo okutuukira ddala ku bigere, era nga yeesimbye ku mabeere n'omusipi ogwa zaabu" (Kub. 1:12-13). Kabona Asinga Obukulu era yayambalanga MITRE oba ekitambaala ku mutwe. Kino kyali kya bafuta ennungi oba oboolyawo nga kya silika.

Yalina olukoba olwa bbululu, era mu maaso, waggulu w'amaaso, waaliwo essowaani ya zaabu eyakaayakana nga kuliko ebigambo "OBUTUUFU ERI MUKAMA". Ekigambo obutukuvu kitegeeza okutukuzibwa, oba okwawulwamu ddala okuweereza Mukama. Yesu teyeetaaga kiwandiiko ng'ekyo, kubanga byonna Baibuli by'eyogera ku ye birina amazima gano agawandiikiddwako mu ngeri etasangulwa. Obulamu bwe bwonna ku nsi bwatukuzibwa, era obuweereza bwe waggulu bwewaddeyo ddala eri Katonda n'ekkanisa ye. "URIM NE THUMMIM" zaatekebwa munda mu nsawo y'ekifuba. Tetutegeezeddwa bino bye byali. Abamu balwooza nti zaali mayinja agayakaayakana agaayongerera oba agakendeera mu kumasamasa, okusenziira ku Katonda bwe yali agenderera okugalunganya mu kusalawo. Amannya gaabwe gategeeza "amataala n'obutuukirivu." Ebiwandiiiko bino wammanga binyuma: "N'ayogera ku Leevi nti Tumimu wo ne Ulimu wo biri wamu n'oyo atya Katonda" (Ma 33:8). "Era ye (Yoswa) aliyimirira mu maaso ga Eriyazaali kabona, anaamubuuzanga mu musango gwa Ulimu mu maaso ga Mukama" (Okubala 27:21). "Sawulo bwe yabuza Mukama, Mukama n'atamuddamu, wadde mu birooto, newakubadde mu Ulimu, newakubadde mu bannabbi" (1 Sam. 28:6).

"Oliteeka mu kifuba eky'omusango Ulimu ne Tumimu; ne bibeera ku mutima gwa Alooni, bw'aliyingira mu maaso ga Mukama; era Alooni alisitula omusango gw'abaana ba Isiraeri ku mutima gwe mu maaso ga Mukama bulijjo" (Kuv. 28:30). Ekitundu kino wammanga okuva mu kitabo kya Fausset ekiyitibwa Critical and Expository Bible Cyclopaedia kijja kusomebwa n'obwagazi: "Speaker's Comm. erowooza nti obululu bwe bwali engeri y'okwebuuzza, nga bwe kiri mu Bikolwa 1:2-6; Nge ng'atunudde, Kabona Asinga Obukulu, ng'ayambadde efodi, mu maaso ga Mukama, yanywerera mu kufumiitiriza okw'essanyu okw'omu ggulu Thanei (ng'addamu Thummim) amazima n'obwenkanya." Waggulu w'omutima gwa mummy za bakabona nayo waaliwo akabonero k'ekitangaala (okuddamu Ulimu). Kya lwatu nti, Ulimu ne Tumimu ka kibeere ki, enkozesa yazo yali ya kulaga Katonda by'ayagala ebituukiridde era ebitakyuka; era kino baakikola n'akabonero akamu akatali kabuusibwabuusibwa akaali tekatumanyi. Nga kika kya Kristo kirungi nnyo kye tulina wano. Ye 'kigambo kya Katonda,' 'ekkubo amazima n'obulamu,' okubikkulirwa okutuukiridde okw'ebirowoozo n'okwagala kwa Katonda eri omuntu. Era ekigambo kye yayogedde kiritusalira omusango ku lunaku olw'enkomerero. "Ekigambo kya Mukama kituukiridde." Okuva mu yo tewali kujulira. Singa bonna abeeyita okwagala Mukama kino bakikkiriza. Kyandigonjodde enkaayana zonna; okuggyako endowooza zonna ezitali nnungi ez'abantu era mutukulembere ffenna mu "musana gwa Mukama."

OKULONDA KWA KABONA OMUKULU

Obukabona bw'Abayudaaya bwalondebwa okuva mu kika kya Leevi. Alooni yali wa kika ekyo, era ne bakabona abakulu bonna abaddirira baali ba lunyiriri lwe. "Kabona Asinga Obukulu

ow'okwatula kwaffe" yali wa kika kya Yuda okusenziira ku mubiri. Bwe kityo, obusaserdooti bw'eddiini y'Ekikristaayo "bukyusiddwa" ddala, nga bwe kiri ne "amateeka." Naye wano wennyini njagala okulaga ensonga enkulu ennyo. Mukama waffe ow'omukisa si ye yali Kabona waffe omukulu mu mubiri. Okwewaayo kwe okw'ekitiibwa eri ekifo ekyo ekigulumivu kwali mu kufa kwe n'okuzuukira kwe. Kino kirabika bulungi okuva mu bino wammanga: "Kubanga buli kabona asinga obukulu aggyiddwa mu bantu, ateekebwawo ku lw'abantu mu bintu ebikwata ku Katonda alyoke aweeyo ebirabo ne ssaddaaka olw'ebibi, ayinza okugumiikiriza n'obwegendereza abatamanyi n'abasobya, kubanga naye yennyini yeetooloddwa obunafu, era olw'ensonga eyo asibiddwa, ng'abantu bwe batyo ku lulwe, okuwaayo olw'ebibi. Era tewali muntu yenna atwala kino." ekitiibwa gy'ali, naye bwe yayitibwa Katonda, nga Aloonni bwe yali. Nga tugeraageranya Zab. 2:7 ne Ebikolwa 13:33, tulaba nti ebigambo "leero nkuzadde" byayogerwa ku kuzuukira kwe, oba okuzaalibwa kwe okuva mu ntaana. Era kyeyoleka bulungi nti mu kiseera kino ebigambo ebyo waggulu ebijuliziddwa okuva mu Abebbulaniya we bijuliza. Katonda yamwewozaako okuva mu bafu ng'Omwana we omu yekka, n'amuzuukiza mu bwakabona bwe mu ggulu. Kino kijja kweyoleka nga bwe tweyongera okwekenneenya obutonde bw'obusaserdooti bwe. Ekiwandiiiko waggulu kigamba nti kyali "oluvannyuma lw'ensengeka ya Merukizeddeeki," era okusobola okulaga obutonde obw'amazima obw'obwakabona bwa Kristo ebintu ebimu ebyewuunyisa byogerwa ku musajja ono ow'ekitalo ow'edda. Merukizeddeeki, tutegeezebwa nti yali "atalina kitaawe, nga talina nnyina, nga talina lunyiriri lwa lunyiriri, nga talina ntandikwa ya nnaku wadde enkomerero y'obulamu, naye yafuulibwa NGA Omwana wa KATONDA, Abeera KABONA BULIJJO" (Beb. 7:3). Kati si kigendererwa kyange kuteebereza ku bigambo bino okutuuka ku Merukizeddeeki, wabula okulaga nti omuwandiisi agenderera okulaga nti obwakabona bwa Kristo buli lubeerera--nti bwali bwa kuba bwa bakabona obutasalako, obutamenyeka kufa. Kyova olaba nti Kristo teyatekeebwa mu ofiisi ye enkulu eya Kabona Asinga Obukulu okutuusa lwe yafa.

Nga tuddayo eri Merukizeddeeki, erinnya lye litegeeza "Kabaka w'Obutuukirivu," era mu butuufu yali "Kabaka wa Saleemu" (ekitegeeza emirembe). N'olwekyo yali kabaka-kabona; ne ofiisi zino ze yalina MU KIMU. Kati Katonda agamba ku Yesu, oluvannyuma lw'okuzuukira kwe n'okulinnya mu ggulu: "Nate ntedde Kabaka Wange ku lusozi lwange olutukuvu olwa Sayuuni . . . Ggwe Mwana wange, leero nkuzadde. Nsaba, nange ndikuwa amawanga okuba obusika Bwo, n'enkomerero z'ensi olw'obusika Bwo. Olibamenya n'omuggo ogw'ekyuma. Ggwe." alibimenyaamenya ng'ekibya ky'omubumbi" (Zab. 2:6-9). "Dawudi teyalinnya mu ggulu, naye yeeyogera nti Mukama yagamba Mukama wange nti Tuula ku mukono gwange ogwa ddyo okutuusa lwe ndifuula abalabe bo entebe y'ebigere byo" (Ebikolwa 2:34-36). Kristo bw'atyo alabibwa ng'ali ku ntebe ya Katonda, ng'afuga nga Kabaka--"KABOZI KU NTEMBWE YE;" so si nga Aloonni mu maaso g'entebe ey'obwakabaka. "Ye (YE) ye kutangirira (entebe y'okusaasira) olw'ebibi byaffe."

OFIISI YA KABONA OMUKULU

"Buli Kabona Asinga Obukulu alondebwa okuwaayo ebirabo ne ssaddaaka; n'olwekyo kyetaagisa Kabona Asinga Obukulu ono (Yesu) naye okubaako ky'awaayo." Era kino Yalina! Naye nga kiweebwayo nnyo! Tekyetaagisa, nga kabona asinga obukulu ow'amateeka, kwewaayo ku lulwe, naye "Yafiira omutuukirivu ku lw'abatali batuukirivu;" "Yewaayo eri Katonda awatali kamogo;"

"kubanga Kabona Asinga Obukulu bw'atyo yatufuuka omutukuvu, atalina bulabe, atalina kamogo era eyawukana ku bonoonyi." Era "Kristo bwe yajja nga Kabona Asinga Obukulu wa Katonda ebintu ebigenda okujja, okuyita mu weema esinga obunene era etuukiridde, etakolebwa na mikono, kwe kugamba, si ya kutondebwa kuno, wadde okuyitira mu musaayi gw'embuzi n'ennyana, wabula okuyita mu musaayi gwe yennyini, n'ayingira omulundi gumu mu kifo ekitukuvu, ng'afunye okununulibwa okw'olubeerera."

Nga Kabona waffe Asinga Obukulu, Yesu ajjudde okusaasira abatukuvu be ababonaabona. Kubanga mazima si bamalayika takwata, wabula akwata ezzadde Iya Ibulayimu. Noolwekyo kyamugwanira mu byonna okufaanana baganda be, alyoke afuuke Kabona Asinga Obukulu omusaasizi era omwesigwa mu bintu ebya Katonda, okutangirira ebibi by'abantu, kubanga ye yennyini bwe yabonyaabonyezebwa, ng'akemebwa, asobola okuyamba abakemebwa." "Kubanga tetulina Kabona Asinga Obukulu atayinza kukwatibwako na kuwulira kwaffe obunafu, naye eyakemebwa mu byonna nga ffe, naye nga talina kibi."

"Wadde yali mwana mutabani, naye yayiga obuwalize olw'ebintu bye yabonaabona; era bwe yafuulibwa atuukiridde, n'afuuka eri bonna abamugondera, omuwandiisi w'obulokozi obutaggwaawo; Katonda yamutuuma Kabona Asinga Obukulu emirembe gyonna ng'ensengeka ya Merukizeddeeki." Yesu "yafuulibwa atuukiridde" mu ngeri y'okuyingizibwa mu bujjuvu mu ofiisi ya Kabona Asinga Obukulu era Omulokozi. Ku ofiisi eno ey'oku ntikko Yatusibwa era n'ateekateeka ng'akemebwa n'okugezesebwa mu nsonga zonna nga naffe bwe tuli; era nga yeewaayo awatali kamogo eri Katonda nga ssaddaaka olw'ebibi byaffe. Mu kumaliriza akatabo kano akatono, kati njagala okussa essira ery'enjawulo ku.

EKIBINA

Kabona asinga obukulu yekka omulundi gumu mu mwaka ku lunaku olukulu olw'okutangirira yayingiranga mu kifo ekitukuvu eky'obutukuvu munda mu ggigi, n'omusaayi gw'oyo eyattibwa, gwe yamansiranga ku ntebe y'okusaasira ne mu maaso gaayo, okutangirira abantu. Kati tutegeezeddwa nti Kristo yayingira omulundi gumu mu kifo ekitukuvu, ng'ayita mu kibikka n'omusaayi gwe. Ka twekenneenye n'obwegendereza EKIBINA YESU KYEYAYITA. Mu Abebbulaniya 10:19-21, tusoma nti eggigi Kristo mwe yayita okutuuka ku ntebe ye ey'ekitiibwa yali mubiri gwe. Mu kukwatagana ddala ne kino tusoma nti mu kaseera ke kamu omubiri gwe omutukuvu we gwakutulwa ne gukutulwa ku musaalaba "olutimbe lwa yeekaalu lwakutulwamu ebitundu bibiri okuva WAGGULU OKUTUUKA WANSI." Kino kyali kikolwa kya KATONDA, era kibikkula amazima ag'ekitiibwa. Okukutuka kw'olutimbe lwa yeekaalu kwabikkulwa era ne kuggulwawo okulaba ebitukuvu eby'ebitukuvu. Olwo ebyama, ebyakwekebwa okumala emyaka mingi, byabikkulwa. Omulundi ogwasooka kabona owa bulijjo yasobola okutunuulira essanduuko eyo ey'ekitalo n'entebe y'okusaasira n'alaba amabala g'omusaayi ag'emirembe egy'ebiweebwayo. Nga kubikkulirwa kwa maanyi! Okukutuka kw'olutimbe olwo nakyo kyakola ekisenge kimu kyokka ekiwanvu, nga tewali kibikka wakati.

Naye ka tukyuke okuva mu kisiikirize ne tudda mu kintu. Omubiri gwa Kristo ogw'omuwendo gwe gwali olutimbe olwo; oba okusingawo ekibikka ekituufu, ekyawula ekitukuvu okuva mu kifo

ekitukuvu ennyo, okutuusa lwe kyayulwa mu kufa ku musaalaba. Okutuwolereza, n'okuyingira mu bufuzi bwe obw'ekitiibwa, olutimbe lw'omubiri gwe lulina okukutulwamu--okuzikirizibwa: mu kuzuukira kwe, omubiri ogw'omwoyo, asobole okuyingira mu maaso ga Katonda ag'ekitiibwa n' "omusaayi gwe yennyini" okumansira mu maaso g'entebe y'obwakabaka. Era okuyuza kuno okw'omubiri gwa Kristo kwalaga ebyama bya Katonda mu njiri. Ebyo ebyakwekebwa okumala emyaka mingi olwo ne bifuuka bya lwatu. Ebintu eby'ekitiibwa eby'emirembe gyaffe mu Kristo olwo ne bibikkulwa. Obulamu n'obutafa byaleetebwa mu musana. Naye si ekyo kyokka. Nga okukutuka kw'olutimbe lwa yeekaalu bwe kwafuula ekisenge kimu mu kifo kya bibiri, bwe kityo olw'okufa kwa Yesu okwawukana ku kubeerawo okw'obwakatonda kuggyibwawo, ne "tusemberera Katonda." Ka tugambe nti olutimbe lw'eweema lwaggyibwawo. Kati olwo kiki? Lwaki, wandibaddewo ekisenge kimu kyokka ekiwanvu nga mulimu ekikondo ky'ettaala, emmeeza, ekyoto eky'obubaane, n'essanduuko n'entebe y'okusaasira. Kati eyo yennyini y'embeera y'ebintu mu Kristo leero. TEWALI KIBIRI KATI ekyawula obwakabona obw'obwakabaka ku Kabaka-Kabona waabwe; TEWALI LUBIRI okwawula Ekkanisa ne Katonda. Mu weema y'Abayudaaya Katonda yabeeranga n'abantu be, naye yali mu kifo ekitukuvu eky'ebitukuvu--emitala w'olutimbe, era nga kikwese obutalabika. Naye kaakano Yakuwa akola weema oba abeera naffe. "Tujja kujja gy'oli, tufuule obutuuzze bwaffe nammwe," Yesu bwe yagamba ku Ye ne Kitaawe. Tekyetaagisa kugamba nti, "Ani alimbuka mu ggulu okukkakkanya Kristo okuva waggulu?" kubanga ali naffe, wakati mu ffe ddala; nga bwe yagamba nti, "Laba, ndi nammwe bulijjo, okutuusa ku nkomerero y'ensi." Eggulu lisse wansi ku nsi. Ekitukuvu eky'Ebitukuvu ku musenyu gwennyini ogw'eddungu! Era Ekkanisa "etudde mu bifo eby'omu ggulu mu Kristo Yesu"! N'olwekyo, nga waliwo amakulu ag'omukisa mu bigambo by'ennyonyola eyalunjamizibwa ku weema: "N'olwekyo, ab'oluganda, obuvumu OKUYINGIRA OMUTUKUVU NG'OMUSAAYI GWA YESU, MU kkubo GYE YATUWAYO, EKKUBO EMPIYA ERA ERAMU, OKUYITA MU LUBIRI, OLWOKUGAMBA EBINTU BYE; era nga tulina Kabona Asinga Obukulu omukulu alabirira ennyumba ya Katonda: TUSEMBEERE n'omutima ogwa nnamaddala mu kukkiriza okujjuvu, emitima gyaffe nga gimansira okuva mu muntu ow'omunda omubi, n'omubiri gwaffe nga gunaazibwa n'amazzi amayonjo." (Beb. 10:19-22).

ESSUULA XVI

MU BUFUNZI

MU kumaliriza omulimu guno omutono kiyinza okuba ekirungi okufunza ensonga z'okugeraageranya. Tulabye nti enkola y'Abayudaaya yali kisiikirize ky'enkola y'Ekikristaayo. Musa yali eri Abayisirayiri ne weema nga Kristo ky'ali eri abantu be n'Ekkanisa ng'ekitongole. Abakozi abaalunjamizibwa ku weema baali bifaananyi by'Abatume ba Yesu Kristo abaalunjamizibwa; bombi nga bakola ku nkola etuukiridde, nga tebesigamywe ku kutegeera kwabwe. Ebiweebwayo eby'obwannakyewa olw'eweema yayogeranga ku musingi ogw'obwannakyewa ogubunye mu ddiini ya Kristo yonna. Ebikozesebwa weema mwe yazimbibwa, byayogera ku bulungibwansi obw'obwakatonda n'omuwendo gw'ebintu byonna ebiri mu nkola y'Ekikristaayo. Oluggya lw'eweema lwalaga nti waliwo olunyiriri lwe tulina okuyita, nga twawula ab'amalala n'ab'ensi-abagezi ku bawombeefu era abayigirizibwa, tusobole okutegeera obulungi ebintu bya Katonda. Obukwatagana n'obumu bwa weema yalaga

enkolagana n'obumu bw'ekkanisa. Ebibikka ku weema yatujjukiza obutonde bwa Yesu obw'obuntu n'obwakatonda, okuswazibwa kwe n'omulimu gwe ogw'okununula; era n'ekkubo okuva mu kuvunda n'omusango gw'ekibi okutuuka mu bulungi bw'obutukuvu. Era twayiga okuva mu bibikka bino engeri Ekkansa ya Katonda gy'eri ey'enjawulo nga bw'etunuulirwa ab'ebweru okuva ku ekyo kye kirabika eri abo abaweereza mu bintu ebitukuvu munda. Ekyoto eky'ekikomo n'omuliro gwakyo, ne ssaddaaka n'ebiweebwayo byakyo eby'enjawulo ennyo nga byogerwa ku kibonerezo ky'ekibi n'enteekateeka ey'ekisa era ennyingi Katonda waffe gye yakola olw'okuggyibwawo ddala okusalirwa omusango n'omusango gwaffe olw'omusaayi gwa Kristo, oyo ye Mwana gw'endiga wa Katonda eyeetikka ekibi ky'ensi. Ekibya, wakati w'ekyoto ne weema, kyalaga ekifo n'ekigendererwa ky'okubatiza nga kikwatagana n'aboonoonyi abajja mu Kristo n'ekkanisa ye. Ekifo ekitukuvu, n'ekitebe kyakyo eky'ettaala, emmeeza yaakyo ey'emigaati egy'okulaga, n'ekyoto kyakyo eky'obubaane, kyali kifaananyi ky'Ekkansa ya Yesu eyakuŋaanira wamu okusinza--nga twetegereza "okuyigiriza n'okukolagana kw'abatume, okumenya emigaati n'okusaba." Ekitukuvu eky'ebitukuvu, n'essanduuko yaakyo, entebe yaakyo ey'okusaasira ne shechinah yaakyo ey'ekitalo, byali bikiikirira okubeerawo kwa Katonda okutukuvu--embeera ey'omu ggulu, awamu n'engeri ez'obwakatonda n'ebigendererwa ebikusike, entebe y'ekisa ne "omusaayi ogw'okumansira." Kabona asinga obukulu yali kifaananyi kya Kristo ng'omutabaganya waffe, naye kabaka-kabona, Merukizeddeeki aleetebwa okujjuza ekika ekiraga mu bujjuvu Kabona waffe Omukulu Omukulu ku ntebe ya Katonda. Era, ekisembayo, ekibikka ekyazibikiranga ekisinga obutukuvu obutalabika, era nga kiyisibwa omulundi gumu mu mwaka kabona omukulu, n'omusaayi ogw'okutangirira, kyali kifaananyi kya "omubiri" gwa Kristo; nti okukutula olutimbe nga Yesu afudde kyali kikolwa kya Katonda ekiraga nti okuyita mu kuwaayo omubiri gwa Yesu, eggigi eyawula omuntu ne Katonda yaggyibwawo; nti abalokole kati tebasobola kulaba kukkiriza kwokka, ebitiibwa by'embeera ey'omu ggulu, .naye era asobola n'obuvumu okusemberera Katonda n'okuwuliziganya ne Katonda mu maaso ge amatukuvu.

Nsembayo, ka mbuuze nnyo omusomi wange omugumiikiriza, OYIMIRIRA WA? Omulokozi ow'omukisa, n'ebyo byonna ebimukwatako, si kintu kyonna gy'oli? Oyimiridde wala, n'otunuulira n'amaaso agatafaayo ku byama bya Katonda? Bwe kiba bwe kityo, weema Mukama gye yasimbye terina bugambo bwonna gy'oli. Obulungi bwayo "bukwese mu maaso go" olw'amalala go; kubanga Katonda "abibikkulira abalongo" bokka. Naye waakiri funa okulabula okuva mu mukka ogwo ogukulukutira mu ggulu okuva ku kyoto kya Katonda ekitukuvu eky'ebiweebwayo ebyokebwa. Kyogera ku "omuliro ogutazikizibwa," era nti Katonda "tayinza n'akatono okugogola abazzizza omusango" okuggyako Kristo.

Weegendereze engule eza ffeeza ezisituka waggulu w'olutimbe lw'oluggya--omuwendo gw'okununulibwa kw'abantu. Mutunuulire Oyo ffeeza eyo ey'ekinunulo gwe yalaga.

Era omutima gwo bwe guba gukwatibwako okulaba Oyo abonaabona, anakuwala, afa, Ayi jjangu n'omwoyo gwo oguzitoowereddwa--jjangu nga bw'oli--okkiriza omusika wo, "Omwana gw'endiga gwa Katonda," era oyatule okukkiriza ku mutwe gwe omwagalwa; n'oluvannyuma jjangu weewaayo, mu kwetukuza okw'ekitiibwa, okuziikibwa ne Kristo olw'okubatizibwa mu kufa, nga bwe yazuukira mu bafu, naawe ozuukira mu bulamu obuggya era obw'omukisa.

Nate, ka mbuuze, omusomi omwagalwa, OYIMIRE WA? Kiba nga kabona eyatukuzibwa mu weema ey'endagaano empya? Kale weetooloole, olabe ebiteibwa by'ekifo ekitukuvu. Lowooza ku kikondo ky'ettaala ekya zaabu eky'eweema empya--enjigiriza eyalunjamizibwa ey'abatume ba Yesu Kristo. Laba obulungi bwayo; bask mu kitangaala kyayo ekitangaavu, okutuusa lwe kinaalisa emmeeme yo yonna, era omatira okuweereza Katonda olw'obulagirizi bwayo bwokka. Lowooza ku "meeza y'omugaati ogw'okulaga"--ebijjukizo eby'omuwendo eby'omubiri n'omusaayi gwa Mukama wo omwagalwa; era "temulagajjalira kukunjaana kwammwe." Nate, fumiitiriza ku kyoto ekya ekya zaabu eky'obubaane ng'omukka gwakyo omumyufu gulinyanya mu kasirise, n'akawoowo kaakyo nga kajjuza ekifo ekitukuvu; era kikuwangule okutuuka ku kussa ekimu okw'oku lusegere ne Katonda mu kusaba. Kale laba mu maaso go essanduuko y'endagaano, entebe y'okusaasira, ne bakerubi, ne Sekina! era manya amazima nti "Katonda ali naffe1" Okubeerawo kwe kujjuza ekifo ekitukuvu. Kabaka mu bulungi bwe ali wano. Ekisa, okusaasira n'amazima biri wano. Eggulu liri wano. "Lowooza," ekisembayo, "Omutume era Kabona Asinga Obukulu ow'okwatula kwaffe." Si mu maaso ga ntebe, yokka, ng'omuntu eyeegayirira, wabula "kabona ali ku ntebe ye ey'obwakabaka," "wagulumivu era agulumiziddwa." "Tusemberere," tuli ba muwendo mu maaso ge. Laba amannya gaffe gali ku kifuba kye ne ku bibegabega bye. Abantu be nga baagalwa nnyo gy'ali! Nga kiwooma nnyo okukimanya!

Katonda atusobozese okubeera abaweereza abeesigwa mu kifo kye ekitukuvu, "okuwooma ekiteibwa eky'obwakatonda" eky'omukisa kikomekkerezebwe mu bibala ebijjuvu era eby'olubeerera.

Obunnabbi obukwata ku Kristo n'okutuukirizibwa kwabwo
Sayansi ow'omulembe guno n'Enzikiriza y'Ekikristaayo
 ekyawandiikibwa Dr. Hawley O. Taylor

Waliwo obunnabbi obusukka mu kikumi obukwata ku Yesu mu ndagaano enkadde naye kiki ekyali kisoboka okukola okulagula 25 kwokka ku muntu eyali agenda okuzaalibwa oluvannyuma lw'emyaka mingi n'okuba n'okulagula kuno okutuukirira?

Dr. Hawley O. Taylor awadde eky'okuddamu kino: "Ku bikwata ku misango gino n egy'ebintu ebyalagulwa ku Masiya wa Isiraeri eyali agenda okujja, singa emikisa gy'obuwanguzi gyalu wadde mu mbeera ya buli emu, kwe kugamba p (okusobola) kwenkana n mu buli mbeera, olwo emikisa okutwalira awamu nti ebibaddewo byonna n byandisanze okutuukirizibwa kwabyo mu muntu omu byandibadde p yenkana (1/2)? Bwe kityo, wandibaddewo omukisa gumu gwokka mu 2? (obukadde 33, nga n yenkana 25) ku bintu bino byonna ebyalagulwa okutuukirira singa byali kuteebereza kwokka Kati okutunuulira obunnabbi buno obukwata ku Kristo kiraga nti byonna tebirina mukisa gwa buwanguzi, kubanga mu mbeera ezimu tekisoboka nnyo nti ekintu ekyo kiyinza okubaawo n'akatono (nga omwana okuzaalibwa nga talina taata wa muntu okutwalira awamu emikisa gy'obunnabbi n okutuukirira gyandibadde pn yenkana (1/5)?oba omukisa gumu ku buwumbi lukumi singa n gwenkana 25. (Modern Science and Christian Faith, p. 178.) Ne bwe kiba nti obunnabbi obukwata ku kuzaalibwa nga mbeerera buggyiddwamu, omuwendo gusigala nga munene nnyo mu ngeri y'emmunyeenye O. Taylor;

Obunnabbi	Awali Obunnabbi	Awali Okutuukirira
Mu kika kya Yuda.	Lub. 49:10	Lukka 3:23-33
Ow'olunyiriri lw'Obwakabaka olwa Dawudi	Yer. 23:5	Mat. 1:1
Yazaalibwa mbeerera	Is. 7:14	Mat. 1:18
Yazaalibwa mu Besirekemu	Mikka 5:2	Mat. 2:1,2
Omukulembeze y'anaateekateeka ekkubo	Mal. 3:1	Makko 1:6,7
Aliyingira Yerusaalemi nga yeebagadde endogoyi	Zek. 9:9	Mat. 21:6.7
Alilyamu olukwe omuyigirizwa	Zek. 13:6	Mat. 26:49,50
Bbeeyi y'okulya mu nsi olukwe eragiddwa	Zek. 11:1,2	Mat. 26:14,15
Ssente z'okulya mu nsi olukwe ziddizibwa	Zek. 11:13	Mat. 27:5,7
Abayigirizwa be balimuleka	Zek. 13:7	Matt . 26:56
Abajulizi ab'obulimba banaamuvunaana	Zab. 35:11	Mat. 26:59,60
Ajja kubonaabona, okutulugunyizibwa	Is. 50:6	Mat. 26:67
Alibonaabona mu kasirise	Is. 53:7	Mat. 27:12-14
Alikubwa emiggo	Is. 53:5	Mat. 27:26,29
Emikono n'ebigere bifumitiddwa	Zab. 22:16	Lukka 23:33

Ennamba n'abamenyi b'amateeka	Is. 53:12	Makko 15:2
Okugabanyaamu engoye	Zab. 22:18	Yokaana 19:23,24
Gall ne vinegar ebigenda okuweebwayo	Zab. 69:21	Yokaana 19:28,29
Gall ne vinegar ebigenda okuweebwayo	Zab. 69:21	Yokaana 19:28,29
Tewali magumba gagenda kumenyebwa	Zab. 34:20	Yokaana 19:33
Alifumibwa	Zek. 12:10	Yokaana 19
Ebibinja by'abantu binaamunenya	Zab. 109:29	Mat. 27:39
Ekizikiza mu biseera by'emisana okulaga nti omuntu akomererwa	Amosi 8:9	Mat. 27:45
Okuziikibwa n'abagagga	Is. 53:9	Mat. 27:57-60
Okuzuukira mu bafu!	Zab. 16:10	Mat. 28:6
Okulinnya	Zab. 68:18a	Lukka 24:51

Enzivuunula ya D. R. Duncan. Cincinnati, nd empapula 395-99.

Obunnabbi	Awali Obunnabbi	Awali Okutuukirira
Yalina okuba ensigo y'omukazi	Lub 3:15	Mat.1:18
Yandibadde Mwana wa Katonda	Zab. 2:7	Lukka 1:32-35
Yandiwangula omusota	Lub.3:15	Beb. 2:14
Ezzadde lya Ibulayimu	Lub.12:1-3; 17:7; 22:18	Bag. 3:16
Ezzadde lya Isaaka	Lub 21:12	Beb. 11:18
Ezzadde lya Yuda	Lub. 49:10	Beb. 7:14
Ezzadde lya Dawudi	Zab. 132:11; Yer. 23:5	Ebikolwa 13:23; Bar. 1:3
Ekiseera ky'okujja kwe n'okufa kwe	Dan. 9:24-27	Lukka 2:1
Yazaalibwa mbeerera	Is. 7:14	Mat. 1:18; Lukka 2:7
Yali ayitibwa Imanuweri	Is. 7:14	Mat. 1:22-23
Yazaalibwa mu Besirekemu mu Buyudaaya	Mic. 5:2	Mat. 2:1; Lukka 2:4-6
Abantu abakulu balijja ne bamuvuunamira	Zab. 72:10-15	Mat. 2:1-11
Abaana battibwa, alyoke attibwe	Yer. 31:15;	Mat. 2:16-18
Yayanjuddwa Yokaana Omubatiza	Is. 40:3; Mal. 3:1	Mat. 3:1-3; Lukka 1:17
Yafukibwako amafuta Omwoyo Omutukuvu	Zab. 45:7; Is. 11:2; 41:1	Mat. 3:16-17; Yokaana 3:34; Ebikolwa 10:38

Yali nnabbi nga Musa	Ma.18:15-18	Ebikolwa 3:20-22
Yasindikibwa ng'omununuzi eri abantu	Is. 41:1-3	Lukka 4:16-21; Lukka 4:43
Ye musana eri Zebbulooni ne Nafutaali	Is. 9:1-3	Mat. 4:12-16
Ajja mu yeekaalu n'agirongoosa	Hag. 2:7-9; Mal. 3:1	Lukka 19:45; Yokaana 2:13-16
Obwavu bwe Isa. 53:2	Makko 6:3;	Lukka 9:58
Yali muwombeefu era nga yeeraga	Is. 42:1-2	Fil. 2:7-9
Okusaasira kwe	Is. 40:11; 42:3	Mat. 12:15-20; Beb. 4:15
Yali talina bukuusa	Is. 53:9	Ekisolo. 2:22
Obunyiikivu bungi eri ennyumba ya Katonda	Zab. 69:9	Yokaana 2:17
Yayigiriza ng'akozesa engero	Zab. 78:2	Mat. 13:34-35
Yakola ebyamagero	Is. 35:5-6	Lukka 7:18-23
Agaanibwa baganda be	Zab. 69:8; Is. 53:3	Yokaana 1:11; Yokaana 7:5
Yakyayibwa Abayudaaya	Zab. 59:4; Is. 49:7	Yokaana 15:24-25
Bagaanibwa abafuzi baabwe	Zab. 118:22	Yokaana 7:48; Mat. 21:4
Ejjinja ery'okwesittala n'olwazi olw'okunyiiza	Is. 8:14	Bar. 9:32; 1 Peet. 2:8
. Yalyamu olukwe mukwano gwe	Zab. 41:9; 55:12-14	Yokaana 13:18-21
Yalekebwa abayigirizwa be	Zek. 13:7	Mat. 26:31-56
. Yatundibwa ku bitundu bya ffeeza amakumi asatu	Zek. 11:12	Mat. 26:15
Ssente zino zaaweebwa okugula ennimiro y'omubumbi	Zek. 11:13	Mat.27:7
Yali mugumiikiriza era nga musirise mu kubonaabona kwe kwonna	Is. 53:7	Mat.26:63; 27:12-14
Yakubwa ku ttama	Mic. 5:1	Mat. 27:30
. Okubonaabona kwe kwali kwa maanyi nnyo	Zabbuli, 22:14-15	Lukka 22:42-44
Yakubwa emiggo n'afuuwa amalusu	Zab. 35:15; Is. 1:6	Makko 14:65; Yokaana 19:1
Ekifaananyi kye kyali kyoonese nnyo	Is. 52:14; 53:3	Yokaana 19:1-5
Yabonaabona asobole okwetikka ebibi byaffe	Is. 53:4; Dan. 9:26	Mat.20:28; 26:28

Abafuzi, Abayudaaya n'ab'amawanga, beegatta okumulwanyisa okumutta	Zab. 2:1-4	Lukka 23:12; Ebikolwa 4:27-28
Yagololwa ku musaalaba era emikono gye n'ebigere bye ne bikomererwa ku mbaawo	Is. 25:10-11; Zab. 22:16	Yokaana 19:18; 20-25 nga bwe kiri
Obulumu buno bwayongera olw'okubalibwa mu babbi	Is. 53:12	Makko 15:28
Baamuwa gall ne vinegar	Zab. 69:21	Mat. 27:39-44
Yasekererwa mu ngeri ey'obukambwe	Zab. 22:7-8; 35:15-21	Mat. 27:39-44
Yabonaabona yekka; n'okubeerawo kwa Kitaffe kwaggyibwawo	Is. 63:1-3; Zab. 22:1	Mat. 27:46
Baawulamu ebyambalo bye ne bakuba akalulu olw'ebyambalo bye	Zab. 22:18	Mat. 27:35
Bwatyo yafuuka ekikolimo gye tuli, n'asitula ekivume kyaffe	Zab. 22:6; 79:7; 9:20	Bar. 15:3; Beb. 13:13; Bag. 3:13
Yakola okwegayirira eri abatemu	Is. 53:12	Lukka 23:24
Oluvannyuma lw'okufa kwe baamufumita	Zek. 12:10	Yokaana 19:34-37
Naye teyamenya ggumba lya mubiri gwe	Yaliko. 12:46; Zab. 34:20	Yokaana 19:33-36
Yaziikibwa n'abagagga	Is. 53:9	Mat. 27:57-60
Omubiri gwe tegwalaba kwonooneka	Zab. 16:8-10	Ebikolwa 2:31
Yazuukira mu kufa ku lunaku olwokusatu, okusenziira ku Byawandiikibwa	Zab. 16:8-10	Lukka 24:6; 24:31; 24:34
Yalinnya mu ggulu	Zab. 68:18; 24:7-9	Lukka 24:51; Ebikolwa 1:9
Yafuuka kabona ng'agoberera ekibiina kya Merukizeddeeki, eyali kabaka era kabona mu kiseera kye kimu	Zab. 110:4; Zek. 6:12-13	Beb. 5:5-6
Yafuna ku lulwe obwakabaka obuzingiramu ensi yonna	Zab. 2:6; Dan. 2:44; 7:13-14;	Lukka 1:32; Yokaana 18:33-37; Mat. 28:18-19; Fil. 2:9-10
Amateeka ge gaava mu Sayuuni n'ekigambo kye ne gava mu Yerusaalemi	Is. 2:1-3; Mic. 4:12	Lukka 24:46-49; Ebikolwa 2:1-40
Abamawanga balina okuyingizibwa mu buweereza bwe	Is. 11:10; 42:1; Zab. 2:8	Yokaana 10:16; Ebikolwa 10:44-48; Bar. 15:9-12
Obutuukirivu bw'obufuzi bwe	Is. 9:6-7; Zab. 45:6-7	Yokaana 5:30; Kub.19:11

OkumalirizaWaliwo ebimalirizo ebiberako ebinyinza okuggyibwa mu kunoonyereza kuno ne bwe kiba nti ebimu ku ndwoowa n'okutaputa bigaanibwa.

1. Katonda yali atadde mu nkola enteekateeka y'okutabaganya omuntu n'enkolagana ye eyasooka naye oluvannyuma lw'okujeema kw'omuntu. Enteekateeka eyo gwe mulamwa omukulu okuyita mu Baibuli. Amateeka n'ebiragiro byaweewba okumanyisa omuntu nti ebikolwa bye byonna ebitakwatagana byali tebisanyusa Katonda era nga bitwalibwa ng'ekibi oba okumenya amateeka ge. Ne Kristo, ebikolwa by'omuntu eby'okugondera ebisaanyizo n'ebikugirwa byakyusibwa ne bifuuka ebikolwa ebyesigamiziddwa ku kwagala, ebikolwa okuva mu mutima gw'omuntu.

2. Abawandiisi bangi okumala ebbanga eddene baawandiika ebika, ebisiikirize n'obunnabbi, byonna nga bisonga ku muntu wa Kristo. Ekiweebwayo kye eky'ekibi kyasobozesa omuntu omuwulize okusonyiyibwa n'okufuulibwa omutuukirivu olw'ekiweebwayo kya Kristo ekibi.

3. Ebisiikirize n'ebika si bye byali ekintu ekituufu. Zaawa akafaananyi kwokka akabikkiddwa ku kusonyiyibwa n'okununulibwa essaawa yonna mu biseera eby'omu maaso. Obulamu bwa Yesu, okufa kwe, okuziikibwa, okuzuukira n'okulinnya mu ggulu ebitera okuyitibwa Enjiri oba Enjiri ya Kristo bwe butuufu bw'ebika byonna n'ebisiikirize. Nga yeesiga n'obuwulize omuntu asobola okufuna ekirabo eky'obulokozi eky'obwereere ng'akola u-turn mu bulamu ng'akoowoola Katonda okusonyiwa ng'aziikibwa Mu kufa kwa Kristo, ng'annyikiddwa mu mazzi agasinga okuyitibwa okubatizibwa, ng'akkiriza Katonda okumuzuukiza obulamu obw'omwoyo obupya obulongoseddwa okuva mu bibi byonna eby'emabega.

Ensonda

Sayansi ow'omulembe guno n'Enzikiriza y'Ekikristaayo, pp. 179-183. Enzivuunula ya D. R. Duncan. Cincinnati, nd empapula 395-99. Ekisiikirize n'Ebintu - Weema, Omuwandiisi atamanyiddwaEbika bya Baibuli n'Ebisiikirize, Mark Dunagan, Ekkansa ya Kristo eya Beaverton, Beaverton, OregonEkisiikirize ky'Ebintu eby'omu Ggulu ekyawandiikibwa Joseph Pittman, Austral Publishing Co., Melbourne, Australia, 1893Ekifaananyi ekibikkulwa ekya Ray C. Stedman, omusumba w'ekkanisa ya Peninsula Bible Church e Palo Alto, CaliforniaTypology, Okunoonyereza ku bigambo by'endagaano empya, Unknown writerwikipedia.org/wiki/Obunnabbi